

Workbook For

INTERMEDIATE

FIRST YEAR

CIVICS

By

Sri V Ramakrishna, I.R.S
Special Commissioner & Secretary
Board of Intermediate Education,
Andhra Pradesh

Civics Workbook Committee

Course Co-Ordinator

Dr.K.Chandrashekar Rao Ph.D.

Regional Joint Director (Retd) Zone – IV, Y.S.R Kadapa

Course Writers

K. Sri Latha, JL in Civics, GJC Narpala, Anantapur.	P. Mohan Rao, JL in Civics KAC Govt. Junior College, Nellore.
K. Narasimha Rao, JL in Civics, SRR & CVR GJC Vijayawada, Krishna.	K. Sudarshan, JL in Civics GJC (Newtown) Anantapur, Anantapur
J. Santha Kumari, JL in Civics, GJC Mamidikuduru, East Godavari	C. H. Rama Reddy, JL in Civics GJC (Boys) Palakol, West Godavari.
V. Sushil Kumar, M.A, M.Phil, JL in Civics, GJC Chodavaram, Vishakapatnam.	P. Sridhar JL Civics DK. Govt Junior College (G), Nellore
P. Koteswar Rao, JL in Civics, Govt. Junior College Chimakurthy, Prakasam Dist.	T. Madhavi, JL in Civics GJC Srungavarapukota, Vizianagaram.
P. Padmavathi, JL in Civics, GJC, Kintali, Srikakulam.	P. Sridhar Reddy, JL in Civics K.S.R.Govt Junior College (G), Anantapur.

ముందుమాట

ఒక విషయాన్ని వింటే మర్చిపోతాము
చూస్తే గుర్తుంచుకుంటాము
చేస్తే అర్థం చేసుకుంటాము
ఆలోచిస్తే నేర్చుకుంటాము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఇంటర్మీడియట్ విద్యామండలి ప్రప్రథమంగా ఇంటర్మీడియట్ విద్యార్థులకు సంబంధిత, ప్రమాణికమైన మెటీరియల్ ను అందించుట ద్వారా వారిని విద్యాకార్యచరణలో నిమగ్నం చేసి, వారిని స్వీయశిక్షణ (Self - learning) స్వీయ మూల్యాంకనం (Self-assessment) దిశగా ప్రేరేపించే విధంగా వర్క్ బుక్స్ ను తయారు చేసి వారికి అందించడం జరుగుతుంది. ఈ వర్క్ బుక్స్ ను ప్రముఖంగా 'సాధన ద్వారా నేర్చుకోవడం' (learning by doing) మరియు 'కార్యచరణ ఆధారిత విధానం' (activity oriented approach) ద్వారా విద్యార్థులలోని అవగాహన, వివరణ, విశ్లేషణ, అన్వయించుట అను నాలుగు శిక్షణా నైపుణ్యాలను పదును పెట్టడానికి రూపొందించడం జరిగింది.

ఈ ప్రయత్నం ద్వారా విద్యార్థులకు ప్రతి విషయంలో అంతర్దీనంగా ఉన్న అంశాలను అవగాహన చేసుకోవడానికి వీలు కల్పించడం జరిగింది. విద్యార్థులు ఈ వర్క్ బుక్స్ ను సాధన చేయుట ద్వారా క్లిష్టమైన మరియు సృజనాత్మక ఆలోచనలకు సంబంధించిన ఎటువంటి సందర్భంలోనైనా వారు నేర్చుకున్న అంశాలను ఉపయోగించే నైపుణ్యాన్ని సాధించగలుగుతారు.

ముఖ్యవిషయాలను నేర్చుకోవడంలో విద్యార్థులు ఇప్పటి వరకూ పాటిస్తూ వస్తున్న వలైవేయు విధానానికి (rote learning) స్వస్తి చెప్పి, సంభావిత అభ్యాసం (Conceptual learning) వైపుమరలేటట్లు చేయడం ఈ విధానం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

ఈ వర్క్ బుక్స్ విద్యార్థులను ఇంటర్మీడియట్ పబ్లిక్ పరీక్షలను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కోవడంలో మాత్రమే కాక ఇతర పోటీ పరీక్షలకు కూడా వారిని సన్నద్ధం చేయడానికి మంచి సాధనంగా ఉపయోగపడుతుందని నేను విశ్వసిస్తున్నాను.

ఈ వర్క్ బుక్స్ ను ఆశించిన రీతిలో రూపొందించడానికి వారి శాయశక్తులా కృషిచేసిన కోర్సు రచయితలకు నా అభినందనలు.

వి. రామకృష్ణ ఐ.ఆర్. ఎస్.
కార్యదర్శి
ఇంటర్మీడియట్ విద్యామండలి
ఆంధ్ర ప్రదేశ్, విజయవాడ

విషయ సూచిక

అధ్యాయం 1	రాజనీతిశాస్త్రం పరిధి-ప్రాముఖ్యత
అధ్యాయం 2	రాజ్యం
అధ్యాయం 3	జాతీయవాదం
అధ్యాయం 4	చట్టం
అధ్యాయం 5	స్వేచ్ఛ-సమానత్వం
అధ్యాయం 6	హక్కులు-బాధ్యతలు
అధ్యాయం 7	న్యాయం
అధ్యాయం 8	పౌరసత్వం
అధ్యాయం 9	ప్రజాస్వామ్యం
అధ్యాయం 10	లౌకికవాదం
అధ్యాయం 11	రాజ్యాంగం
అధ్యాయం 12	ప్రభుత్వం

ప్రాథమిక మౌలిక భావనలు అర్థశాస్త్రము యొక్క పరిచయ పాఠ్యంశము నందు గల ప్రాథమిక మౌలిక భావనలు ప్రత్యేకంగా ఇవ్వబడినవి.

1. అర్థశాస్త్రము : ఆర్థిక కార్యకలాపాల అధ్యయన శాస్త్రము. పరిమిత వనరులతో అపరిమిత కోరికలను తీర్చుకోవడంలో మానవుడి ప్రవర్తనను అతని ప్రయత్నాలను క్రమస్థితిలో అధ్యయనం చేయు శాస్త్రము.
2. ఆర్థిక కార్యకలాపాలు : ఆదాయ ఆర్జన వ్యయానికి సంబంధించిన ఆర్థిక కార్యకలాపాలు ఉత్పత్తి, వినియోగం, వినియమం మరియు పంపిణీ.
3. సూక్ష్మ అర్థశాస్త్రం : ఆర్థిక వ్యవస్థలోని వైయక్తిక యూనిట్లను పరిశీలిస్తుంది. ఆర్థిక సంబంధమైన నిర్ణయాత్మకమైన విభాగములు పనితీరును ప్రత్యేకించి అధ్యయనం చేయు శాస్త్రము.
4. స్థూల అర్థశాస్త్రం : ఆర్థిక వ్యవస్థలోని కార్యకలాపాలను, సమస్యలను మొత్తంగా పరిశీలించి అధ్యయనం చేయు శాస్త్రము. ఆదాయ ఉద్యోగితా సిద్ధాంతము అనే పేరుచే వ్యవహరించబడుచున్నది.
5. నిగమన పద్ధతి : తార్కిక విశ్లేషణ ద్వారా సార్వజనీన ఫలితాలను, సూత్రాలను వ్యక్తిగత అంశాలకు వర్తింపచేయు పద్ధతి అభ్యాసంపై ఆధారపడియుండును.
6. ఆగమన పద్ధతి : తార్కిక విశ్లేషణ చేయుట ద్వారా ప్రత్యేక అంశాల పరిశీలన వల్ల వచ్చిన ఫలితాలను మొత్తం అంశాలకు వర్తింపచేయు పద్ధతి సూత్ర నిర్మాణం జరుగు పద్ధతి.
7. నిశ్చల ఆర్థిక విశ్లేషణ : ఒకే కాలమునకు లేదా కాలవ్యవధికి చెందిన రెండు చలాంకాల మధ్య గల ప్రమేయ సంబంధమును విశ్లేషించును.
8. చలన ఆర్థిక విశ్లేషణ : రాగ్నర్ ఫ్రీప్ ప్రకారం చలన ఆర్థిక విశ్లేషణ అంటే వేరు వేరు కాలాల ఆర్థిక చలాంకాల మధ్యగల సంబంధాలపై అధ్యయనం చేయు పద్ధతి.
9. నిశ్చయాత్మక అర్థశాస్త్రం : ఉనికిలో యున్న ఆర్థిక విషయాలను గురించి ఒక క్రమబద్ధమైన అధ్యయనం చేయు శాస్త్రం. ప్రస్తుత ఆర్థిక సమస్యలు ఎలా యున్నాయో వివరిస్తుంది కానీ పరిష్కార మార్గాలు భవిష్యత్లో ఎలా యుండాలో వివరించదు.
10. నిర్ణయాత్మక అర్థశాస్త్రం : ఆర్థిక సమస్యల పరిష్కారమునకు సంబంధించిన భవిష్యత్లో ఏ పథకము ఎలా యుండాలోనే అంశంపై అధ్యయనం చేయును.
11. వస్తువులు : మానవుని కోరికలను తీర్చగలిగే సాధనాలను సేవలను వస్తువులు అంటారు.
12. వినియోగ వస్తువులు : మానవుని కోరికలను ప్రత్యక్షంగా తీర్చేవి. అంతిమ వినియోగం కోసం కుటుంబాలు కొనుగోలు చేయు ఆర్థిక వస్తువులను వినియోగ వస్తువులు అందురు.
13. ఉత్పాదక వస్తువులు : మానవుని కోరికలను పరోక్షంగా తీర్చు వస్తువులను ఉత్పాదక వస్తువులు అంటారు. వస్తువుల ఉత్పత్తిలో పాల్గొనే వస్తువులను ఉత్పాదక వస్తువులుగా, పెట్టుబడి వస్తువులుగా పరిగణింపబడతాయి. ఉదా: యంత్రాలు, భవనములు.
14. ఉచిత వస్తువులు : సహజ సిద్ధంగా లభ్యమవుతూ ఉత్పత్తి వ్యయం లేనికారణంగా ధరలేని వస్తువులు మరియు డిమాండ్ కంటే సపై ఎల్లప్పుడూ అధికంగా ఉండే వస్తువులు ఉదా : గాలి, సూర్యరశ్మి.
15. ఆర్థిక వస్తువులు : మానవునిచే ఉత్పత్తి చేయబడి ధర కలిగిన వస్తువులు డిమాండ్ కంటే సపై తక్కువగా కొరతగా ఉండే వస్తువులు.
16. మాధ్యమిక వస్తువులు : పూర్తిగా తయారు కాకుండా ఇంకా తయారీలో వుండే ఉత్పత్తి ప్రక్రియలో వివిధ దశలలో యున్న వస్తువులు.
17. ధర-ఒక వస్తువు యొక్క వినియమ విలువను ద్రవ్య రూపంలో వ్యక్త పరిచిన విలువనే ధర అందురు.

క్రింది కనపరచిన భావములను జతపరచుము

అర్థశాస్త్రమునకు సంబంధించిన అంశాలను సక్రమంగా జతపరచుట

I

1. సూక్ష్మ అర్థశాస్త్రం
2. స్థూల అర్థశాస్త్రం
3. Oikos - ఓయికోస్
4. Micro - మైక్రో
5. మాక్రో
6. సంపద నిర్వచనం
7. శ్రేయస్సు నిర్వచనం
8. రాబిన్స్
9. రాగ్నార్ ఫ్రిష్
10. ధరల సిద్ధాంతం

- A. సూక్ష్మ స్థూల అర్థశాస్త్రాలుగా వర్గీకరణ
- B. కొరత నిర్వచనం
- C. ఆడంస్మిత్
- D. గృహ రంగం
- E. చిన్నది
- F. ఆల్ఫ్రెడ్ మార్షల్
- G. సూక్ష్మ అర్థశాస్త్రం
- H. పెద్దది
- I. సంక్షేమం
- J. ఆదాయ ఉద్యోగితా సిద్ధాంతం

- [F]
- [J]
- [D]
- [E]
- [H]
- [C]
- [I]
- [B]
- [A]
- [G]

II

1. అర్థశాస్త్రపీఠ
2. సూక్ష్మ అర్థశాస్త్ర పిత
3. స్థూల అర్థశాస్త్రపీఠ
4. వద్ది నిర్వచనం
5. ఆర్థిక కార్యకలాపాలకు మూలం

- A. కోరికలు
- B. శామ్యుల్ సన్
- C. మార్షల్
- D. JM కీన్స్
- E. ఆడంస్మిత్

- [E]
- [C]
- [D]
- [B]
- [A]

III

1. కోరికలను ప్రత్యక్షంగా తీర్చేవి
2. కోరికలను పరోక్షంగా తీర్చేవి
3. తయారీలో ఉండే వస్తువులు
4. ఉత్పత్తి వ్యయంగల వస్తువులు
5. ఉపయోగితా విలువ వస్తువులు మాత్రమే

- A. ఉచిత వస్తువులు
- B. ఆర్థిక వస్తువులు
- C. వినియోగ వస్తువులు
- D. ఉత్పాదక వస్తువులు
- E. మాధ్యమిక వస్తువులు

- [C]
- [D]
- [E]
- [B]
- [A]

IV

1. యంత్రాలు
2. బియ్యపు పిండి
3. పెన్
4. సూర్యరశ్మి
5. మినరల్ వాటర్
6. మొబైల్
7. కుర్చీ
8. ధరల యంత్రాంగం
9. ఆర్థికాభివృద్ధి-సమస్యలు
10. కోరికలను తీర్చే శక్తి

- A. మాధ్యమిక వస్తువులు
- B. ఆర్థిక వస్తువులు
- C. ఉచిత వస్తువు
- D. నశ్వర వస్తువులు
- E. అనశ్వర వస్తువులు
- F. దీర్ఘకాల ఉపయోగవస్తువులు
- G. పెట్టుబడి వస్తువులు
- H. ప్రయోజనం
- I. సూక్ష్మ అర్థశాస్త్రం
- J. స్థూల అర్థశాస్త్రం

- [G]
- [A]
- [B]
- [C]
- [D]
- [F]
- [E]
- [I]
- [J]
- [H]

III క్రింది ఖాళీలను సరైన జవాబులతో పూరించుము?

1. మానవులు ద్రవ్యమును సంపాదించుటకు చేయు కార్యకలాపాలు ఆర్థిక కార్యకలాపాలు
2. గ్రీకుల కాలంలో అర్థశాస్త్రాన్ని గృహ నిర్వహణ పేరుతో వ్యవహరించేవారు
3. క్రీ.శ. 1776 లో ఆడంస్మిత్ ప్రచురించిన రాజ్యాల సంపద, కారకాల పరిశీలన అనే గ్రంథ ప్రచురణ ద్వారా ప్రత్యేక శాస్త్రంగా కీర్తి గడించిన సామాజిక శాస్త్రం అర్థశాస్త్రం
4. ఎంపిక శాస్త్రంగా వ్యాఖ్యానించిన అర్థశాస్త్ర నిర్వచనం కొరత
5. చలన వ్యవస్థలో ఎంపిక సమస్య గురించి చర్చించే అర్థశాస్త్ర నిర్వచనం వృద్ధి
6. ఆర్థిక వేత్తలు వ్యాఖ్యానించిన మౌలిక ఆర్థిక సమస్యల గూర్చి వివరించిన అర్థశాస్త్ర నిర్వచన కర్త జేకబ్ షెనర్
7. సమిష్టి అర్థశాస్త్రం స్థూల అర్థశాస్త్రం
8. ఉద్యోగతా, ఆదాయం, ద్రవ్యం సాధారణ సిద్ధాంత గ్రంథకర్త జె.యం. కీస్
9. స్థూల అర్థశాస్త్ర ప్రాధాన్యత 1930 సంవత్సరం తర్వాత ప్రాధాన్యత పెరిగింది.
10. చారిత్రక పద్ధతి ఆగమన పద్ధతి
11. నిశ్చల చలన ఆర్థిక విశ్లేషణలను స్పష్టంగా భేదాలను గుర్తించినవారు రాగ్నార్ ఫ్రిష్
12. ఆర్థిక సమస్యల పరిష్కారము భవిష్యత్లో ఎలాయుండాలో చెప్పు శాస్త్రం నిర్ణయాత్మక శాస్త్రం
13. ఒక పర్యాయం వినియోగంతోనే విలువను కోల్పోయే వస్తువులు నశ్చర
14. దీర్ఘకాల వినియోగ సేవలు అందించేవస్తువులు అనశ్చర
15. వ్యక్తులు లేదా సంస్థలు ఆదీనంలో గల ఆదాయ ఆధారిత ఆస్తుల నిలవలను సంపద

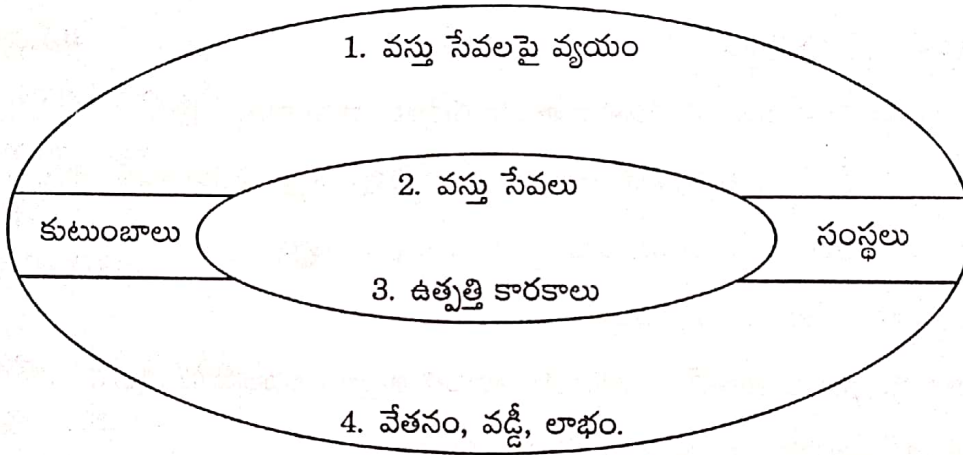
IV క్రింది అంశాలలో ఒప్పు/తప్పు ను గుర్తించండి? True / False

1. ఉచిత వస్తువులను జాతీయాదాయంలో చేర్చబడవు - True
2. మైక్రో అనగా చిన్నది అని అర్థం మైక్రో అనేది లాటిన్ భాష పదం - False
3. పేదరికం, నిరుద్యోగిత వంటి అంశాల అధ్యయనం-స్థూల అర్థశాస్త్రం - True
4. ధాన్యాన్ని ఆహారంగా వినియోగిస్తే అది వినియోగ వస్తువు - True
5. వేరుశనగ గింజలను నూనె కొరకు కాకుండా విత్తనంగా ఉపయోగిస్తే ఉత్పాదక వస్తువు - True
6. పెనం మీద దోశను మాధ్యమిక వస్తువుగా వ్యవహరిస్తాము - True
7. ఇనుప రేకులను బల్లలుగా మార్చుట ద్వారా ప్రయోజనం-రూప ప్రయోజనం - True
8. చలికాలంలో వేడి వేడిగా కాఫీ త్రాగడం వల్ల కల్లే ప్రయోజనం-కాల ప్రయోజనం - True
9. మామిడి పళ్ళకు పొలంలో కాకుండా బజార్లకు నగరాల్లోని మార్కెట్లకు తరలించినప్పుడు ప్రయోజనం కలుగును-కాలప్రయోజనం - False
10. సేవలు మానవుని కోర్కెలను తీర్చి ప్రయోజనంకల్గిస్తాయి - True

V క్రింది వానిలో సంబంధంలేని దానిని గుర్తించుము?

1. a) పండ్లు	b) పాలు	c) పూలు	d) బిల్లు	[D]
2. a) T.V.	b) Computer	c) Book	d) Vegetables	[D]
3. a) Pen	b) Sun Light	c) Rain	d) Air	[A]
4. a) Bike	b) Sun Light	c) Cell Phone	d) Car	[B]
5. a) యంత్రాలు	b) పుస్తకం	c) ఫ్యాన్	d) వాటర్ బాటిల్	[A]
6. a) ఉపాధ్యాయులు	b) డాక్టరు	c) లాయర్లు	d) పూల వ్యాపారి	[D]
7. a) సిమెంటు	b) ఇటుకలు	c) ఇసుక	d) JCB	[D]
8. a) సూక్ష్మ అర్థశాస్త్రం	b) ధరల సిద్ధాంతం	c) పేదరిక అధ్యయనం	d) వైయక్తిక అంశాల అధ్యయనం	[C]
9. a) వ్యాపార చక్రాలు	b) నిరుద్యోగిత	c) ఆదాయ ఉద్యోగిత	d) కారకాల ధర నిర్ణయం	[D]
10. a) ఉచిత వస్తువులు	b) వినియోగ వస్తువులు	c) ఉత్పాదక వస్తువులు	d) మాధ్యమిక వస్తువులు	[A]

VI క్రింది Flow Charts లోని అంశాలను అధ్యయనం చేసి సరైన సమాధానములను గుర్తించుము?

చక్రీయ ఆదాయ ప్రవాహం

- ఆదాయం ఒక ప్రవాహం ఈ ప్రవాహ ఆదాయమునకు ఆధారం ఏది? [D]
a) కోరికలు b) ప్రయోజనం c) కొరత d) సంపద
- క్రింది వానిలో సత్యము ఏది? [C]
a) ప్రతి ఆర్థిక వ్యవస్థలో సంపదకు మూలం కోరికలు b) సంపద నిల్వ కాదు
c) ఆదాయం కుటుంబాల నుంచి సంస్థలకు, సంస్థల నుంచి కుటుంబాలకు ప్రవహించును.
d) ఆదాయం సంస్థల నుంచి కుటుంబాలకు, కుటుంబాల నుంచి సంస్థలకు ప్రవహించును.
- సంపద లక్షణం కానిది? [C]
a) కొరత b) బదిలీ సౌలభ్యం c) ఆదాయం అర్జనకు వీలు లేనిది d) ప్రయోజనం
- పై పటంలో నాల్గవ భాగం ఏం సూచిస్తుంది? [C]
a) కుటుంబాల వ్యయం b) సంస్థల ఆదాయం c) కుటుంబాల ఆదాయ మార్గాలు
d) సంస్థల ఆదాయ వ్యయ మార్గాలు

III పై పటంలో ఒకటవ భాగం ఏం సూచిస్తుంది ?

[A]

- a) ఆదాయం-సంపద కుటుంబాల నుంచి సంస్థలకు ప్రవాహం
- b) ఆదాయం-సంస్థలనుంచి కుటుంబాలకు ప్రవాహం
- c) ఉత్పత్తి కారకాల ప్రతిఫలాలు సంస్థల చెల్లింపు
- d) సంస్థల ద్వారా ఉత్పత్తిలో పాల్గొన్న ఉత్పత్తి కారకాల ప్రతిఫలాల రూపంలో కుటుంబాలు ఆదాయం పొందుట

VII విద్యార్థి అభ్యసన ప్రగతికి దోహదపడే కార్యక్రమాలు?

- a) విద్యార్థులు కళాశాలలో, గృహలో, సమాజంలో పరిశీలించి దిగువ పట్టికలో ఉచిత, ఆర్థిక వస్తువులు, మాధ్యమిక పేర్లు వ్రాయుము?

క్రమ సంఖ్య	ఉచిత వస్తువులు	ఆర్థిక వస్తువులు	మాధ్యమిక వస్తువులు
1			
2			
3			
4			
5			

- b) విద్యార్థి వినియోగ వస్తువులలోని నశ్వర అనశ్వర వస్తువుల పేర్లను సేకరించి వ్రాయుట

క్రమ సంఖ్య	నశ్వర వస్తువులు	అనశ్వర వస్తువులు
1		
2		
3		
4		
5		

- c) విద్యార్థి ఉత్పాదక వస్తువులు లేదా పెట్టుబడి వస్తువులలోని రకాల గూర్చి సమాచారం సేకరించి వ్రాయుట

క్రమ సంఖ్య	ఏక ఉపయోగ పెట్టుబడి వస్తువులు	దీర్ఘ కాల పెట్టుబడి వస్తువులు
1		
2		
3		
4		
5		

- d) విద్యార్థి వివిధ రకాల ప్రయోజనాలకు సంబంధించిన ఉదాహరణలను సేకరించు వ్రాయుట

క్రమ సంఖ్య	అధికార ప్రయోజనం	స్థాన ప్రయోజనం	కాల ప్రయోజనం	సేవా ప్రయోజనం
1				
2				
3				
4				
5				

e) విద్యార్థి తనకు గల కోరికలు వనరులు మరియు వనరుల కోర్కెల ఎంపికకు సంబంధించిన ఉదాహరణలు వ్రాయుట

క్రమ సంఖ్య	విద్యార్థి-కోరికలు	విద్యార్థికి అందుబాటులో గల వనరులు	విద్యార్థి కోరికల ఎంపిక
1			
2			
3			
4			
5			

f) విద్యార్థి - సూక్ష్మ, స్థూల అర్థశాస్త్రముల మధ్య బేధాలు వ్రాయుము

క్రమ సంఖ్య	సూక్ష్మ అర్థశాస్త్రం	స్థూల అర్థశాస్త్రం
1		
2		
3		
4		
5		

g) విద్యార్థి-అర్థశాస్త్రమునకు గల వివిధ నిర్వచనము మరియు నిర్వచనము ఇచ్చిన ఆర్థిక వేత్త వ్యాఖ్యానించిన ముఖ్యాంశాలు వ్రాయుము.

క్రమ సంఖ్య	నిర్వచనం	ఆర్థిక వేత్త	ముఖ్యాంశాలు
1			
2			
3			
4			
5			

h) ప్రదర్శించబడిన పటంలో గల వివిధ రకాల వస్తువులను చూసి గుర్తించి వాని పేర్లను విద్యార్థి వ్రాయుట

1. వివిధ వస్తువుల చిత్రాలు
2. ఉచిత
3. ఆర్థిక
4. నష్టర
5. అనష్టర
6. ఉత్పాదక
7. మాలధన వస్తువులు

VIII ఉపాధ్యాయ కృత్యాలు

- a) అర్థశాస్త్ర నిర్వచనాలు - ప్రదర్శించే Flash Cards ను తయారీ
- b) ఆర్థిక కార్యకలాపాలైన ఉత్పత్తి వినియోగం వినిమయం పంపిణీలను సూచించే చిత్రాలను సేకరించి ప్రదర్శించుట
- c) సూక్ష్మ, స్థూల అర్థశాస్త్రాలకు సంబంధించిన విభిన్న అంశాలను పటాల ద్వారా ప్రదర్శించుట ఒక చార్టులో - మార్కెట్లు ధరనిర్ణయం వినియోగ ప్రవర్తనను సూచించే సూత్రాలకు సంబంధించిన పటముల మరొక బోర్డులో పేదరికం నిరుద్యోగం, ఆదాయ అసమానతలు ప్రణాళికలు - సంబంధించిన పటములు, చిత్రాలు, గ్రాఫులు, ప్రదర్శించవచ్చును.
- d) వివిధ వస్తువులు - ఉచిత, ఆర్థిక వినియోగ, ఉత్పాదక, మాధ్యమిక వస్తువుల చిత్రాలు
- e) సమాజంలో విద్యార్థులను కొన్న ఉచిత, ఆర్థిక వస్తువుల సేకరణ కొరకు ప్రోత్సహించుట మరియు కళాశాలలో సేకరించిన వస్తువులను ప్రదర్శించి వివరించమనుట **సంకల్పము**
- f) ఒక గ్రామంలో జరుగుచున్న వివాహ కార్యక్రమమునకు సంబంధించిన కోరికలు, సంబంధిత వారికి గల వనరుల లభ్యత ఎంపిక చేసుకున్నారో వివరించమని విద్యార్థులను ఆదేశించవచ్చు.
- g) విద్యార్థులను సమాహాలుగా విభజించి అనేక కృత్యాలను ఇచ్చి ఆ కృత్యాల గూర్చి విషయ వివరణను కోరవచ్చు.
- a) అర్థశాస్త్ర నిర్వచనముకు సంబంధించి 5 నిర్వచనాలకు 5 సమాహాలు
- b) సూక్ష్మ అర్థశాస్త్ర-నిర్వచనం, పరిధికి, స్థూల అర్థశాస్త్రము యొక్క స్వభావముతో ఎలా విభేదిస్తుందో తెలియజేయుట - ఇలా 3 సమాహాలు
- c) స్థూల అర్థశాస్త్రము - నిర్వచనము-పరిధి-స్వభావం-సూక్ష్మ అర్థశాస్త్రంతో ఎలా స్థూల అర్థశాస్త్రంతో ఎలా విభేదిస్తుందో - 4 సమాహాలు **అభివృద్ధి**
- d) సూక్ష్మ, స్థూల అర్థశాస్త్ర తేడాలు, పోలికలు, సమిష్టి ప్రమాణాలకు సంబంధించి విద్యార్థులకు కొన్ని సమాహాలుగా విభజించవచ్చు.
- e) వస్తువులు - రకాలు - ఉచిత ఆర్థిక వినియోగ, ఉత్పాదక, మూలధన వస్తువులకు సంబంధించిన సమాహాలు
- f) ప్రయోజన రకాలకు- సంబంధించిన సమాహాలు పై సమాహాలకు పాఠ్యశాలలోని సమాచారమును ప్రత్యక్షంగా సేకరించుటను ప్రోత్సహించుట. ప్రదర్శించవేయుట, వివరించుట చేయమని కోరవచ్చు.
- g) కోరికలు - ఆర్థిక కార్యకలాపాలైన వినియోగం, ఉత్పత్తి, పంపిణీ, వినిమయంలాంటి ప్రక్రియలను నిర్వర్తించే ఆర్థిక ఏజెంట్ల ప్రవర్తనను ప్రదర్శించే చిన్న నాటికను ప్రదర్శించవేయుట.
- h) చక్రీయ ఆదాయ ప్రవాహమును ప్రత్యక్షంగా విద్యార్థులు అమ్మకాలు కొనుగోళ్ళు జరిగే మార్కెట్లు, బజార్లు, పరిశ్రమలు వంటి ఆర్థిక కార్యకలాపాల్లో ప్రజలు ఎలా పాల్గొంటారు, ఎలా ఆదాయాన్ని సంపాదిస్తారు, ఎలా ఖర్చు పెడతారు అనే అంశాన్ని క్షేత్ర ప్రదర్శన ద్వారా సమాచార సేకరణను ప్రోత్సహించుట.

IX నియోజనాలు

1. అర్థశాస్త్ర అధ్యయనాంశముల గూర్చి వ్రాయుము?
2. ఆడంస్మిత్ యొక్క సంపద నిర్వచనం గూర్చి వివరించుము?
3. శ్రేయస్సు నిర్వచనమును గూర్చి వ్రాయుము?
4. శ్రేయస్సు, సంపద నిర్వచనాలను వ్రాయుము?
5. రాబిన్స్ కొరత నిర్వచనమును వ్రాయుము?
6. శామ్యుల్సన్ 'వృద్ధి' నిర్వచనమును గూర్చి వ్రాయుము?
7. జేకబ్ వైనార్ నిర్వచనములోని మౌలిక ఆర్థిక ప్రశ్నలకు సోదాహరణంగా వివరించుము?
8. సూక్ష్మ, స్థూల, అర్థశాస్త్రముల మధ్యగల తేడాలు వ్రాయుము?
9. ఉచిత, ఆర్థిక వస్తువుల మధ్యగల తేడాలు వివరించుము?
10. కోరికల లక్షణాలు వ్రాయుము?
11. ప్రయోజనము తెలిపి సొంత ఉదాహరణలు వ్రాయుము ?
12. నిగమన పద్ధతిలోని సోపానములను వివరించుము?
13. ఆగమన పద్ధతిలోని సోపానములను?
14. చక్రీయ ఆదాయ ప్రవాహమును పటం ద్వారా వివరించుము?
15. సంపద యొక్క లక్షణాలను, స్వభావమును వివరించుము?
16. స్వభావరీత్యా అర్థశాస్త్రములోని రెండు విభిన్న శాస్త్రాలైన నిశ్చయాత్మక నిర్ణయాత్మక అర్థశాస్త్రములను వివరించుము?
17. ఆర్థికశాస్త్ర విశ్లేషణలో నిశ్చల చలన ఆర్థిక విశ్లేషణ భవనాల గూర్చి వివరించుము?
18. సూక్ష్మ అర్థశాస్త్ర ప్రాధాన్యతను విశ్లేషించుము?
19. స్థూల అర్థశాస్త్ర ప్రాధాన్యతను విశ్లేషించుము?
20. విలువ అనగానేమి? విలువల్లోని రకములను తెలుపుము?

SHORTNOTES

21. ఆర్థిక కార్యకలాపాలు	34. వస్తువులు	47. స్వరూప ప్రయోజనం
22. అర్థశాస్త్రం	35. ఉచిత వస్తువులు	48. స్థాన ప్రయోజనం
23. ఎంపిక	36. ఆర్థిక వస్తువులు	49. కాల ప్రయోజనం
24. రాజకీయ అర్థశాస్త్రం	37. ఆర్థిక వస్తువుల రకాలు	50. సేవ ప్రయోజనం
25. సంక్షేమం	38. వినియోగ వస్తువులు	51. విలువ
26. సూక్ష్మ అర్థశాస్త్రం	39. నశ్వర వస్తువులు	52. ఉపయోగిత విలువ
27. స్థూల అర్థశాస్త్రం	40. అనశ్వర వస్తువులు	53. వినిమయ విలువ
28. ధరల సిద్ధాంతం	41. ఉత్పాదక వస్తువులు	54. ధర
29. స్థూల అర్థశాస్త్రం	42. పెట్టుబడి వస్తువులు రకాలు	55. కోరికలు
30. నిశ్చల ఆర్థిక విశ్లేషణ	43. మాధ్యమిక వస్తువులు	56. పరిపూరకములు
31. చలన ఆర్థిక విశ్లేషణ	44. సంపద లక్షణాలు	57. సమతుల్యం
32. నిశ్చయాత్మక అర్థశాస్త్రం	45. చక్రీయ ఆదాయ ప్రవాహం	58. నిగమన పద్ధతి
33. నిర్ణయాత్మక అర్థశాస్త్రం	46. ప్రయోజనం	59. ఆగమన పద్ధతి
		60. ఆర్థిక సంక్షేమం.

X Reference Books

1. Telugu Academy Text books - For XI XII
2. Dictionary of Economics
3. NCERT - 11, 12th Standard
4. H.C. Ahuja - Advanced Economics Theory
5. H.C. Thiryan - Advanced Economics Theory Theory

Intermediate 1st Year Economics

II Unit - వినియోగదారుని సిద్ధాంతాలు

by
A. Ramanjaneyulu

I కీలక భావనలు :

1. ప్రయోజనము : కోరికను సంతృప్తి పరుచగలిగే శక్తిని లేదా సామర్థ్యాన్ని ప్రయోజనం అందురు. అర్థశాస్త్రంలో ప్రయోజనం అంటే ఒక వస్తువును వినియోగిస్తున్నప్పుడు వినియోగదారుడు పొందే సంతృప్తి.
2. కార్డినల్ ప్రయోజనం : వస్తువుకు కోరికను తీర్చగలిగే శక్తిని ప్రయోజనం అందురు. వస్తువునుండి వచ్చే ప్రయోజనాన్ని సంఖ్యరూపంలో యూటిల్స్ అనే ఊహాత్మక యూనిట్ల ద్వారా కొలుచుటకు వీలగును. ఈ రకపు ప్రయోజన విశ్లేషణమును కార్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణ అందురు.
3. ఆర్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణ : ప్రయోజనం మానసిక పరమైంది. అందువల్ల ప్రయోజనాన్ని సంఖ్యరూపంలో కొలవడానికి వీలుండదు. వినియోగదారుడు తనకు లభ్యమైన వివిధ వస్తు సముదాయాలకు ర్యాంకులు, గ్రేడ్లు, ఇచ్చి పోల్చవచ్చు కానీ సంఖ్యరూపంలో ప్రయోజనాన్ని ఖచ్చితంగా కొలువలేము.
4. మొత్తం ప్రయోజనము : వస్తువుకు సంబంధిత అన్ని యూనిట్ల వినియోగం ద్వారా పొందగలిగే మొత్తం తృప్తిని మొత్తం ప్రయోజనం అందురు. వినియోగ దారుడు వినియోగించిన అన్ని యూనిట్ల వల్ల వచ్చిన ప్రయోజనం అంటే ఆ వస్తువు మొత్తం పరిమాణం వల్ల వచ్చిన ప్రయోజనం.
5. ఉపాంత ప్రయోజనం : ఒకే వస్తువు యొక్క వినియోగ పరిమాణం పెరిగే కొలదీ వచ్చే అదనపు ప్రయోజనమును ఉపాంత ప్రయోజనం అందురు. ఒక అదనపు యూనిట్ వినియోగించినందుకు వచ్చే అదనపు ప్రయోజనం
6. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం : మార్షల్ ప్రకారం “ఒక వ్యక్తి వద్దయున్న ఏ వస్తువు పరిమాణమైనా ఒకే విధంగా పెరిగితే అతనికి సంక్రమించే అదనపు ప్రయోజనం ఆ వస్తు పరిమాణం పెరిగిన కొద్దీ తగ్గుతుంది.
7. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం : వినియోగదారుడు తన దగ్గర గల పరిమితి ధ్రవ్య వనరులను వివిధ వస్తువులపై ఖర్చు చేయటం ద్వారా వినియోగ దారుడు తనకు లభించే ప్రయోజనమును గరిష్టంగా పొంది సమతుల్య స్థితిలో ఉంటాడు. ప్రతి రూపాయి నుంచి పొందే ఉపాంత ప్రయోజనం అన్ని వస్తువులలోను సమానంగా ఉండటమే కాకుండా, ధ్రవ్య ఉపాంత ప్రయోజనానికి సమానంగా ఉన్నప్పుడు వినియోగ దారుడు సమతౌల్యం చేరుకుంటాడు. అందువల్ల ఈ సూత్రాన్ని గరిష్ట సంతృప్తి సూత్రం లేదా ప్రతి స్థాపన సూత్రం అందురు.
8. ఉదా సీనతా వక్ర రేఖ : వినియోగ దారుడు ఎల్లప్పుడూ రెండు లేదా అంత కంటే ఎక్కువ వస్తువులను సముదాయాల రూపంలో వినియోగిస్తారు. ఒకే విధమైన సంతృప్తి నిచ్చే రెండు వస్తువుల విభిన్నమైన వస్తు సముదాయాలకు సంబంధించిన వివిధ బిందువులను కలిపితే వచ్చే వక్రరేఖను ఉదాసీనత వక్రరేఖ అందురు దీనిని సమప్రయోజన రేఖ అని అందురు ఈ రేఖ ఎడమ నుండి కుడికి క్రిందికి వాలి మూలబిందువుకు కుంభాకారంలో యుంటుంది.
9. ఉదాసీనతా పటం : వేరు వేరు ఆదాయ స్థాయిలకు చెందిన కొన్ని ఉదాసీనతా వక్ర రేఖలను ఒకే పటంలో చూపినట్లయితే దానిని ఉదాసీనతా పటం అంటారు. మూల బింధువుకు దగ్గరగా యున్న IC తక్కువ సంతృప్తిని, దూరంగాయున్న IC ఎక్కువ సంతృప్తి సూచిస్తాయి. **మూల**

10. బడ్జెట్ రేఖ / ధర రేఖ : వినియోగ దారుడు తన స్థిరమైన ఆదాయంతో రెండు వస్తువుల ధరలు స్థిరంగా యున్నప్పుడు కొనుగోలు చేయగలిగిన రెండు వస్తువుల వివిధ సముదాయాలకు సంబంధించిన బిందువులను కలిపిన వచ్చు రేఖ-బడ్జెట్ రేఖ బడ్జెట్ రేఖపై ప్రతి బిందువు ద్రవ్య వ్యయాన్ని తేలుపును. ఈ రేఖ వాలు రెండు వస్తువుల ధరల నిష్పత్తిని తెలుపును, కనుక బడ్జెట్ రేఖను ధర రేఖ అందురు.

బడ్జెట్ రేఖ వాలు $\frac{PX}{PY}$ $PX : X$ వస్తువు ధర
 PY $PY : Y$ వస్తువు ధర

రెండు వస్తువుల ధరలు స్థిరంగా ఉండి, వినియోగదారుని ఆదాయం మార్పుచెందితే బడ్జెట్ రేఖ స్థితిలో మార్పు వస్తుంది ఆదాయం పెరిగితే బడ్జెట్ రేఖపైకి, ఆదాయం తగ్గితే బడ్జెట్ రేఖ క్రిందకు కదులుతుంది.

11. ప్రతి స్థాపనోపాంత రేటు : ఉదాసీనతా వక్రరేఖ విశ్లేషణలో ప్రతిస్థాపనో పాంత రేటు భావన అత్యంత ప్రధానమైంది. వినియోగ దారుడు రెండు వస్తువులను వినియోగించే సందర్భాల్లో ఒకే వస్తువుకు బదులు మరొక దానికి ప్రత్యామ్నాయం చేయుటకై వీలుంటుంది. మొత్తం సంతృప్తి స్థాయిలో మార్పు లేకుండా ఒక వస్తువుకు బదులుగా మరొక వస్తువును ఏ రేటులో ప్రతిస్థాపన చేస్తాడో ఆ రేటును ప్రతిస్థాపన ఉపాంత రేటు అందురు.

ఇది ఉదాసీనతా వక్రరేఖవారును తెలుపును. $MRS_{xy} = \frac{AY}{AX}$

II క్రింది ఖాళీలను సరైన జవాబులతో పూరించుము?

1. ప్రయోజనము అనే భావనను మొదటిసారి క్రీ.శ. 1789 సం॥ ప్రతిపాదించబడింది.
2. ప్రయోజనము అనే భావనను తొలిసారి ప్రతిపాదించినవారు బెన్ హెమింగ్
3. ప్రయోజనమును క్రీ.శ. 1871లో జీవాన్స్ వివరించాడు
4. మానవుని కోరికలను సంతృప్తి పరుచగలిగే సామర్థ్యము ప్రయోజనం
5. వస్తువునుంచి పొందే సంతృప్తి లేదా ప్రయోజనమును సంఖ్యల రూపంలో కొలుచుటకు వివరించే విశ్లేషణ కార్డినల్ ప్రయోజన
6. సంఖ్య రూపంలో ప్రయోజనాన్ని కొలిచే యూనిట్ పేరు యూటిల్స్
7. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రమును మొదటిసారి ప్రతిపాదించినవారు గాసెన్
8. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రముకు ఆపేరు పెట్టిన వారు ఆల్ఫ్రెడ్ మార్షల్
9. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రంలో సంబంధంగల ఆర్థిక కార్యకలాపం వినియోగం
10. గాసెన్ ప్రకారం ప్రథమ వినియోగ సూత్రం క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
11. వస్తు పరిమాణమునకు ప్రయోజనమునకు మధ్యగల సంబంధాన్ని వివరించే సూత్రం క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
12. మార్పులేని స్థితిని సమతౌల్యం
13. ఒక వినియోగదారుడు వినియోగించిన అన్ని యూనిట్ల వల్ల వచ్చిన ప్రయోజనాన్ని మొత్తం ప్రయోజనం అంటారు.
14. ఒకే వస్తు వినియోగ పరిమాణం పెరిగేకొద్దీ అదనంగా పొందే ప్రయోజనం ఉపాంత ప్రయోజనం అంటారు.
15. కార్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణలో సజాతీయ యూనిట్లు ఉంటేనే ప్రయోజన విశ్లేషణ వీలగును.

III క్రింది అంశాలను సరైన జవాబులతో జతపరుచుము?

A

1. సంఖ్యల ద్వారా ప్రయోజనాన్ని కొలుచుట	A. అలెన్ హిక్స్	[G]
2. వస్తుసేవల ఉత్పత్తిలో పాల్గొనేవారు	B. ప్రతి స్తాపనాసూత్రం	[H]
3. వస్తుసేవల ద్వారా తమ కోర్కెలను తీర్చుకొనువారు	C. Mathematics Physics
వినియోగ విధులు	[C]
4. వినియోగ సూత్రాలు	D. గాసెన్	[D]
5. ప్రథమ వినియోగ సూత్రం	E. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం	[F]
6. ద్వితీయ వినియోగ సూత్రం	F. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం	[E]
7. గరిష్ట సంతుష్టి సూత్రం	G. కార్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణ	[B]
8. ఆర్డినల్ ప్రయోజనం	H. వినియోగదారులు
ఉత్పత్తి విధులు	[A]

B

1. డిమాండు సూత్రమునకు ఆధారం	A. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం	[A]
2. ఉదాసీనతా వక్రరేఖ పద్ధతి	B. ఆర్డినల్ ప్రయోజనం	[C]
3. సమ ప్రయోజనరేఖ	C. Edge Work విధులు	[B]
4. ఉదాసీనత వక్రరేఖల సముదాయం	D. ధర రేఖ	[E]
5. బడ్జెట్ రేఖ	E. ఉదాసీనతా పటం	[D]

C

1. సంపద పంపిణీకి ఈ సూత్రం ఆధారం	A. సమోపాంత ప్రయోజనం	[B]
2. పరిమిత ఆదాయమునకు రెండు వస్తువులపై ఖర్చు చేసి గరిష్ట ప్రయోజనం పొందే విషయం గూర్చి తెలియచేసే సూత్రం	B. క్షీణోపాంత ప్రయోజనం	[A]
3. కుంభాకార వక్రరేఖలు	C. ఉదాసీనతా వక్రరేఖలు	[C]
4. ఉదాసీనతా వక్రరేఖల విశ్లేషణ	D. సమతల్యం	[E]
5. మార్పులేని స్థితి	E. Hicks	[D]

IV బహులైచ్చిక ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానము వ్రాయుము?

1. వినియోగ సుత్రాలైన క్షీణోపాంత, సమోపాంత సూత్రములను అభివృద్ధి చేసి ప్రాచుర్యంలోకి తీసుకువచ్చినవారు? [C]
 a) జీవాన్స్ b) గాసెన్ c) మార్షల్ d) కీన్స్
2. మొత్తం ప్రయోజనం ఏ స్థాయిలో యున్నప్పుడు వినియోగదారుడు సమతుల్యంలో ఉంటాడు? [A]
 a) గరిష్ఠంగా b) సామాన్యంగా c) తక్కువగా d) ఏదీకాదు
3. కార్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణకు సంబంధంలేనిది? [D]
 a) ప్రయోజనమును సంఖ్యాత్మకంగా కొలవచ్చు b) ప్రయోజనమును పోల్చవచ్చు
 c) ఒక వస్తువు నుంచి పొందే ప్రయోజనం ఆవస్తు పరిమాణంపై ఆధారపడును
 d) ద్రవ్యం యొక్క ఉపాంత ప్రయోజన స్థిరంగా ఉండదు.
4. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్ర ప్రమేయాలకు సంబంధం లేనిది? [D]
 a) ప్రయోజనం సంఖ్యాత్మకంగా కొలవచ్చు b) సజాతీయ యూనిట్లు
 c) కాల వ్యవధి లేకుండా వస్తు యూనిట్లు వినియోగం d) ప్రత్యామ్నాయ వస్తువు ధరలో మార్పుండాని
5. క్రింది వానిలో క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం వర్తించనిది ఏది? [D]
 a) స్వాతంత్ర పూర్వం వాడుకలోగల నాణెలు b) అరుదైన వర్ణచిత్రములు
 c) శ్రీకృష్ణ దేవరాయల యొక్క ఖడ్గం d) టెలివిజన్
6. క్రింది వానిలో క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం వర్తించేది ఏది? [C]
 a) పట్టణంలో ఇంటర్నెట్ సెంటర్ల సంఖ్య పెరుగుట b) మత్తు పదార్థాలు
 c) పండ్లు, తీపి పదార్థాలు d) ఏదీ కాదు
7. పురోగామి పున్నుల విధాన రూపకల్పనకు ఆధారమైన సూత్రం ఏది? [A]
 a) క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం b) సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
 c) ఉదాసీనతా వక్ర రేఖ d) చారానుపాతాల సూత్రం
8. ఉపాంత ప్రయోజనము ద్వారా ఒక వస్తువు యొక్క విలువను నిర్ణయించుటకు అవకాశమిచ్చు సూత్రం ఏది? [A]
 a) క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం b) సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
 c) ఉదాసీనతా వక్ర రేఖలు d) b మరియు c
9. డిమాండ్ సూత్రమునకు మూలంగా భావించే సూత్రం ఏది? [A]
 a) క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం b) ఉదాసీనతా వక్ర రేఖ
 c) చరానుపాతాల సూత్రం d) సపై సూత్రం

10. వినియోగ దారుడి ప్రయోజనం గరిష్టం చేసుకొనుటను వివరించే సూత్రములు ఏవి? [A]
- a) క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం b) సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
- c) a మరియు b d) ఏదీ కాదు
11. వినియోగ దారుడు వివిధ వస్తువుల ఉపాంత ప్రయోజనాల్లో తేడాలున్నప్పుడు ఒక వస్తువుకు బదులు మరొక వస్తువును ప్రతిస్థాపన చేస్తాడు. ఈ విషయాన్ని వివరించు సూత్రం ఏది? [B]
- a) క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం b) సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
- c) ఉదాసీనతా వక్రరేఖ d) క్షీణ ప్రతిఫల సూత్రం
12. కుటుంబాలు తమ పరిమిత ఆదాయమును వివిధ వస్తువులపై ఎలా కేటాయించుతాడు, తమ ఆర్థిక సంక్షేమాన్ని గరిష్టం చేసుకుంటారో తెలుపు వినియోగ సూత్రం ఏది? [B]
- a) క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం b) సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
- c) ఉదాసీనతా వక్ర రేఖ విశ్లేషణ d) క్షీణ ప్రతి ఫల సూత్రం
13. ఒకటి కంటే ఎక్కువ వస్తు సముదాయముల ప్రయోజన విశ్లేషణను వినియోగ దారుడి ప్రవర్తనను వివరించిన సూత్రం ఏది? [C]
- a) క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం b) సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
- c) ఉదాసీనతా వక్ర రేఖ విశ్లేషణ d) క్షీణ ప్రతి ఫల సూత్రం
14. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రము వర్తించే సందర్భము ఏది? [D]
- a) వివాహములు b) కార్మికాండలు c) జాతరలు d) కారగాయల మార్కెట్లో వస్తువుల కొనుగోళ్ళు
15. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రము వర్తించని వస్తువు ఏది? [D]
- a) పండ్లు b) పూలు c) కూరగాయలు d) సెల్ ఫోన్లు
16. ఉదాసీనతా వక్రరేఖపై గల ప్రతి బిందువు ఏం సూచిస్తుంది? [C]
- a) ఒక వస్తువు నుంచి లభించే ప్రయోజనం b) ఒక వస్తు సముదాయము నుంచి వచ్చే ప్రయోజనం
- c) రెండు వస్తువులకు సంబంధించిన సముదాయాల ప్రయోజనం
- d) మొత్తం వస్తుసముదాయాల నుంచి వచ్చే ప్రయోజనం.
17. ఉదా సీనతా పటంలోని ఏ వక్రరేఖల్లో సంతృప్తి అధికంగా ఉంటుంది? [B]
- a) ఎడమవైపు ఉదాసీనత వక్రరేఖ b) కుడివైపు ఉదాసీనత వక్రరేఖ
- c) a మరియు b d) వక్రరేఖలు అన్నియు సమాన సంతృప్తినిస్తాయి
18. బడ్జెట్ రేఖ యొక్క స్వభావమును ప్రభావితం చేయు అంశములు ఏవి? [A]
- a) వినియోగ దారుని ఆదాయం, రెండు వస్తువుల ధరలు b) వినియోగదారుడి అభిరుచులు, ఆదాయాలు
- c) ప్రత్యామ్నాయ వస్తువుల ధరలు, వినియోగ దారుడి అభిరుచులు d) ప్రత్యామ్నాయ, పూరక వస్తువుల ధరలు

[D]

19. బడ్జెట్ రేఖపై ప్రతిబిందువు ఏ విషయాన్ని తెలియచేస్తుంది?

- a) వినియోగదారుడి ఆదాయం
b) వస్తువుల ధరలు
c) వినియోగ దారుడి అభిరుచులు
d) ద్రవ్యవ్యయం

[C]

20. బడ్జెట్ రేఖలో మార్పులకు కారణమగు అంశాలను గుర్తించుము?

- a) వినియోగ దారుడి ఆదాయం స్థిరంగా ఉండి రెండు వస్తువుల ధరలు మార్పు చెందితే
b) వినియోగ దారుడి ఆదాయం మార్పుచెంది, రెండు వస్తువుల ధరలు మార్పు చెందితే
c) రెండు వస్తువుల ధరలు స్థిరంగా ఉండి వినియోగ దారుడి మార్పు చెందితే
d) రెండు వస్తువుల ధరలు, తగ్గి, వినియోగదారుడి ఆదాయం పెరిగితే

V క్రింది అంశాలలో ఒప్పు/తప్పు ను గుర్తించండి? True / False

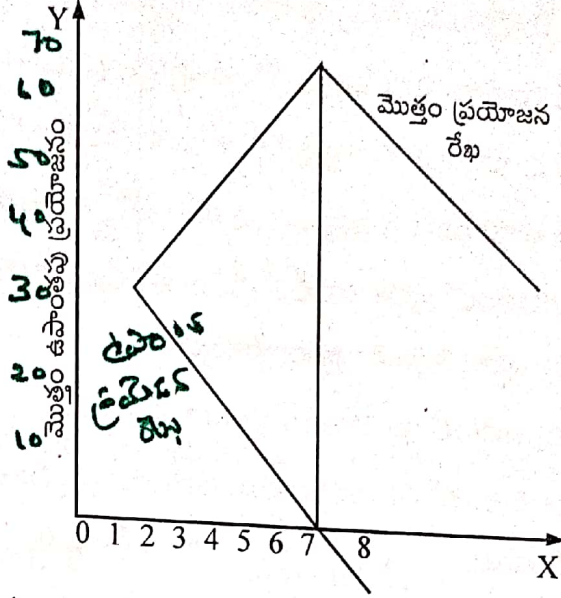
1. ప్రయోజనం ఒక మానసిక భవన - True
2. కార్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణకు ఆర్థిక ప్రాధాన్యతను ఇచ్చినవారు - మార్షల్ - True
3. ఆర్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణను ప్రాచుర్యం కల్పించినవారు - హిక్స్, అలెన్ - True
4. మొత్తం ప్రయోజనం గరిష్టంగా యున్నప్పుడు వినియోగదారుడు సమతుల్యమును పొందుతాడు - True
5. మొత్తం ప్రయోజనరేఖ గరిష్టస్థాయి నుంచి తగ్గినప్పుడు ఉపాంత ప్రయోజనం శూన్యం - False
6. ద్రవ్య ఉపాంత ప్రయోజనం స్థిరంగా ఉంటుంది - False
7. ప్రయోజన విశ్లేషణ కోసం మార్షల్ ఏక వస్తునమూనాను ఎంపిక చేసుకొన్నారు - True
8. ఉదాసీనతా వక్రరేఖలు పూటాకారంగా ఉంటాయి - False
9. ఉదా సీనతా వక్రరేఖలు X అక్షాన్ని గాని, Y అక్షాన్నిగాని తాకవు - True
10. ఉదాసీనతా వక్రరేఖ విశ్లేషణ బహుళ వస్తువుల విశ్లేషణ నమూనా - True

VI క్రింది వానిలో సంబంధంలేని అంశమును గుర్తించుము?

1. a) యంత్రాలు b) నీరు c) నాణెములు d) ప్రయోజనం [D]
2. a) క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం b) సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
c) గరిష్ట సంతృప్తి సూత్రం d) ఉదాసీనతా వక్రరేఖల విశ్లేషణ [D]
3. a) క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం b) సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
c) గరిష్ట సంతృప్తి సూత్రం d) వినియోగదారుని సమతుల్య సూత్రం [A]
4. a) బడ్జెట్ రేఖ b) ధర రేఖ c) ఉదాసీనతా వక్రరేఖ [D]
d) సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
5. a) మార్షల్ b) గాసెన్ c) హిక్స్, అలెన్ d) జీవాన్స్ [C]

VII క్రింది పట్టికను గ్రాఫ్ ఆధారంగా ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలను సమాధానములు వ్రాయుము?

ఆపిల్ పండ్ల సంఖ్య	మొత్తం ప్రయోజనం	ఉపాంత ప్రయోజనం
1	30	30
2	50	20
3	65	15
4	75	10
5	80	05
6	82	02
7	82	00
8	80	-02

- ఉపాంత ప్రయోజనము ఏ ఆపిల్ పండు వినియోగం తర్వాత క్రమంగా ఉపాంత ప్రయోజన రేఖ క్షీణించింది?
 - 4వ పండు
 - 5వ పండు
 - 3వ పండు
 - 8వ పండు

[C]
- ఉపాంత ప్రయోజనం ఏ ఆపిల్ పండు తర్వాత శూన్యంగా మారింది?
 - 4వ పండు
 - 5వ పండు
 - 7వ పండు
 - 8వ పండు

[C]
- ఉపాంత ప్రయోజనం ఏ ఆపిల్ పండు వినియోగం తర్వాత రుణాత్మకమైంది?
 - 4వ పండు
 - 5వ పండు
 - 7వ పండు
 - 8వ పండు

[D]
- మొత్తం ప్రయోజనం ఏ ఆపిల్ పండు వినియోగం వరకు పెరిగింది?
 - 4వ పండు
 - 6వ పండు
 - 7వ పండు
 - 8వ పండు

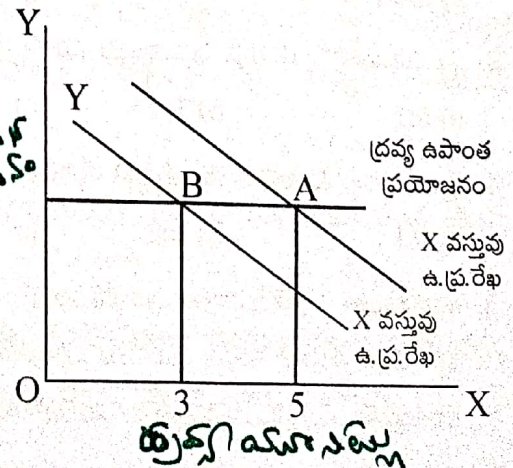
[B]
- పై గ్రాఫ్ యందు ఉపాంత ప్రయోజనం శూన్యంగా యుండినపుడు, ఈ స్థితిని సూచించే సంతృప్తి బిందువు ఏ ఆపిల్ పండు వినియోగం తర్వాత సంభవించిందో గుర్తించుము?
 - 4వ పండు
 - 6వ పండు
 - 7వ పండు
 - 8వ పండు

[C]
- మొత్తం ప్రయోజనం గరిష్టంగా యుండుట ఏ ఆపిల్ పండు వినియోగం తర్వాత గమనించవచ్చును?
 - 4వ పండు
 - 6వ పండు
 - 7వ పండు
 - 8వ పండు

[C]

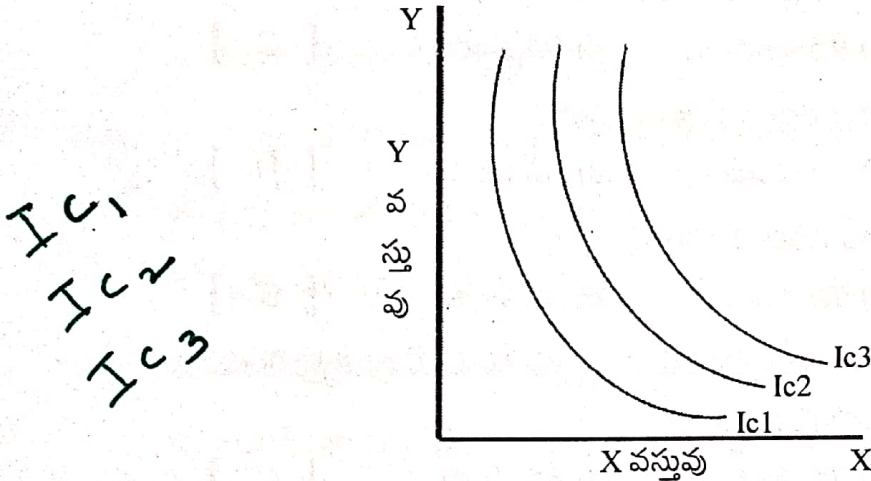
VII

ద్రవ్య యూనిట్లు	X వస్తువు ఉపాంత ప్రయోజనం (యూటిల్స్)	Y వస్తువు ఉపాంత ప్రయోజనం (యూటిల్స్)
1	20 (1)	16 (3)
2	18 (2)	14 (5)
3	16 (4)	12 (7)
4	14 (6)	10
5	12 (8)	08
6	10	06
7	08	04
8	06	02

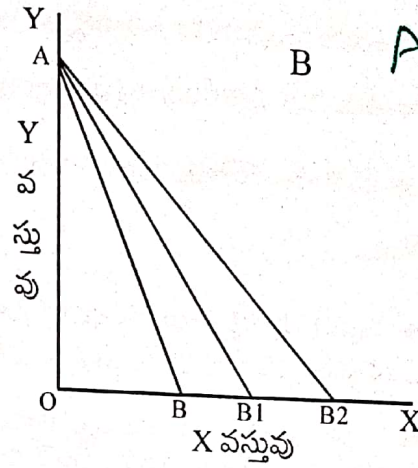
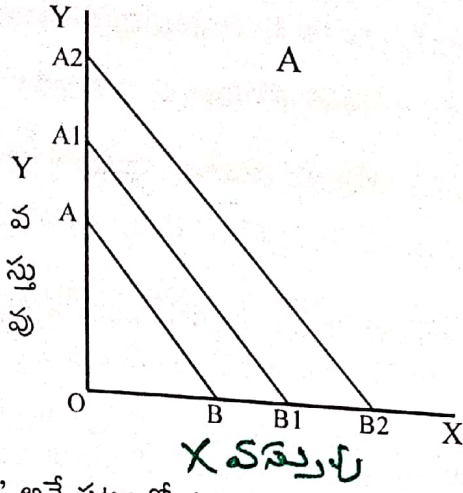

1. వినియోగదారుడు తన 3వ రూపాయిని వస్తువును కొనుగోలు చేయుటకు గల కారణం ఏమి? [D]
 - a) 3వ రూపాయిని X వస్తువు కొంటే నష్టం కనుక
 - b) 3వ రూపాయిని X వస్తువు కొంటే మొత్తం ప్రయోజనం శూన్యం అగును
 - c) 3వ రూపాయిని X వస్తువు కొనుగోలుకు ఉపయోగిస్తే ఉపాంత ప్రయోజనం గరిష్ట మగును
 - d) 3వ రూపాయిని X వస్తువుపై వ్యయం చేస్తే ఉపాంత ప్రయోజనం క్షీణించును.
2. పై రేఖాచిత్రంలో ద్రవ్య ఉపాంత ప్రయోజన రేఖ సరళరేఖగా ఉండుట ఏం సూచిస్తుంది? [C]
 - a) ద్రవ్య ఉపాంత ప్రయోజనం శూన్యం
 - b) ద్రవ్య ఉపాంత ప్రయోజనం మారును
 - c) ద్రవ్య ఉపాంత ప్రయోజనం స్థిరంగా ఉంటుంది.
 - d) ఏదీ కాదు
3. పై రేఖా చిత్రంలో వినియోగదారుని సమతౌల్యాన్ని సూచించేవి? [C]
 - a) B బిందువు
 - b) A బిందువు
 - c) A, B బిందువులు
 - d) ఏదీ కాదు

క్రింది గ్రాఫులను పరిశీలించి దిగువ ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సమాధానములు వ్రాయుము?

1. ఉదాసీనతా పటంలోని వక్రరేఖలో అత్యంత ప్రధాన బిందువులు గల రేఖ ఏది? [C]
 - a) Ic1
 - b) Ic2
 - c) Ic3
 - d) Ic1, Ic2
2. పై పటంలోని ఉదాసీనతా వక్రరేఖలు ఆకారం ఎలాయుంది? [A]
 - a) కుంభాకారం
 - b) పుటాకారం
 - c) వృత్తాకారం
 - d) చతురస్రాకారం
3. పై పటంలోని తక్కువ సంతృప్తిని సూచించే రేఖ ఏది? [A]
 - a) Ic1
 - b) Ic2
 - c) Ic3
 - d) Ic1, Ic2
4. పై పటంలోని అధిక సంతృప్తిని సూచించే రేఖ ఏది? [C]
 - a) Ic1
 - b) Ic2
 - c) Ic3
 - d) Ic1, Ic2
5. ఉదాసీనతా వక్రరేఖవాలు ఎలాయుంది? [A]
 - a) ఎడమ నుంచి కుడికి క్రిందకు వాలియుంది
 - b) ఎడమ నుంచి కుడికి పైకి ఎగబ్రాకియుంది
 - c) కుడినుంచి ఎడమవైపు క్రిందకు వాలియుంది
 - d) 'L' ఆకారంలో యున్నది.

A, B₁

B A₂ B₂

1. 'A' అనే పటంలో A₁B₁- బడ్జెట్ రేఖ యందు రెండు వస్తువులు స్థిరంగా ఉంది. ఆదాయం పెరిగితే బడ్జెట్ రేఖ యొక్క కదలికను సూచించే రేఖ ఏది?
 - a) AB రేఖ
 - b) A₀B₀ రేఖ
 - c) A, B రేఖ
 - d) A₂B₂ రేఖ
2. రెండు వస్తువుల ధరలు స్థిరంగా ఉండి ఆదాయం తగ్గితే బడ్జెట్ రేఖ ఎలా యుంటుంది?
 - a) AB రేఖ
 - b) A₀B₀ రేఖ
 - c) A, B రేఖ
 - d) A₂B₂ రేఖ
3. 'B' అనే పటంలో ఆదాయం స్థిరంగా ఉండి Y వస్తువు ధర స్థిరంగా ఉండి X వస్తువు ధర తగ్గితే బడ్జెట్ రేఖ ఎలా యుండును?
 - a) AB రేఖ
 - b) A₀B₀ రేఖ
 - c) A B₁ రేఖ
 - d) A₂B₂ రేఖ
4. 'B' అనే పటంలో ఆదాయం స్థిరంగా ఉండి Y వస్తువు ధర స్థిరంగా ఉండి X వస్తువు ధర పెరిగితే బడ్జెట్ రేఖ ఎలా యుండును?
 - a) AB రేఖ
 - b) A₀B₀ రేఖ
 - c) A B₀ రేఖ
 - d) A B₁ రేఖ
5. బడ్జెట్ రేఖలు రెండు వస్తువుల ధరల నిష్పత్తులను తెలుపును కనుక దీనిని ఏమని పిలుస్తారు?
 - a) బడ్జెట్ రేఖ
 - b) లాకెంజ్ వక్రరేఖ
 - c) పిలిప్స్ వక్ర రేఖ
 - d) ధరరేఖ

VIII విద్యార్థి అభ్యసన ప్రగతికి దోహదపడు కార్యకలాపాలు :

1. విద్యార్థుల సమూహం ఏర్పాటు చేసి వారు ఒక నిర్ణీత కాలవ్యవధిలో జామపళ్ళు లేదా అరటిపళ్ళను క్రమం తప్పక వినియోగించే కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించి సమాచారాన్ని సేకరించి పట్టిక, గ్రాఫుల ద్వారా క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రమును వివరించమని ప్రోత్సహించుట.
2. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రమునకు మినహాయింపులకు సంబంధించిన కొన్ని కృత్యాలు విద్యార్థులు చేపడ్తారు అపూర్వ వస్తువులు, అరుదైన వస్తువులు మరియు ప్రత్యేక వస్తువుల సేకరణ, ప్రదర్శన, అల్బమ్ల తయారీ ఉదా. ఫిలాటెలీ, నాణెలు, కరెన్సీల సేకరణ
3. ఆదాయం పెరిగితే పన్నులు పెరుగును. ఈ పురోగామి పన్నుల విధమునకు ఉదాహరణగా ఒక సంస్థ యొక్క పన్నుల చెల్లింపు సమాచారమును సేకరించి విశ్లేషణచేయుట.
4. గ్రామంలోని సంత రోజున 50 రూపాయల పరిమిత ద్రవ్యమును, రెండు రకాల కాయగూరలపై ఉపాంతపు ప్రయోజము సమానమయ్యే విధంగా వ్యయం చేసి సమాచారమును పట్టిక ద్వారా, గ్రాఫుల ద్వారా వివరించమని కోరుట.

5. గ్రామంలో జరుగు సంప్రదాయ ఉత్సవాలైన వివాహం కర్మకాండ, జాతరల వంటి సందర్భాల్లో సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రమునకు వ్యతిరేకంగా ఎలా వ్యయం చేస్తున్నారో ఒక నివేదిక కోరవచ్చు

6. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం వర్తించని మన్నిక గల వస్తువుల జాబితాను నియోజన కృత్యంగా పూర్తి చేయమని కోరుట.

7. ఉదాసీనతా వక్రరేఖలు లక్షణాలు, వినియోగ దారుని సమతుల్యమును గ్రాపుల ద్వారా వివరించేకృత్యాలను నివేదించుట.

8. వినియోగదారుడి ఆదాయాలు మార్పు చెందే కాలంలో బడ్జెట్ రేఖ యందు ఎటువంటి మార్పులు వస్తాయో వివేచన చేసి నివేదించుట

ఉదా. పంటలు కోతకువచ్చి అమ్మకాలు జరిగి ఆదాయాలు పెరిగినపుడు, గ్రామాల్లో రైతుల కొనుగోళ్ల తీరును విశ్లేషించమని కృత్యాలు ఇచ్చుట.

ఉపాద్యాయ కృత్యాలు : 1. ప్రయోజన రకాలను పునర్విమర్శ చేసి ప్రధానంగా సేవా ప్రయోజనాన్ని ప్రత్యేకంగా బోధించి, ప్రయోజనం - మానసిక భావన అనే విషయాన్ని విశద పరచి క్షీణో ప్రాంత ప్రయోజన సూత్రమునకు సంబంధించిన నిర్వచనమును Flash Cards ద్వారా, పట్టిక, గ్రాపులను Colour Charts ద్వారా వివరించవలెను.

2. తరగతి గదిలో ఒక విద్యార్థి సమూహంలో క్షీణోప్రాంత ప్రయోజన సూత్రమును గూర్చి స్వీయ కృత్యాల ద్వారా ప్రదర్శింపచేయుటలో సహాయపడాలి.

3. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్ర వివరణ కోసం - ప్లాష్ కార్డులు, ద్వారా బోధన చేయాలి మరియు క్షేత్రస్థాయిలో విద్యార్థి సమూహాలకు స్థానిక సంత, బజారు మార్కెట్లలో వినియోగదారుడి ప్రవర్తనను ఉపాంత ప్రయోజనము అనే కోణంలో పరిశీలించి విషయసేకరణ చేసి ప్రదర్శించేందుకు విద్యార్థులకు సాయం చేయాలి.

4. ఉదా సీనత వక్రరేఖల లక్షణాలు, ఉదాసీనత ప్రటములను చార్టుల, గ్రాపుల ద్వారా బోధించాలి.

5. బడ్జెట్/ధరరేఖను ప్లాష్ కార్డులు, చార్టులు ద్వారా వివరించటమే కాక విద్యార్థి సమూహాలకు కృత్యాల రూపంలో ఇచ్చి అభ్యాస ప్రగతికి దోహదం చేయాలి.

X. Assignments నియోజనము.

1. కార్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణను నిర్వచించి ప్రమేయాలను వ్రాయుము?

2. క్షీణోప్రాంత ప్రయోజన సూత్రమును నిర్వచించి, పట్టిక సహాయంతో వివరించుము?

3. క్షీణోప్రాంత ప్రయోజన సిద్ధాంతం యొక్క మినహాయింపులు వ్రాయుము?

4. క్షీణోప్రాంత ప్రయోజన సూత్రం యొక్క ప్రాధాన్యతను సోదాహరణంగా విశ్లేషించుము?

5. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రమును నిర్వచించి పట్టిక, గ్రాపుల ద్వారా వివరించుము?

6. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం యొక్క పరిమితులు వ్రాయుము?
7. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం యొక్క ప్రాధాన్యతను వ్రాయుము?
8. ఉదాసీనత వక్రరేఖ యొక్క నిర్వచనం, భావనను పట్టిక, గ్రాఫుల ద్వారా వివరించుము?
9. ఉదాసీనతా పటమును నిర్వచించి వివరించుము?
10. ఉదాసీనత వక్రరేఖ లక్షణాలు గూర్చి వివరించుము?
11. బడ్జెట్ ధర రేఖ కు సంబంధించి సోదాహరణంగా పట్టిక, గ్రాఫుల సాయంతో వివరించుము?
12. ఉదాసీనత వక్రరేఖల సహాయంతో వినియోగదారుని సమతుల్యమును గ్రాఫ్ ద్వారా వివరించుము?
13. కార్డినల్, ఆర్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణల మధ్య భేదములు వ్రాయుము?
14. ప్రయోజనం-నిర్వచనం
15. ప్రయోజన విశ్లేషణ రకాలు
16. కార్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణ
17. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
18. సమోపాంత ప్రయోజన సూత్రం
19. ఆర్డినల్ ప్రయోజన విశ్లేషణ
20. సమ ప్రయోజన రేఖ
21. ఉదాసీనత పటం
22. ప్రతిస్థాపన ఉపాంత రేటు
23. బడ్జెట్ ధర రేఖ
24. మొత్తం ప్రయోజనం
25. ఉపాంత ప్రయోజనం
26. వినియోగ దారుని సమతుల్యం
27. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం-డిమాండ్ సూత్రం
28. క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం-విలువ సిద్ధాంతం
29. సమపాంత ప్రయోజన సూత్రం-మన్నిక గల వస్తువు
30. సంపద పంపిణీ-క్షీణోపాంత ప్రయోజన సూత్రం

XI. Reference Books :

1. Modern Economics Theory - K.K. Dewett
2. Economics - Samnelson Nordhous
3. Micro Economics - M.L. Seth
4. Micro Economics Theory & Application - DN Dwivedi
5. Dictionary of Economics

ఇంటర్మీడియట్ విద్యామండలి, ఆంధ్రప్రదేశ్
పౌరశాస్త్రం - మొదటి సంవత్సరం
అధ్యాయం - 3 :: జాతీయవాదం

సెక్షన్ - 1

ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో సరైన సమాధానము వ్రాయము.

1. జాతి మరియు జాతీయత ఏ బాషా పదం నుంచి ఉద్భవించినవి.
2. ప్రజలలో జాతీయవాదం పెల్లు ఒకదానికి ఏ విప్లవం దోహదం చేసినది.
3. జాతి అనే పదంలో ఇమిడి ఉన్న అంశం.
4. ఒకే జాతి, ఒకే రాజ్యం అనే సిద్ధాంతం ఎప్పుడు ప్రాచుర్యంలోనికి వచ్చింది.
5. జాతీయత అంటే అర్థం.
6. జాతి మరియు జాతీయతకు ఉన్న బేదాన్ని వివరించే అంశాలు.
7. జాతి అనగా అర్థం.
8. జాతి అనే పదాన్ని మొదటగా వాడినవారు.
9. జాతీయతను ఒక ఆద్యాత్మిక భావన అని అన్నది ఎవరు.
10. బాషను జాతి, జాతీయతకు ఆత్మవంటిది అని అన్నది ఎవరు.

సెక్షన్ - 2

ఈ క్రింది ఖాళీలను పూరింపుము.

1. ఒకే రకమైన మానసిక భావాలను కలిగిన ప్రజాసముదాయము.....
2. జాతి అనేది భావన జాతీయత అనేది..... భావన.
3. జాతీయత లేకుండా ఉండదు.
4. భారతదేశంలో నెలకొన్న మిశ్రమ సంస్కృతి అచార సాంప్రదాయాలు ప్రజలలో పటిష్ఠతకు దోహదపడ్డాయి.
5. పి.ఎల్.బి. విస్తృత రూపం.

సెక్షన్ - 3

ఈ క్రింది బహుళైచ్ఛిక ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానము ఇవ్వండి.

1. స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి ఉండి లేదా స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి కోసం అన్వేషిస్తున్న రాజకీయ స్వరూపాన్ని కలిగిన జాతీయత జాతి అని చెప్పినది.
 1) బర్డెన్ 2) జె. డబ్ల్యు గార్నర్ 3) వార్డ్ బ్రైస్ 4) గెటిల్
2. ఉమ్మడి సంతతి, బాషలచేత ఐక్యమైన ప్రజా సముదాయమే జాతి అని చెప్పినది.
 1) జిమ్మోరిన్ 2) జె. హెచ్. రోజ్ 3) గెటిల్ 4) స్టీఫెన్ లీకాక్
3. ఈ క్రింది వాటిలో జాతీయత మౌఖికాంశాలు కానివి.
 1) స్వచ్ఛమైన తెగ 2) ఉమ్మడి భాష 3) ఉమ్మడి చరిత్ర 4) ఉమ్మడి శాసనాలు
4. ఇంటర్నేషనల్ లాస్ అనే గ్రంథాన్ని రచించినది.
 1) బార్నర్ 2) కాలోప్స్ 3) లార్డ్ బ్రైస్ 4) బర్డెన్

సెక్షన్ - 4

1. జాతి అనేది ఒక మానసిక భావన

2. జాతీయవాదానికి 5 దశలు ఉన్నాయి.....
3. జాతీయవాదం అనే ఆదర్శం ఐరోపాల్ 16వ శతాబ్దం నాటి సాంస్కృతిక విప్లవం కాలంలో ఆరంభమైనది.....
4. సామాజిక వ్యవస్థల నిర్మితిలో జాతి రాజ్యం అనే భావన ముఖ్యమైనది.....
5. ఒకే జాతీయ సముదాయం, ఒకే జాతి రాజ్యం అనే సిద్ధాంతం యూరప్ రాజకీయాలను ప్రభావితం చేస్తూ వచ్చింది.....

సమాధానాలు

సెక్షన్ - 1

1. లాటిన్	2. ఫ్రెంచ్ విప్లవం	3. స్వతంత్ర రాజకీయ ప్రతిపత్తి
4. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం తర్వాత		5. ఏకత్వము, ఐక్యతా భావన
6. రాజ్యము, రాజకీయస్వాతంత్ర్యము		7. జాతీయత లక్షణాలు గల రాజ్యం
8. జర్మన్లు, ఆంగ్లేయులు		9. హెచ్.జె. లాస్కి
		10. బార్కర్

సెక్షన్ - 2

1. జాతి
2. రాజకీయ, మానసిక
3. జాతి
4. జాతీయ భావాలు
5. పాలస్తీనా లిబరేషన్ ఆర్గనైజేషన్

సెక్షన్ - 3

1) 3	2) 4	3) 4	4) 2	5) 4

సెక్షన్ - 4

1) తప్పు	2) ఒప్పు	3) ఒప్పు	4) ఒప్పు	5) ఒప్పు

T. Madhavi
 JL in CIVICS
 GJC, S.Kota, Vizianagaram

ఇంటర్మీడియట్ విద్యామండలి

ఆంధ్రప్రదేశ్

మొదటి సంవత్సరం పౌరశాస్త్రం తెలుగు మీడియం వర్కబుక్

అధ్యాయం 4 చట్టం

సెక్షన్ -A

1. క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం వ్రాయండి

1. వ్యక్తుల బాహ్య ప్రవర్తనను నియంత్రించడానికి అవసరమైనది
2. టైటానిక్ బాష (జర్మనీ) లోని " లాగ్ " అనే పదం నుంచి ఉద్భవించినది
3. చట్టం అనే పదం లాటిన్ భాషలో ఏ రెండు పదాల నుండి ఉద్భవించినది
4. వ్యక్తుల ప్రవర్తనలోని మంచి చెడులను ఏ చట్టాలు సూచిస్తాయి
5. యజ్ఞవల్క్యుడు ఏ దేశానికీ చెందిన రచయిత
6. చట్టానికి గల మొట్టమొదటి ఆధారాలు ఏవి
7. ఆచారాలు ,మతం ఏ కాలంలో సన్నిహిత సంబంధం కలిగి ఉండేవి
8. ప్రాచీన నగర రాజ్యాలు ఏ ప్రాతిపదిక పై పరిపాలనను కొనసాగించాయి
9. మహాదీయ న్యాయానికి ఏది మూలాధారం
- 10." సమత " అనే పదానికి పర్యాయ పదాలు
11. ప్రజాస్వామ్యంలో చట్టాలను ఆమోదించే సభ
12. జెరిమి బెంథమ్ ఏ దేశానికీ చెందిన న్యాయవేత్త
13. ప్రాచీన సామాజిక అలవాట్లు ,అనుభవాల నుంచి ఉద్భవించినవి
14. వ్యక్తి సంపూర్ణ జీవనానికి సంబంధించింది
15. ప్రభుత్వం ,మధ్య వర్తిగా ఉండాలని ప్రధాన ఉద్దేశ్యం గల విధానం

సెక్షన్ - బి

II క్రింది సమాధానాలలో సరైన సమాధానం గుర్తించండి

1. టైటానిక్ భాషలోని ఏ పదం కు స్థిరంగా ఉండడం అనే అర్థం ఉంది
A. లాగ్ B. జస్ C. జంగేరి D. ఏదికాదు
2. లాటిన్ భాషలో జస్, జంగేరి అనే పదాలకు అర్థం
A. బంధం B. స్థిరం C. నిలకడ D. ఏదికాదు
3. ప్రో || TE హాలండ్ చట్టానికి ఎన్ని ఆధారాలు పేర్కొన్నాడు
A. 5 B. 6 C. 4 D. ఏదికాదు
4. ఆచారాలు ఉల్లంఘన ఏ దేశంలో నేరంగా పరిగణిస్తారు
A. బ్రిటన్ B. అమెరికా C. ఇండియా D. జర్మనీ
5. భారతదేశంలో హిందున్యాయానికి ఏది మూలాధారం
A. రామాయణం B. మహాభారతం C. మనుస్మృతి D. ఏదికాదు
6. చట్టం ఆధారాలలో " సమత "కు ప్రాధాన్యత ఇచ్చిన వారు
A. గిల్ క్రైస్ట్ B. హెన్రీమెయిన్ C. స్టీఫెన్ లీకాక్ D. ఏదికాదు
7. ప్రజాస్వామ్యరాజ్యాలలో చట్టాలు అమలు భాద్యత ఏవరిధి
A. శాసనసభ B. కార్యనిర్వహణశాఖ C. న్యాయశాఖ D. ఏది కాదు
8. " నీతి సారా " గ్రంథ రచయిత ఎవరు
A. యజ్ఞవల్క్యుడు B. కౌటిల్యుడు C. మనువు D. బుద్ధుడు
9. హాల్ బ్రుక్, బ్లాక్ స్టోన్ ఏ దేశానికి చెందిన న్యాయవేత్తలు
A. అమెరికా B. రష్యా C. ఇంగ్లాండ్ D. ఇండియా
10. అమెరికాలోని ప్రఖ్యాత న్యాయవేత్తలు ఎవరు
A. జెరిమి బెంథమ్ B. J. S మిల్ C. కెంట్ D. ఏదికాదు

11. మేకైవర్ ప్రకారం చట్టం వర్గీకరణ రకాలలో

- A. 2 B. 4 C. 3 D.

12. నాగరికత వికసిస్తున్న కొద్ది వేరు వేరు అంశాలుగా రూపొందినవి

- A. చట్టం, శాసనం B. పేద, ధనిక C. చట్టం, నైతికత D. ఏదికాదు

13. ప్రాచీన కాలంలో చట్టం, నైతికతను క్రింది విధంగా సూచించారు

- A. న్యాయం B. ధర్మం C. సత్యం D. ఏదికాదు

14. ఏ దేశంలో వ్యక్తుల, హక్కులకు ప్రత్యేక రాజ్యాంగ నిబంధనలు లేవు

- A. బ్రిటన్ B. ఇండియా C. అమెరికా D. ఏదికాదు

15. ప్రాథమిక హక్కులను రక్షించేందుకే సమన్వయ పాలన అని ప్రతిపాదించింది

- A. ఆడంస్మిత్ B. A. V డ్రైసీ C. మార్షల్ D. ఏదికాదు

సెక్షన్ - సి

III క్రింది వాటిని జత పరచండి

I

1. సహజ చట్టం	A.) సాంప్రదాయక చట్టం
2. సహేతుక చట్టం	B.) దైవిక చట్టం
3. జాతీయ చట్టం	C.) రాజకీయ చట్టం
4. సామాన్య చట్టం	D.) మున్సిపల్ చట్టం

II

1. శాసనాత్మక చట్టం	A) ప్రభుత్వ సిబ్బంది క్రమశిక్షణ

2. సామాన్య చట్టం

B) భారతదేశంలో పార్లమెంట్ చేసే చట్టం

3. పబ్లిక్ చట్టం

C) వివాహం, విడాకులు, ఒప్పందాలు

4. పరిపాలక చట్టం

D) రాజ్యం వ్యక్తుల మధ్య సంబంధం

III

1. నైతికత

A) బాహ్య ప్రవర్తనను సంబంధించినది

2. ప్రాధాన్యత

B) మొత్తం జీవనానికి సంబంధించినది

3. రాజ్యం

C) వ్యక్తి స్వేచ్ఛవాదులు

4. JS మిల్, ఆడం స్కిత్

D) అరాచక వాదులు

5. చట్టం

E) ఒక అవసరమైన చెడు

IV

1. సమన్వయ పాలన

A) A. V డ్రైసీ

2. లా ఆఫ్ ది కాన్ స్టిట్యూషన్
వరకు ప్రకరణలు

B) 3 వ భాగం, 14 నుండి 21

3. భారత రాజ్యాంగంలో సమన్వయ పాలన
అందరూ సమానులు

C) చట్టం ముందు

4. సమన్వయ పాలనపై పరిమితులు
రంగాల పర్యవసానాలు

D) సామాజిక, ఆర్థిక

సెక్షన్ - డి

IV క్రింది వాటిలో తప్పు, ఒప్పులను గుర్తించండి

1. చట్టం వ్యక్తుల అంతరాత్మకు సంబంధించినది
()

2. నైతిక సూత్రాలు విశ్వవ్యాప్తమైన స్వభావాన్ని కలిగి ఉంటాయి
()

3. చట్టం అనేది నీతి శాస్త్రం పరిధిలోకి వస్తుంది
()
4. నైతిక సూత్రాల అమలుకు ప్రత్యేక యంత్రంగం లేదు
()
5. బ్రిటిష్ రాజ్యాంగ విశిష్ట లక్షణాల లో సమ న్యాయపాలన ఒకటి
()
6. భారత రాజ్యాంగం సమన్వయ పాలనను రాజ్యాంగ మౌళిక లక్షణంగా గుర్తించింది ()
7. సార్వభౌమాధికారి చట్టానికి అనుమతి ఇస్తాడు
()
8. రాజ్యాంగ చట్టం ,సాధారణ చట్టం జాతీయ చట్టంలోని భాగాలు
()
9. సమాజంలో వివిధ వర్గాలకు భిన్నమైన చట్టాలు ఉండవని సమన్వయ పాలన సూచిస్తుంది ()

సెక్షన్ -E

IV క్రింది ఖాళీలను పూరింపుము

1. _____ చట్టం ఏ ఒక్కరి చేత రూపొందించబడినది కాదు
2. మానవ సంస్థల చే రూపొందించబడిన చట్టం _____
3. _____ చట్టం రాజ్య భౌగోళిక ప్రదేశానికి పరిమితమవుతుంది
4. ప్రైవేటు వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలను నియంత్రించే చట్టం _____
5. ప్రజలకు ,ప్రభుత్వాధికారులకు మధ్య సంబంధాలను నియంత్రించే చట్టం _____

3. 1) B 2) D 3) E 4) C 5) A 4. 1) C 2) A 3) B 4) D

సెక్షన్- D

1) F 2) T 3) F 4) T 5) T 6) T 7) T 8) T 9) T

సెక్షన్- E

- 1) సహజచట్టం 2) సహేతుక చట్టం 3) జాతీయ చట్టం 4) ప్రైవేటు
చట్టం
5) పరిపాలక చట్టం 6) శాసనాత్మక చట్టం 7) చట్టం 8) శిక్ష 9) రాజకీయ

P.SREEDHAR
J.L in CIVICS
DK.Govt JR College
SPSR NELLORE
Ph No:9441625623

ఇంటర్మీడియట్ విద్యామండలి, ఆంధ్రప్రదేశ్
పౌరశాస్త్రం - మొదటి సంవత్సరం
అధ్యాయం - 5 :: స్వేచ్ఛ - సమానత్వం

TOPICS COVERED

స్వేచ్ఛ

1. స్వేచ్ఛ - అర్థం
2. స్వేచ్ఛ - నిర్వచనాలు
3. స్వేచ్ఛ ధృక్కోణాలు
4. స్వేచ్ఛ అక్షణాలు
5. స్వేచ్ఛ రకాలు
6. స్వేచ్ఛ - పరిరక్షణ మార్గాలు
7. వ్యక్తి స్వేచ్ఛకు భంగం కలిగించే అంశాలు

సమానత్వం

8. సమానత్వం - అర్థం
9. సమానత్వపు ధృక్కోణాలు
10. సమానత్వపు ప్రధాన అక్షణాలు
11. సమానత్వపు రకాలు
12. సమానత్వానికి గల వివిధ అవరోధాలు
13. స్వేచ్ఛ, సమానత్వం మధ్య గల సంబంధం

TABLE OF CONTENTS :

1. ఒక వాక్య సమాధాన ప్రశ్నలు
2. సరైన సమాధానాలు గుర్తించండి.
3. తప్పు, ఒప్పులను గుర్తించండి.
4. జతపరుచుము
5. ఖాళీలను పూరించండి.

సమాధానాలు

సెక్షన్ - 1

- I. ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో సరైన సమాధానము వ్రాయము.
 1. రాజకీయ వ్యవస్థ విజయం దేనిపై ఆధారపడి ఉంటుంది ?
 2. సకారాత్మక దృక్కోణంలో స్వేచ్ఛ అనగానేమి ?
 3. సకారాత్మక దృక్కోణంలో స్వేచ్ఛ అనగానేమి ?
 4. స్వేచ్ఛ అంటే ఏమిటి ?
 5. సహజ స్వేచ్ఛను మొదట ఎవరు గుర్తించారు ?
 6. ఏ స్వేచ్ఛ లేనిదే పౌర, రాజకీయ స్వేచ్ఛలకు అర్థం లేదు ?
 7. ఒక రాజ్యానికి ఏమి ఉంటే జాతీయ స్వేచ్ఛ ఉన్నట్లు ?
 8. “రాజ్యమొక అవసరమైన చెడు” అని ఎవరు భావించారు ?
 9. సకారాత్మక దృక్కోణంలో సమాసత్వం అనగా ?
 10. రాజకీయ సమాసత్వం అనేది రాజరికం, కులీన పాలన వంటి ఇతర ప్రభుత్వ రకాలలో కానరాదు. ఎందుకు ?

సెక్షన్ - 2

- II. ఈ క్రింది ఖాళీలను పూరింపుము.
 1. వ్యక్తి తన అభిప్రాయాలను యదార్థంగా వెలకలడించేందుకై ఇవ్వబడిన రాజ్యాంగ స్వాతంత్ర్యమే స్వేచ్ఛ అని అభిప్రాయపడినవారు .. ()

ఎ) హెర్బర్ట్ స్పెన్సర్ బి) జె.ఎస్. మిల్ సి) హెచ్.జె. లాస్కీ డి) జె.ఆర్.సిలీ
 2. స్వేచ్ఛలో సకారాత్మక దృక్కోణాన్ని ప్రతిపాదించినవారు. ()

ఎ) జె.ఎస్. మిల్ బి) హెచ్.జె. లాస్కీ సి) టి. హెచ్ గ్రీన్ డి) ఆర్.జి. గెలిల్
 3. క్రింది వాటిలో సహజ స్వేచ్ఛ గురించి సరైనదేది ?

ఎ) ఎటువంటి ఆంక్షలు లేకపోవడం బి) సహజ స్వేచ్ఛ ఉన్నచోట స్వాతంత్ర్యం మృగ్యమౌతుంది

సి) ఇది రాజ్యం సమాజాల ఆవిర్భావానికి ముందు మాత్రమే ఉనికిలో ఉండేది.

డి) ఇది ఎలాంటి జోక్యానికి లేదా నిర్బంధాలకు తావివ్వదు

1) ఎ, బి, సి, డి 2) ఎ మాత్రమే సి) ఎ, సి డి) ఎ, సి, డి
 4. సమాజంలో ప్రతి ఒక్కరు ఇరుగుపొరుగు వారితో సుహృద్భావ సంబంధాలను కలిగి ఉండేటట్లు చేసే స్వేచ్ఛ

ఎ) సహజ స్వేచ్ఛ బి) పౌరస్వేచ్ఛ సి) ఆర్థిక స్వేచ్ఛ డి) రాజకీయ స్వేచ్ఛ ()
 5. కోరిక - భయము, ఆకలి - పస్తులు, నిరుద్యోగం - అసంపూర్ణతల నుండి విముక్తి కలిగించేది.

ఎ) సహజ స్వేచ్ఛ బి) పౌరస్వేచ్ఛ సి) ఆర్థిక స్వేచ్ఛ డి) జాతీయ స్వేచ్ఛ ()

6. క్రింది స్వేచ్ఛలలో ఏది రాజకీయ స్వేచ్ఛను అర్థవంతంగావించి, ఆచరణలో ఉంచుతుంది?
 ఎ) సహజ స్వేచ్ఛ బి) పౌరస్వేచ్ఛ సి) ఆర్థిక స్వేచ్ఛ డి) జాతీయ స్వేచ్ఛ ()
7. రాజకీయ స్వేచ్ఛను ప్రజాస్వామ్యానికి పర్యాయ పదంగా భావించినవారు.
 ఎ) స్టీఫెన్ లీకాక్ బి) ఆర్.జి. గెటిల్ సి) మాంటెస్క్యూ డి) గిల్ క్రెస్ట్
8. రాజ్యపు సార్వభౌమత్వాన్ని సూచించునది. ()
 ఎ) పౌరస్వేచ్ఛ బి) ఆర్థిక స్వేచ్ఛ సి) రాజకీయ డి) జాతీయ స్వేచ్ఛ ()
9. క్రిందివాటిలో ఏది స్వేచ్ఛ పరిరక్షణ మార్గం కాదు ()
 ఎ) ఆర్థిక సమానత్వం బి) అధికారాల వికేంద్రీకరణ సి) బలమైన ప్రతిపక్షం డి) రాజ్యాధికారాల పెరుగుదల
10. 'ఆన్ లిబర్టీ' గ్రంథ రచయిత ఎవరు ? ()
 ఎ) హెన్రీ మైన్ బి) జె.ఎస్. మిల్ సి) టి. హెచ్. గ్రీన్ డి) హెచ్. జె. లాస్కి
11. క్రింది వాటిలో ఏ లాటిన్ పదం నుండి లిబర్టీ అనే పదం వచ్చింది. ()
 ఎ) లిబెల్ బి) లింగా సి) లేబర్ డి) లిబర్
12. 'ఆర్థిక సమానత్వంలేని రాజకీయ స్వేచ్ఛ ఒక మిథ్య' అని అన్నది ఎవరు ? ()
 ఎ) టి.హెచ్. గ్రీన్ బి) జె.ఎస్. మిల్ సి) జి.డి.హెచ్. కోల్ డి) హెచ్.జె. లాస్కి
13. స్వేచ్ఛ, సమానత్వం అనేవి రెండూ ()
 ఎ) పరస్పర పోషకాలు బి) పరస్పరం వ్యతిరేకమైనవిసి) ఒకదానికొకటి సంబంధంలేనివి డి) పైవేవీకావు
14. క్రింది వాటిలో ఏది సరైనది కాదు ? ()
 ఎ) రూనో బి) హెచ్. జె. లాస్కి సి) ప్లేటో డి) హెర్బర్ట్ స్పెన్సర్
15. క్రింది వాటిలో ఏది సరైనది కాదు ? ()
 ఎ) పౌరస్వేచ్ఛ ఇతర స్వేచ్ఛలకు ఆధారం బి) పౌరస్వేచ్ఛ పౌరులకు మాత్రమే ఇవ్వబడుతుంది.
 సి) పౌరస్వేచ్ఛ పౌరులకు, పౌరులు కాని వారికి కూడా ఇవ్వబడుతుంది
 డి) పౌరస్వేచ్ఛ పౌరసమాజంలో మాత్రమే ఉంటుంది
16. క్రింది వాటిలో సాంఘిక సమానత్వ సాధనకు సహాయపడే అంశాలేవి ?
 ఎ) రాజ్యం ఏ ఒక్క పౌరుడికి ప్రత్యేక సౌకర్యాలను అనుమతించరాదు
 బి) పౌరులు తోటి పౌరులతో సుహృద్భావ సంబంధాలను ఏర్పరచుకొని కొనసాగించుకోవాలి
 సి) కులం, తెగ లేక మతం వంటి వాటిని సూచించే పేర్లను ప్రజలు ఉపయోగించకుండా ఉండటం
 డి) కులాంతర వివాహాలను ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించడం
- 1) ఎ, బి, సి, డి 2) ఎ, బి, డి 3) సి, డి 4) ఎ, సి, డి

17. క్రింది వాటిలో ఏది సాంఘిక, రాజకీయ సమానత్వాలకు పునాదిగా పరిగణించబడుతుంది ?
 ఎ) సహజ సమానత్వం బి) ఆర్థిక సమానత్వం సి) అంతర్జాతీయ సమానత్వం డి) ఎ, సి
18. క్రింది వారిలో స్వేచ్ఛ, సమానత్వం పరస్పరం సంబంధం కలిగి ఉంటాయనే భావనను ప్రతిపాదించిన రాజనీతి తత్వవేత్తలెవరు ?
 ఎ) లార్డ్ మాధ్యూ ఆర్నాల్డ్ బి) హెచ్. జె. లాస్కీ సి) జి.డి. హెచ్. కోల్ డి) రూనో
 1) ఎ, బి, సి, డి 2) ఎ, బి 3) బి, సి, డి 4) ఎ, సి, డి
19. క్రిందివారిలో స్వేచ్ఛ, సమానత్వం అనేవి పరస్పర వ్యతిరేక భావనలని పేర్కొన్నవారెవరు ?
 ఎ) లార్డ్ ఆక్టన్ బి) ఆర్నాల్డ్ సి) టానీ డి) డిటాక్విల్లి
20. 'సమానత్వం కావాలనే వాంఛ సంపూర్ణ స్వేచ్ఛను పొందే అవకాశాన్ని వమ్ము చేసిందని చెప్పినవారు
 ఎ) లార్డ్ ఆక్టన్ బి) డిటాక్విల్లి సి) హెచ్. జె. లాస్కీ డి) టానీ

సెక్షన్ - 3

- III. క్రింది వాక్యాలను చదివి అర్థం చేసుకొని తప్పు / ఒప్పులను గుర్తించండి.
- సామాజిక స్థితిగతులను మెరుగుపరచుకోవడంలో వ్యక్తులకు స్వేచ్ఛ తగిన శక్తిని ప్రసాదిస్తుంది.
 - స్వేచ్ఛ వ్యాఖ్యానమనేది స్థలం, కాలం, ప్రాంతం, ప్రజల ఆకాంక్షలను బట్టి ఉంటుంది.
 - స్వేచ్ఛ అంటే యధేచ్ఛగా వ్యవహరించడం కాదు. అది ఎన్నో పరిమితులలో కూడుకొని ఉంటుంది.
 - నేటి సమాజంలో సహజస్వేచ్ఛ అనేది కనిపించదు.
 - రాజకీయ స్వేచ్ఛ పౌరులతోపాటు విదేశీయులకు కూడా ఉంటుంది.
 - సమానత్వం నిరపేక్షమైనది
 - సమానత్వం అనేది ప్రకృతి చేత ప్రసాదించబడింది.
 - రాజకీయ సమానత్వం అనేది ప్రజాస్వామ్య రాజ్యంలో మాత్రమే అమలులో ఉంటుంది.
 - రాజకీయ సమానత్వాన్ని పౌరులతోపాటు దేశంలో నివసించే అన్యులు, విదేశీయులు కూడా అనుభవిస్తారు.

సెక్షన్ - 4

- I. క్రింది వాటిని సరిగా జతపరుచుము.
- రాజనీతి తత్వవేత్తలు నిర్వచనాలు
 - మహాత్మాగాంధీ ఎ) స్వేచ్ఛ అంటే బల ప్రయోగం లేకపోవడమే
 - ఎఫ్.ఎ. హేయక్ బి) మిలిమీరిన ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకమైనదే స్వేచ్ఛ
 - జె.ఆర్. సీలీ సి) వ్యక్తులు వారంతటవారు ఉత్తమమైన అవకాశాలను పొందగలిగి, నిర్వహించుకో

గల వాతావరణమే స్వేచ్ఛ

4. హెచ్.జె.లాస్కీ డి) స్వేచ్ఛ అంటే ఎటువంటి ఆంక్షలు లేకపోవడం కాదు. వ్యక్తి మూర్తిమత్వ వికాసంలోనే స్వేచ్ఛ ఇమిడి ఉంటుంది.
2. 1. పాట్రీక్ హెన్రె ఎ) వ్యక్తి తన రోజువారీ ఆహారాన్ని హేతుబద్ధంగా సంపాదించుకొనే భద్రమైన అవకాశమే ఆర్థిక స్వేచ్ఛ
2. ఆర్.జి. గెటిల్ బి) “నాకు స్వేచ్ఛనివ్వండి లేదా చావనివ్వండి ”
3. హెచ్.జె.లాస్కీ సి) “రాజ్యం చేత గుర్తించబడి అమలయ్యే హక్కుల సముదాయమే పౌరస్వేచ్ఛ”
4. రూసో డి) “మానవుడు స్వేచ్ఛతో పుట్టాడు. కాని సర్వత్రా సంకెళ్ళతో ఉన్నాడు”.

సెక్షన్ - 5

II. క్రింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. ఏది లేకుండా మానవుడు తన మూర్తిమత్వాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోలేడో, అటువంటి అనివార్యమైన నిబంధే
2. ‘లిబర్టీ’ అనే ఆంగ్ల పదం..... అనే లాటిన్ పదం నుంచి ఆవిర్భవించింది.
3. సామాజిక ఒడంబడిన సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించినవారు.....
4. విప్లవం ఫలితం ఫలితంగా పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ ఏర్పడి స్వేచ్ఛాయుత, నిర్నిబంధ పోటీలకు కారణమైంది.
5. లాటిన్ భాషలో ‘లిబర్’ అనే పదానికి అర్థం.....
6. సమానత్వమంటే ప్రజలందరికీ సమాన హక్కులండటం, అలాగే అన్ని విధాలైన ప్రత్యేక హక్కులు, అదనపు సౌకర్యాలను తొలగించటం అన్నది.....
7. సమానత్వమనేది సర్వసమానమైన ఆదరణగా భావించరాదు. అందుకు బదులుగా సమాన స్థితిలో సమాన ఆదరణ అని దాని అర్థంగా పేర్కొనవచ్చు అని తెలిపినవారు
8. నాయకత్వంలో సమసమాజ స్థాపన ఆశయసాధనకై నిరంకుశ జార్ ప్రభువులకు వ్యతిరేకంగా రష్యా ప్రజలు తిరుగుబాటు చేశారు.

సమాధానాలు

సెక్షన్ - 1

1. వ్యక్తులకు గల స్వేచ్ఛ - సమానత్వాలపైనే రాజకీయ వ్యవస్థ విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది.
2. సకారాత్మక దృక్కోణంలో స్వేచ్ఛ అంటే ఎటువంటి ఆంక్షలు లేకపోవడం.
3. సకారాత్మక దృక్కోణంలో స్వేచ్ఛ అంటే ఇతరులకు హాని కలిగించని అధికారము.
4. ఇతరుల హక్కులకు భంగం కలిగించని రీతిలో వ్యక్తి అనుభవించే స్వాతంత్ర్యాన్ని స్వేచ్ఛ అంటారు.
5. గ్రీకు రోమన్ తత్వవేత్తలు
6. ఆర్థిక స్వేచ్ఛ
7. సార్వభౌమాధికారం
8. వ్యక్తి స్వేచ్ఛా వాదులు
9. సకారాత్మక దృక్కోణంలో సమానత్వం అంటే అందరికీ తగినన్ని అవకాశాలను కల్పించడం.
10. కులం, మతం, రంగు, పుట్టుక, ప్రాంతం వంటి కృత్రిమ కారణాల వల్ల వివక్షతను పాటించకుండా ఉండటం
11. ఎందుకంటే రాజకీయ వ్యవహారాలలో పౌరులకు ఆ ప్రభుత్వాలు సమాన అవకాశాలను కల్పించవు.

సెక్షన్ - 2

1. బి	2. సి	3. ఎ	4. బి	5. సి	6. డి
7. డి	8. డి	9. డి	10. బి	11. డి	12. సి
13. ఎ	14. ఎ	15. బి	16. ఎ	17. బి	18. సి
19. డి	20. ఎ				

సెక్షన్ - 3

1) ఒప్పు	2) ఒప్పు	3) ఒప్పు	4) ఒప్పు	5) తప్పు	6) తప్పు
7) తప్పు	8) ఒప్పు	9) తప్పు			

సెక్షన్ - 4

1) 1 - డి, 2-ఎ, 3-బి, 4-సి	2) 1-బి, 2-సి, 3-ఎ, 4-డి

సెక్షన్ - 5

1) స్వేచ్ఛ	2) లిబర్	3) థామస్ హాబ్స్	4) పారిశ్రామిక
5) ఆంక్షల నుంచి విముక్తి	6) ఎర్నెస్ట్ బార్నర్	7) జస్టిస్ పతంజలిశాస్త్రి	8) వి.ఐ.లెనిన్

Work Book Activities for Intermediate First Year - CIVICS in Liberty and Equality

By : K. Sudarshan, JL in Civics, Govt. Jr. College (Boys), Anantapur.

Work Book Activities for
Intermediate First Year - Civics

Rights and Responsibilities

by

P. Sreedhar Reddy

Lecturer in Civics,
KSR Govt Jr. College,
Ananthapuramu.

CIVICS WORK SHEET

Topics Covered

- 1) హాక్కులు - లక్షణాలు
- 2) హాక్కులు - వర్గీకరణ
- 3) పౌరహాక్కులు
- 4) రాజకీయ హాక్కులు
- 5) ఆర్థిక హాక్కులు
- 6) ప్రాథమిక హాక్కులు
- 7) మానవ హాక్కులు
- 8) బాధ్యతలు - రకాలు
- 9) పౌరుని ముఖ్యమైన బాధ్యతలు

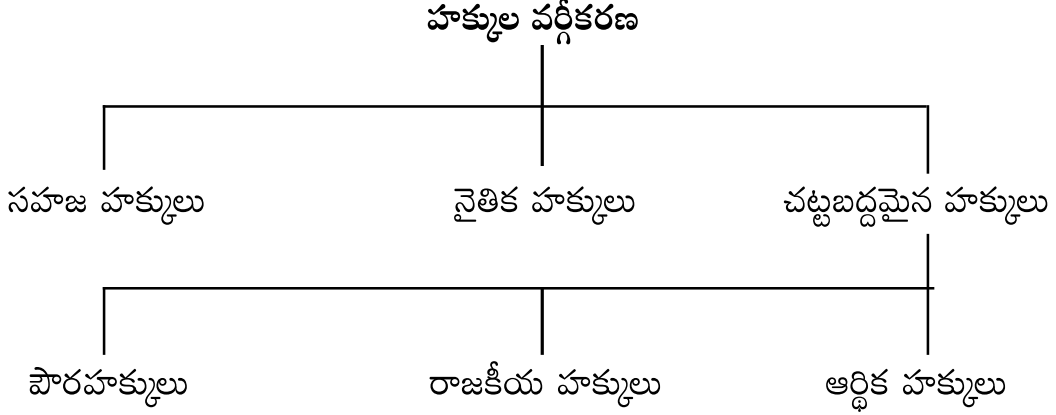
Table of Contents

హాక్కులు వర్గీకరణ	...	1
జాతీయ మానవ హాక్కుల కమీషన్	...	2
ఒక్కమాటలో సమాధాన ప్రశ్నలు	...	3
సరైన సమాధానం ఎంపిక చేయండి	...	4
తప్పు, ఒప్పులు నిర్ణయించుము	...	4
జతపరుచుము	...	5
ఖాళీలను పూరించుము	...	6
భిన్నమైన వాటిని గుర్తించండి	...	6
అతిస్వల్ప సమాధాన ప్రశ్నలు	...	7 & 8
సమాధానలు	...	9 & 10

బోర్డ్ ఆఫ్ ఇంటర్మీడియట్ ఎడ్యుకేషన్ - ఆంధ్రప్రదేశ్

మొదటి సంవత్సరము - పౌరశాస్త్రము

అధ్యాయం-6 (హక్కులు-బాధ్యతలు)

1) జీవించే హక్కు	1) ఓటు హక్కు	1) పని హక్కు
2) స్వేచ్ఛ హక్కు	2) ఎన్నికలలో అభ్యర్థిగా పోటీచేసే హక్కు	2) చాలినంత వేతనాన్ని పొందే హక్కు
3) సమానత్వ హక్కు	3) ప్రభుత్వ పదవులను చేపట్టే హక్కు	3) కనీస పనిగంటల హక్కు
4) ఆస్తి హక్కు	4) విజ్ఞాపన హక్కు	4) నష్టపరిహారాన్ని పొందే హక్కు
5) కుటుంబహక్కు	5) విమర్శించే హక్కు	5) పరిశ్రమ నిర్వహణలో ప్రాతినిధ్య హక్కు
6) మత హక్కు		
7) ఒప్పంద హక్కు		
8) విద్యా హక్కు		
9) సంస్థలు, సంఘాలు ఏర్పాటు చేసుకొనే హక్కు		
10) రాజ్యాంగ పరిహారపు హక్కు		

ప్రాథమిక హక్కులు:

- 1) సమానత్వపు హక్కు
- 2) స్వాతంత్ర్యపు హక్కు
- 3) పీడనను నిరోధించే హక్కు
- 4) మత స్వాతంత్ర్యపు హక్కు
- 5) సాంస్కృతిక మరియు విద్యా హక్కు
- 6) ఆస్తి హక్కు
- 7) రాజ్యాంగ పరిహారపు హక్కు

మానవ హక్కులు

పౌర రాజకీయ హక్కులు

సాంఘిక, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక హక్కులు

జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్

- 1) జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్ బహుసభ్య సంస్థ
- 2) దీనిలో 1+4 మంది సభ్యులు ఉంటారు.

చైర్మన్ (సుప్రీంకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి)

ఒక సభ్యుడు
(సుప్రీంకోర్టు ప్రస్తుత లేదా
మాజీ న్యాయమూర్తి)

ఒక సభ్యుడు
(హైకోర్టు ప్రస్తుత లేదా
మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి)

ఇద్దరు సభ్యులు
(మానవ హక్కుల విషయంలో
అనుభవం వున్న వారు)

నలుగురు పదవి రీత్యా
సభ్యులు

జాతీయ మైనార్టీల
సంఘం చైర్మన్

జాతీయ షెడ్యూల్డ్ కులాల
సంఘం చైర్మన్

జాతీయ షెడ్యూల్డ్
తెగల సంఘం చైర్మన్

జాతీయ మహిళా
సంఘం చైర్మన్

బాధ్యతలు

నైతిక బాధ్యతలు

చట్టబద్ధమైన బాధ్యతలు

సంవర్ధక బాధ్యతలు

సంరక్షక బాధ్యతలు

సెక్షన్-1

క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్కమాటలో సమాధానము వ్రాయుము:

- 1) వేటిని వినియోగించుకోవడం ద్వారానే రాజ్యంలో పౌరవ్యక్తిత్వం వికసిస్తుంది?
- 2) రాజ్యం పౌరులకు ప్రసాదించే హక్కుల ద్వారానే దాని ఔన్నత్యం గుర్తించబడుతుందని పేర్కొన్న శాస్త్రవేత్త ఎవరు?
- 3) ప్రతి ఒక్కరు గౌరవ ప్రదమైన జీవనాన్ని గడిపేందుకు హక్కుల్ని కలిగి వుంటారని పేర్కొన్న సిద్ధాంతం ఏది?
- 4) సమాజం, రాజ్యం ఆవిర్భవించకముందే వ్యక్తులు సహజ హక్కుల్ని కల్గివుంటారని ఎవరు ప్రకటించారు?
- 5) హక్కులను ప్రధానంగా ఎన్నిరకాలుగా వర్గీకరించవచ్చు?
- 6) మానవులు జన్మతః అనుభవించే హక్కులను ఏమంటారు?
- 7) ప్రజల అంతరాత్మకు సంబంధించిన హక్కులను ఏమంటారు?
- 8) రాజ్యం చేత గుర్తించబడి చట్టంచే అమలు చేయబడే హక్కులు ఏవి?
- 9) చట్టబద్ధమైన హక్కులను రాజ్యం ఏ అధికారం ద్వారా కాపాడుతుంది?
- 10) ఏ హక్కులను ప్రజాస్వామ్యపు బహుమతిగా వర్ణించవచ్చు?
- 11) రాజ్యంలో పౌరులు మాత్రమే అనుభవించే హక్కులు ఏవి?
- 12) చట్టబద్ధమైన మార్గాల ద్వారా సంపాదించుకునేందుకు అవకాశం కల్పించే హక్కులు ఏవి?
- 13) ఏ హక్కులో ఆత్మరక్షణ హక్కు కూడా ఇమిడి ఉంది?
- 14) ప్రతి వ్యక్తి తనపై, తన శరీరంపై మనసుపై పూర్తి సార్వభౌమాధికారాన్ని కల్గివుంటారని ప్రకటించిన రాజనీతి తత్వవేత్త ఎవరు?
- 15) ప్రతి సంవత్సరము ఏ తేదీని ప్రపంచ మానవహక్కుల దినంగా పాటిస్తున్నాము?
- 16) 1948వ సంవత్సరము డిసెంబర్ 10వ తేదీన విశ్వమానవ హక్కుల ప్రకటన వెలువరించిన సంస్థ ఏది?
- 17) ఉపయోగితావాద సిద్ధాంత కర్త ఎవరు?

సెక్షన్-2

ఈ క్రింది వాటిలో సరైన సమాధానం ఎంపిక చేసి బ్రాకెట్లలో గుర్తించండి.

- 1) జీవించే హక్కు అనేది పౌర హక్కులలో అత్యంత ముఖ్యమైనది అని పేర్కొన్న రాజనీతి తత్వవేత్త ఎవరు? ()
 ఎ) హెచ్.జె. లాస్కీ బి) టి. హెచ్. గ్రీన్ సి) ఎర్నెస్ట్ బార్కర్ డి) బోసాంకే
- 2) సంచరించే హక్కు అనేది ఏ హక్కులో అంతర్భాగం ()
 ఎ) సమానత్వపు హక్కు బి) ఆస్తి హక్కు సి) స్వేచ్ఛ హక్కు డి) మత హక్కు
- 3) సమాజంలోని సామాజిక సమస్యలను అవగాహన చేసుకునేందుకు దోహదపడే హక్కు ఏది ()
 ఎ) విద్యాహక్కు బి) కుటుంబ హక్కు సి) మత హక్కు డి) సమానత్వపు హక్కు
- 4) ఏ హక్కు ప్రకారం న్యాయస్థానాలు హేబియస్ కార్పస్, మాండమస్ వంటి ఆజ్ఞలను జారీచేస్తాయి ()
 ఎ) సమానత్వపు హక్కు బి) ఆస్తిహక్కు సి) స్వేచ్ఛ హక్కు డి) రాజ్యాంగపరిహారపు హక్కు

- 5) రాజకీయ హక్కులను ఎన్ని రకాలుగా వర్గీకరించవచ్చు ()
 ఎ) 5 బి) 4 సి) 3 డి) 6
- 6) ప్రజల సమస్యలను ప్రభుత్వం దృష్టికి తెచ్చే హక్కు ఏది? ()
 ఎ) ఓటు హక్కు బి) విజ్ఞాపనహక్కు సి) పోటీచేసే హక్కు డి) విమర్శించేహక్కు
- 7) సహజ హక్కులలో లేని హక్కు ఏది? ()
 ఎ) జీవించే హక్కు బి) స్వాతంత్ర్యపుహక్కు సి) ఆస్తి హక్కు డి) సమానత్వపు హక్కు
- 8) చట్టపరమైన మద్దతు లేనప్పటికీ సమాజం బలపరచే హక్కులు ఏవి? ()
 ఎ) సహజహక్కులు బి) నైతిక హక్కులు సి) చట్టబద్ధమైనహక్కులు డి) రాజకీయ హక్కులు
- 9) “సమానమైన పనికి సమాన వేతనం” అనేది ఏ హక్కులలో అంతర్భాగం ()
 ఎ) సహజహక్కులు బి) నైతిక హక్కులు సి) రాజకీయహక్కులు డి) ఆర్థిక హక్కులు
- 10) చట్టం ముందు అందరూ సమానులే అనే అర్థాన్ని సూచించేది ఏది? ()
 ఎ) పరిపాలకన్యాయం బి) సమన్యాయపాలన సి) పౌరహక్కులు డి) ఆర్థికన్యాయం
- 11) మానవ హక్కులనేవి వ్యక్తులకు సంరక్షక కవచాలుగా దోహద పడతాయనే భావించిన శాస్త్రవేత్త ఎవరు? ()
 ఎ) రోనాల్డ్ డార్విన్ బి) జాన్ డోస్కీ సి) జాన్ లాల్ డి) హాబ్స్
- 12) మానవ హక్కుల సాధనలో చేసిన మొదటి ప్రయత్నంగా ఏ సంఘటనను చరిత్రకారులు భావించారు. ()
 ఎ) రక్తరహిత విప్లవం బి) అమెరికా స్వాతంత్ర్యప్రకటన
 సి) ఫ్రెంచి విప్లవం డి) మాగ్నాకార్టా

సెక్షన్-3

ఈ క్రింది వాక్యాలను చదివి అర్థం చేసుకుని తప్పు / ఒప్పులను నిర్ణయించుము:

- 1) వ్యక్తుల హక్కులను పరిరక్షించడంలో ప్రజల నిరంతర అప్రమత్తత అనేది అత్యంత ముఖ్యమైన అంశం ()
- 2) మానవుల ప్రాథమిక జీవనానికి అత్యంత ఆవశ్యకమైనవే మానవ హక్కులు ()
- 3) మానవ హక్కుల సాధనలో రక్తరహిత విప్లవమనేది మొదటి ప్రయత్నంగా చరిత్రకారులు భావించారు ()
- 4) ఇంగ్లాండులోని మాగ్నాకార్టాను చరిత్రకారులు బ్రిటీష్ రాజ్యాంగపు బైబిల్ గా వర్ణించారు ()
- 5) భారత పార్లమెంట్ మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టాన్ని 2006 సం॥లో ఆమోదించింది ()
- 6) రాజ్య చట్టాలకు విధేయత చూపడం, పన్నులు చెల్లించడం అనేవి చట్టబద్ధమైన బాధ్యతలు ()
- 7) హక్కులు, బాధ్యతలు అనేవి రెండూ ఒకే నాణానికి వున్న బొమ్మ బొరుసు లాంటివి ()
- 8) చట్టం నిషేధించిన కార్యక్రమాలను చేపట్టకుండా వ్యక్తులు దూరంగా వుండేందుకు పేర్కొన్నవే సంవత్సరక బాధ్యతలు ()
- 9) సమాజంలోని ఆచార సాంప్రదాయాల, వాడుకల ఆధారంగా ఏర్పడేవి నైతిక బాధ్యతలు ()
- 10) భారత రాజ్యాంగంలోని 21వ ప్రకరణ ప్రకారం వాక్ స్వాతంత్ర్యం పొందవచ్చు ()

సెక్షన్-4

జతపరచుము

1. 1) 19వ ప్రకరణ () ఎ) బాలకార్మిక వ్యవస్థ నిషేధం
 2) 23వ ప్రకరణ () బి) మత స్వాతంత్ర్యం
 3) 25వ ప్రకరణ () సి) వెట్టిచాకిరి నిషేధం
 4) 24వ ప్రకరణ () డి) వాక్ స్వాతంత్ర్యం

2. 1) పౌర హక్కు () ఎ) ఓటు హక్కు
 2) రాజకీయ హక్కు () బి) సాంప్రదాయాలు
 3) ఆర్థిక హక్కు () సి) జీవించే హక్కు
 4) నైతిక హక్కు () డి) పని హక్కు

3. 1) సహజ హక్కులు () ఎ) 5
 2) రాజకీయ హక్కులు () బి) 10
 3) పౌరహక్కులు () సి) 6
 4) ప్రాథమిక హక్కులు () డి) 3

4. 1) మాగ్నాకార్ట () ఎ) 1948 సం॥
 2) రక్త రహిత విప్లవం () బి) 1215 సం॥
 3) ఫ్రెంచి విప్లవం () సి) 1688 సం॥
 4) విశ్వమానవ హక్కుల ప్రకటన () డి) 1789 సం॥

5. 1) అమెరికా స్వాతంత్ర్య ప్రకటన () ఎ) 1917 సం॥
 2) సోవియట్ విప్లవం () బి) 1945 సం॥
 3) ఐక్యరాజ్యసమితి స్థాపన () సి) 1993 సం॥
 4) మానవహక్కుల పరిరక్షణ చట్టం () డి) 1776 సం॥

6. 1) సహజ హక్కుల సిద్ధాంతం () ఎ) బెంథామ్
 2) వ్యక్తి శ్రేయోవాదం () బి) జాన్ లాక్
 3) ఉపయోగితావాదం () సి) ఎ.వి. డైసీ
 4) సమన్వయపాలన () డి) జె.ఎస్. మిల్

సెక్షన్-5

క్రింది ఖాళీలను పూరించుము:

- 1) మానవ హక్కుల పరిరక్షణ చట్టాన్ని సం॥లో సవరించారు.
- 2) మానవ హక్కుల కమీషన్ చైర్మన్ మరియు సభ్యులు పదవీ కాలం సం॥లు
- 3) మానవ హక్కుల కమీషన్ చైర్మన్ మరియు సభ్యులను నియమిస్తారు.
- 4) సమాజంలోని ఆచార, సాంప్రదాయాలు వాడుకల ఆధారంగ ఏర్పడుతాయి.
- 5) బాధ్యతలు అనేవి న్యాయస్థానాలు, చట్టాల మద్దతుతో అమలులోకి వస్తాయి.
- 6) రాజ్యాంగం తన పౌరులను నిర్బంధంగా సైనిక సేవలను అందించాల్సిన బాధ్యత వుందని నిర్ణయించింది.
- 7) నిర్బంధమైన బాధ్యతలు అనేవి ప్రజలను గా మార్చడానికి దోహదపడతాయి.
- 8) ఐక్యరాజ్యసమితి సాధారణ సభ దశాబ్దాన్ని అంతర్జాతీయ మానవ హక్కుల దశాబ్దంగా ప్రకటించింది.
- 9) జాన్ స్టువర్ట్ మిల్ అనే బ్రిటీష్ రాజనీతి తత్వవేత్త ను ప్రతిపాదించారు.
- 10) మానవులు స్వేచ్ఛగా జన్మించారని అయితే వారు ప్రతిచోట నిర్బంధంలో వున్నారని ప్రకటించారు.

సెక్షన్-6

భిన్నమైన వాటిని గుర్తించండి

1. ఎ) థామస్ హోబ్స్	బి) జాక్ లాక్	సి) రూసో	డి) హెచ్.జె. లాస్కీ
2. ఎ) జీవించే హక్కు	బి) స్వాతంత్ర్య హక్కు	సి) ఆస్తి హక్కు	డి) పని హక్కు
3. ఎ) విద్యాహక్కు	బి) కుటుంబ హక్కు	సి) మత హక్కు	డి) ఓటు హక్కు
4. ఎ) ఓటు హక్కు	బి) పోటీచేసే హక్కు	సి) విజ్ఞాపనహక్కు	డి) ఆస్తి హక్కు
5. ఎ) పని హక్కు	బి) కనీస పనిగంటహక్కు	సి) వేతనంపొందేహక్కు	డి) విద్యాహక్కు
6. ఎ) సంచరించే హక్కు	బి) వాక్స్వాతంత్ర్యపు హక్కు	సి) నివసించే హక్కు	డి) విజ్ఞాపన హక్కు

పి. శ్రీధర్ రెడ్డి

పౌరశాస్త్ర అధ్యాపకులు

కె.ఎస్.ఆర్. ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాల

అనంతపురము.

బోర్డ్ ఆఫ్ ఇంటర్మీడియట్ ఎడ్యుకేషన్ - ఆంధ్రప్రదేశ్

మొదటి సంవత్సరము - పౌరశాస్త్రము

అధ్యాయం-6 (హక్కులు-బాధ్యతలు)

సమాధానాలు

సెక్షన్-1			
1) హక్కులను		7) బి	
2) హెచ్.జె. లాస్కీ		8) బి	
3) సహజ హక్కుల సిద్ధాంతం		9) డి	
4) సామాజిక ఒడంబడిక సిద్ధాంత వేత్తలు		10) బి	
5) మూడు రకాలు		11) ఎ	
6) సహజ హక్కులు		12) డి	
7) నైతిక హక్కులు			
8) చట్టబద్ధమైన హక్కులు			సెక్షన్-3
9) దండనాధికారం		1) ✓	
10) పౌర హక్కులు		2) ✓	
11) రాజకీయ హక్కులు		3) ×	
12) ఆర్థిక హక్కులు		4) ✓	
13) జీవించే హక్కు		5) ×	
14) జాన్ స్టువర్ట్ మిల్		6) ✓	
15) డిసెంబర్ 10		7) ✓	
16) ఐక్యరాజ్యసమితి		8) ×	
17) జెర్మిబెంథా		9) ✓	
		10) ×	
సెక్షన్-2		సెక్షన్-4	
1) బి		1) 1-డి, 2-సి, 3-బి, 4-ఎ	
2) సి		2) 1-సి, 2-ఎ, 3-డి, 4-బి	
3) ఎ		3) 1-డి, 2-ఎ, 3-బి, 4-సి	
4) డి		4) 1-బి, 2-సి, 3-డి, 4-ఎ	
5) ఎ		5) 1-డి, 2-ఎ, 3-బి, 4-సి	
6) బి		6) 1-బి, 2-డి, 3-ఎ, 4-సి	

సెక్షన్-5

- 1) 2006 సం॥
- 2) 5 సం॥
- 3) భారత రాష్ట్రపతి
- 4) నైతిక బాధ్యతలు
- 5) చట్టబద్ధమైన
- 6) సోవియట్ యూనియన్
- 7) బానిసలు
- 8) 1995 - 2005
- 9) వ్యక్తి వాదాన్ని
- 10) రూసో

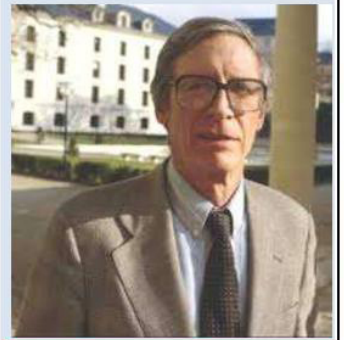
సెక్షన్-6

- 1) డి
- 2) డి
- 3) డి
- 4) డి
- 5) డి
- 6) డి

పౌర-శాస్త్రం వర్క్‌బుక్ - 1

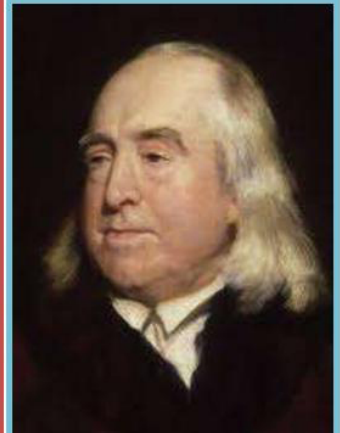
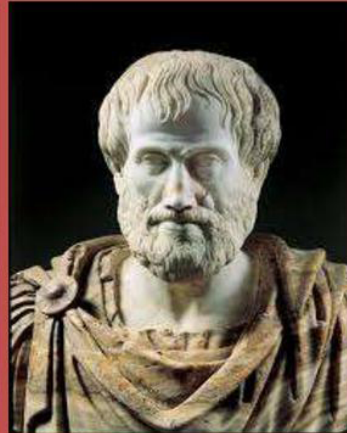
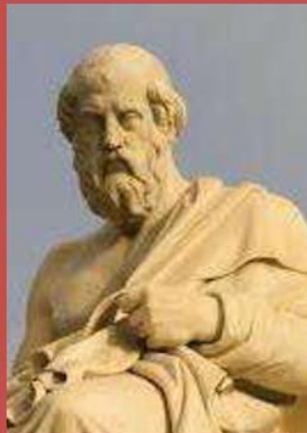
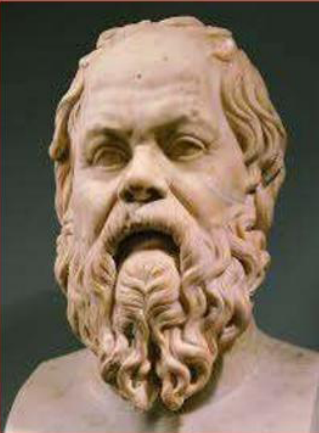
న్యాయం

అధ్యాయం - 7

మొదటి సంవత్సరం

I YEAR

CH RAMAREDDY, JL IN CIVICS

బోర్డ్ ఆఫ్ ఇంటర్మీడియట్, ఎ.పి

పాఠశాస్త్రం - ప్రథమ సంవత్సరం

పర్కెబుక్

అధ్యాయం-7 న్యాయం

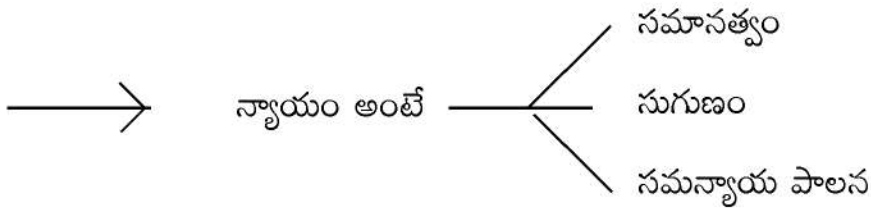
న్యాయం - పరిచయం:

- 1) రాజనీతి శాస్త్ర భావనలలో అత్యంత ప్రాచీనమైనది న్యాయం.
- 2) న్యాయాన్ని ఆంగ్లంలో "Justice" అంటారు. ఇది "Jus" అనే లాటిన్ పదం నుంచి వుట్టింది. దీని అర్థం 'బంధించి ఉండడం' లేదా 'కలిపి ఉంచడం'.
- 3) రాజ్యాంగం, న్యాయస్థానాలు ఆమోదించిన నియమ నిబంధనలను రూపొందించి అమలులో ఉంచడమే న్యాయం.
- 4) న్యాయం అంటే మంచి ప్రవర్తన.

న్యాయం - నిర్వచనాలు:

న్యాయానికి గల ముఖ్య నిర్వచనాలు:

- 1) "వ్యక్తి తన పని తాను చేసుకొంటూ, ఇతరుల వ్యవహారాలలో జోక్యం చేసుకోకపోవడమే న్యాయం" ... ప్లేటో.
- 2) "సమాజంలో ప్రతి వ్యక్తి తన నైతిక బాధ్యతలను నిర్వర్తించడమే న్యాయం". అరిస్టాటిల్.
- 3) "ప్రతి ఒక్కరు సత్యాన్ని పలకడం, ఇతరులకు ఇవ్వాలింది ఇవ్వడమే న్యాయం". ... కెఫాలస్.
- 4) "మిత్రులకు మేలు చేయడం, శత్రువులకు హాని చేయడమే న్యాయం". ... పాలిమార్కస్.
- 5) "రాజకీయ విలువలను సమీకరించి సమన్వయ పర్చడమే న్యాయం". ... బార్కర్.

న్యాయం-ముఖ్యభావనలు:

న్యాయానికి సంబంధించి 2 ముఖ్యభావనలున్నాయి. అవి.

- 1) సంఖ్యాత్మక భావన ... బెంథామ్
- 2) క్షేత్రగణిత భావన ... ప్లేటో, అరిస్టాటిల్

న్యాయం-అర్థాలు:

న్యాయభావనకు అనేక అర్థాలున్నాయి. అవి.

- న్యాయం అంటే ... సుగుణం, ధర్మం
- ... సత్యం, నైతికత
- ... నైతిక నియమావళి
- ... విలువల మధ్య సమన్వయం

..... న్యాయభావన యధాతథ స్థితిని సూచిస్తుంది. వ్యక్తుల ధన, మాన, ప్రాణ, స్వాతంత్ర్యాలకు రక్షణ కల్పించడానికి కృషి చేస్తుంది. దీనినే సాంప్రదాయక న్యాయంగా భావిస్తారు.

న్యాయం-దృక్కోణాలు:

ప్లేటో న్యాయాన్ని 2 దృక్కోణాలలో ఉదహరించాడు. అవి.

- 1) వితరణశీల న్యాయం
- 2) సరైన న్యాయం.

న్యాయం-పరిణామం:

- 1) ప్రాచీన భారతదేశంలో న్యాయం అనేది ధర్మంతో ముడిపడి ఉంది. ప్రాచీన హిందూ స్మృతుల ప్రకారం రాజు కర్తవ్యాలలో న్యాయం ఒకటి.
- 2) ప్రముఖ చైనా తత్వవేత్త కన్ఫ్యూసియస్ ప్రకారం రాజు ప్రధాన కర్తవ్యం చెడ్డవారిని శిక్షించడం, మంచి వారిని ప్రోత్సహించడం.
- 3) జర్మనీ తత్వవేత్త ఇమాన్యుయెల్ కాంట్ ప్రకారం ప్రతి వ్యక్తికి సమాన గుర్తింపు, గౌరవం ఇవ్వడమే న్యాయం.
- 4) న్యాయాన్ని మతం నుంచి వేరు చేసిన వారిలో ప్రథముడు మధ్యయుగ రాజనీతి తత్వవేత్త థామస్ అక్వినాస్.
- 5) 16వ శతాబ్దం నాటికి న్యాయభావన పూర్తిగా లౌకిక భావాల చేత మార్పులకు గురయింది.
- 6) హోబ్స్ న్యాయ భావనను సార్వభౌమాధికారి ఆజ్ఞగా పరిగణించాడు.
- 7) లాక్, రూసోలు న్యాయాన్ని స్వేచ్ఛా సమానత్వాల సమ్మేళనంగా భావించారు.
- 8) సామ్యవాదులు న్యాయాన్ని ఆర్థిక దృక్కోణం నుంచి అవలోకించారు.
- 9) సాంప్రదాయక రాజనీతి తత్వవేత్తలు న్యాయ భావనను వ్యక్తిపరంగా వివరిస్తే, ఆధునిక రచయితలు సామాజిక దృక్కోణంలో పరిశీలించారు.

10) న్యాయ భావనకు స్పష్టమైన నిర్వచనం ఏదీ లేదు. న్యాయం అంటే సమాజ మనుగడకు అవసరమైన నియమ నిబంధనల సముదాయంగా చెప్పవచ్చు.

న్యాయం-ఆధారాలు:

బార్మర్ న్యాయానికి 4 ఆధారాలను పేర్కొన్నాడు. అవి.

- 1) ప్రకృతి
- 2) నైతికత
- 3) మతం
- 4) ఆర్థికాంశాలు

న్యాయం-రకాలు:

న్యాయం అనేక రకాలు. అవి.

- 1) సహజ న్యాయం
- 2) సామాజిక న్యాయం
- 3) రాజకీయ న్యాయం
- 4) ఆర్థిక న్యాయం
- 5) చట్టబద్ధమైన న్యాయం

సామాజిక న్యాయం-సాధన:

- 1) సామాజిక న్యాయాన్ని సాధారణంగా సమానత్వ భావనగా పరిగణిస్తారు.
- 2) చట్టం దృష్టిలో అందరూ సమానులే అనే సూత్రాన్ని ఇది నమ్ముతుంది.
- 3) అన్యాయాన్ని పారద్రోలి న్యాయబద్ధమైన సమాజ స్థాపనకు ఇది సంకల్పిస్తుంది.
- 4) జాన్ రాల్స్, డేవిడ్ మిల్లర్ వంటి ఆధునిక రాజనీతి శాస్త్రవేత్తలు కొన్ని సామాజిక న్యాయ సిద్ధాంతాలను ప్రతి పాదించారు.
- 5) ఆధునిక ప్రభుత్వాలు ప్రజలకు కనీస సదుపాయాలు కల్పించి, వారికి సామాజిక న్యాయాన్ని అందించటానికి విశేషంగా కృషి చేస్తున్నాయి.

విశ్లేషణాత్మక ప్రశ్నలు - జవాబులు:

1.

ఎ) ఇది రాజ్యం వస్తు సంపదను వ్యక్తుల మధ్య యోగ్యత ఆధారంగా పంపిణీ చేయడాన్ని సూచిస్తుంది.

బి) అరిస్టాటిల్ దీనిని ఒకరకమైన వితరణ పద్ధతిగా భావించాడు.

పైన పేర్కొన్న న్యాయాన్ని ----- అని పిలుస్తారు.

జవాబు: వితరణశీల న్యాయం

2.

ఎ) ఇది ఇతరుల చర్యల కారణంగా కోల్పోయిన హక్కులను ఒక వ్యక్తికి అప్పగించడాన్ని సూచిస్తుంది.

బి) అరిస్టాటిల్ దీనిని నిషేధాత్మక న్యాయంగా భావించాడు.

పైన వివరించిన న్యాయాన్ని ----- అని పిలుస్తారు.

జవాబు: సరియైన న్యాయం

3.

ఎ) న్యాయానికి గల ఆధారాలలో ఇది ఒకటి

బి) పారిశ్రామిక విప్లవం ఫలితంగా వీటికి ప్రాధాన్యం పెరిగింది.

సి) ఆడమ్స్మిత్, డేవిడ్ రికార్డ్, మార్షల్స్ వంటి సాంప్రదాయక ఆర్థికవేత్తలు, తర్వాత కాలంలో మార్ష్, ఏంజెల్స్ వంటి విప్లవాత్మక సామ్యవాదులు ఈ అంశాలే న్యాయానికి ఆధారాలుగా ఉంటాయని వాదించారు.

పైన పేర్కొన్న అంశాలు -----

జవాబు: ఆర్థికాంశాలు

4.

ఎ) ఇది రాజకీయ సమానత్వాన్ని సూచిస్తుంది.

బి) ఇది రాజ్యంలోని వయోజనులైన పౌరులకు రాజకీయ హక్కులను కల్పించడం ద్వారా వారికి దేశపాలనలో స్వేచ్ఛగా పాల్గొనే వీలు కల్పిస్తుంది.

పైన వివరించిన న్యాయం -----

జవాబు: రాజకీయ న్యాయం

5.

ఎ) ఇది సమానత్వాన్ని సూచిస్తుంది.

బి) చట్టం దృష్టిలో అందరూ సమానులే అనే సూత్రాన్ని నమ్ముతుంది. అన్యాయాన్ని పారద్రోలి న్యాయబద్ధమైన సమాజ స్థాపనకు వీలు కల్పిస్తుంది.

పై వాక్యాలు దేనిని వివరిస్తాయి.

జవాబు: సామాజిక న్యాయం

6.

- ఎ) ఇది రాజ్యాంగ శాసనాల ద్వారా వెల్లడి అవుతుంది.
బి) ఇది సమాజంలో అనాదిగా ఉన్న ఆచార సాంప్రదాయాలతో సంబంధాన్ని కలిగి ఉంటుంది. ఇది రాజ్యాంగం, ఇతర చట్టాల రూపంలో వ్యక్తమవుతుంది. ఇది చట్టబద్ధమైన పరిమితులను నిర్ణయిస్తుంది.

పైవాక్యాలు దేనిని వివరిస్తాయి-----

జవాబు: చట్టబద్ధమైన న్యాయం

7.

- ఎ) అతడు సామాజిక న్యాయ సిద్ధాంత ప్రతిపాదకుల్లో ముఖ్యుడు
బి) అతడు తన సిద్ధాంతాన్ని 'న్యాయం' లేదా 'నిష్పాక్షికత'గా వ్యవహరించాడు
సి) అతడి ఉద్దేశంలో సామాజిక న్యాయం అనేది అందరికీ సమానావకాశాలు కల్పిస్తూ సమాజంలో నిరాదరణకు గురైన వర్గాల పట్ల శ్రద్ధ వహించడానికి తోడ్పడతుంది.

పైవాక్యాలు ఎవరిని ఉద్దేశించినవి?

జవాబు: జాన్ రాల్స్

8.

- ఎ) అతడు మతాన్ని క్రైస్తవ చర్చికి ప్రతిరూపంగా భావించాడు
బి) అతడు తన అధికారాలను మతాధిపతి ఆధిపత్యానికి లోబడి వినియోగించాలన్నాడు.

పై వాక్యాలు ఎవరికి సంబంధించినవి?

జవాబు: థామస్ అక్వినాస్

సెక్షన్ - 2

ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్కమాటలో సరైన సమాధానాలు వ్రాయుము.

- 1) 'జస్' అనే లాటిన్ పదానికి అర్థం ఏమిటి ?
- 2) "మిత్రులకు మేలు చేయడం, శత్రువులకు హాని చేయడమే న్యాయం" అని నిర్వచించినది ఎవరు ?
- 3) న్యాయానికి సంబంధించి సంఖ్యాత్మక భావనను ప్రతిపాదించిన ప్రముఖ బ్రిటిష్ రాజనీతి తత్వవేత్త ఎవరు ?
- 4) న్యాయానికి సంబంధించి క్షేత్రగణిత భావనను సమర్థించిన ప్రాచీన రాజనీతి తత్వవేత్తలు ఎవరు ?
- 5) మంచివారిని ప్రోత్సహించడం, చెడ్డ వారిని శిక్షించడమే రాజు ప్రధాన కర్తవ్యమని చెప్పిందెవరు?
- 6) న్యాయాన్ని మతం నుంచి వేరు చేసిన వారిలో ప్రథముడెవరు?
- 7) ఆదర్శవాదులలో ముఖ్యులెవరు?
- 8) సాంప్రదాయక ఆర్థిక వేత్తలలో ముఖ్యులెవరు?
- 9) విప్లవాత్మక సామ్యవాదులలో ముఖ్యులెవరు?
- 10) సామాజిక న్యాయ సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించింది ఎవరు?

సెక్షన్ - 3

ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలు గుర్తించండి.

- 1) 'జస్టిస్' అనే ఆంగ్లపదం 'జస్' అనే. పదం నుండి వుట్టింది.
ఎ) గ్రీకు బి) లాటిన్ సి) అరబిక్ డి) ట్యూటానిక్
- 2) "ప్రతి ఒక్కరూ సత్యాన్ని పలకడం, ఇతరులకు ఇవ్వాలింది ఇవ్వడమే న్యాయం" అని నిర్వచించిన వారు.
ఎ) ప్లేటో బి) అరిస్టాటిల్ సి) కెఫాలస్ డి) బార్నర్

3) “వేణువులను పంపిణీ చేయాలంటే, వాటిని వాయిద్యాలుగా ఉపయోగించే సామర్థ్యం గల వారికే అందించాల్సి ఉంటుందని” పేర్కొన్నవారు.

ఎ) బెంథామ్ బి) కాంట్ సి) ప్లేటో డి) అరిస్టాటిల్

4) ప్రాచీన భారత దేశంలో న్యాయం అనేది ... తో ముడిపడి ఉంది.

ఎ) ధర్మం బి) సత్యం సి) స్వేచ్ఛ డి) సమానత్వం

5) ప్రకృతిని న్యాయం ఆధారాలలో ఒకటిగా భావించినవారు

ఎ) గ్రీక్ యధేచ్ఛావాదులు బి) ఆదర్శవాదులు సి) ఉదారవాదులు డి) సామ్యవాదులు

6) రాజ్యాంగ శాసనాల ద్వారా వెల్లడయ్యే న్యాయం

ఎ) రాజకీయ న్యాయం బి) ఆర్థిక న్యాయం సి) సామాజిక న్యాయం డి) చట్టబద్ధమైన న్యాయం

7) జాన్ రాల్స్ తన సామాజిక న్యాయ సిద్ధాంతాన్ని ... గా వ్యవహరించాడు

ఎ) నీతి బి) నిజాయితీ సి) నిష్పాక్షికత డి) నిబద్ధత

సెక్షన్ - 4

ఈ క్రింది వాక్యాలలో తప్పు/ఒప్పులను గుర్తించండి.

1) “రాజకీయ విలువలను సమీకరించి సమన్వయపర్చడమే న్యాయం” అని బార్కర్ నిర్వచించాడు.

2) మతాచార్యుడిగా మారిన తత్వవేత్త థామస్ అక్వినాస్.

3) సామాజిక న్యాయం చట్టసమానత్వాన్ని నమ్ముతుంది.

4) అరిస్టాటిల్ న్యాయాన్ని విప్లవాలకు వ్యతిరేక సాధనంగా భావించాడు.

5) రాజు కర్తవ్యాలలో న్యాయం ఒకటి కాదు.

6) స్వేచ్ఛాముత మార్కెట్ యంత్రాంగం అనేది సేవల నాణ్యతకు సంబంధించినది కాదు.

7) సామాజిక న్యాయం సాధించాలంటే రాజ్యంలో ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ సంస్థలు రెండూ పరస్పర సహకారంతో పనిచేయాలి.

సెక్షన్ - 5

ఈ క్రింది వాక్యాలలో ఖాళీలను పూరించండి.

1) ప్రపంచంలో లభించే సహజవనరులను ప్రతి ఒక్కరూ వినియోగించు కోవచ్చని న్యాయం ప్రతిపాదిస్తుంది.

2) విప్లవం వల్ల సమాజంలో ఆర్థిక అసమానతలు తీవ్రమయ్యాయి.

3) రాజు తన అధికారాలను మతాధిపతి ఆధిపత్యానికి లోబడి వినియోగించాలని చెప్పిన తత్వవేత్త.....

4) వశతాబ్దం నాటికి న్యాయ భావన పూర్తిగా లౌకిక భావాల చేత మార్పులకు గురయింది.

5) సమాజంలో అసమానతలు అంతర్లీనంగా ఉంటాయని పేర్కొన్నవారు

- 6) న్యాయ భావనను ఆర్థిక దృక్పథం నుంచి అవలోకించారు.
- 7) రాజకీయ న్యాయం అనేది సమానత్వాన్ని సూచిస్తుంది.
- 8) సామాజిక న్యాయం అనేది సమాజంలో మంచి చెడుల పంపిణీకి సంబంధించినది అని చెప్పినవారు
.....

సెక్షన్ - 6

1) ఈ క్రింది వాటిని సరిగా జత చేయండి.

1) ప్లేటో	ఎ) చైనా
2) కాంట్	బి) బ్రిటన్
3) బెంథామ్	సి) జర్మనీ
4) కన్ఫ్యూసియస్	డి) గ్రీక్

2) ఈ క్రింది వాటిని సరిగా జత పరచండి.

1) T.H. గ్రీన్	ఎ) సాంప్రదాయక ఆర్థికవేత్త
2) బెంథామ్	బి) విప్లవాత్మక సామ్యవాది
3) కారల్ మార్క్స్	సి) ఉదారవాది
4) ఆడమ్ స్మిత్	డి) ఆదర్శవాది

3) ఈ క్రింది వాటిని సరిగా జత పర్చండి.

1) సామాజిక ఒడంబడిక	ఎ) సౌలభ్యదారుడు
2) ప్రాచీన నగర రాజ్యాలు	బి) హాబ్స్, లాక్, రూసో
3) గ్రీక్	సి) జాన్ రాల్స్, డేవిడ్ మిల్లర్
4) సామాజికన్యాయం	డి) యధేచ్ఛావాదులు
5) ఆధునిక రాజ్యం	ఇ) గ్రీక్

సెక్షన్ - 2 సమాధానాలు

- 1) బంధించి ఉండడం లేదా కలిపి ఉంచడం 2) పాలిమార్కస్ 3) బెంథామ్ 4) ప్లేటో, అరిస్టాటిల్ 5) కన్ఫ్యూసియస్ 6) థామస్ అక్వినాస్ 7) ప్లేటో, కాంట్, గ్రీన్, బార్కర్ 8) ఆడమ్ స్మిత్, డేవిడ్ రికార్డో, మార్షల్ 9) కారల్ మార్క్స్, ఫ్రెడరిక్ ఎంజెల్స్ 10) జాన్ రాల్స్.

సెక్షన్ - 3 జవాబులు

- 1) బి 2) సి 3) డి 4) ఎ 5) ఎ 6) డి 7) సి

సెక్షన్ - 4 జవాబులు

- 1) ఒప్పు 2) ఒప్పు 3) ఒప్పు 4) ఒప్పు 5) తప్పు 6) తప్పు 7) ఒప్పు

సెక్షన్ - 5 జవాబులు

- 1) సహజ 2) పారిశ్రామిక 3) థామస్ అక్వినాస్ 4) 16 5) జాన్ రాల్ఫ్
6) సామ్యవాదులు 7) రాజకీయ 8) డేవిడ్ మిల్లర్

సెక్షన్ - 6 జవాబులు

- 1) 1-డి, 2-సి, 3-బి, 4-ఎ
2) 1-డి, 2-సి, 3-బి, 4-ఎ
3) 1-బి, 2-ఇ, 3-డి, 4-సి, 5-ఎ

సి. హెచ్. రామారెడ్డి,

జూనియర్ లెక్చరర్ (సివిక్స్)

ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాల (బాలురు)

పాలకొల్లు, పాఠశాల జిల్లా

సెల్ : 80742 00018

బోర్డ్ ఆఫ్ ఇంటర్మీడియట్ ఎడ్యుకేషన్-ఆంధ్రప్రదేశ్ .
మొదటి సంవత్సరం-పౌర శాస్త్రం .
వర్క్ బుక్

అధ్యాయం-8: పౌర శాస్త్రం

పౌరసత్వం అనే పదంను ఇంగ్లీష్ లో “Citizenship” అని పిలుస్తారు. సిటిజెన్ షిప్ అనే పదం “సివిస్” మరియు “సివిటాస్” అనే లాటిన్ పదాల నుంచి ఉద్భవించినది. సివిస్ అనగా “పౌరులు” అని, సివిటాస్ అనగా “నగరం” అని అర్థం.

ప్రాచీన గ్రీకు నగర రాజ్యాలలో పౌరసత్వ భావన మొదటిసారిగా అవతరించిందని చెప్పవచ్చును. ప్రపంచ యుద్ధాల తరువాత ఏర్పడిన జాతీయ రాజ్యాల నేపథ్యంలో పౌరసత్వం అనే భావన ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకున్నదని చెప్పవచ్చును.

అన్ని దేశాలలో వలే భారత దేశంలో కూడా ప్రజలను రెండు రకాలుగా వర్గీకరించ వచ్చును.

1. ప్రజలు/ పౌరులు (Citizen)
2. విదేశీయులు (Aliens)

➤ భారత దేశంలో పౌరులకు సంపూర్ణ సభ్యత్వం వుంటుంది. వారికి అన్ని పౌర, రాజకీయ హక్కులు వుంటాయి. కానీ విదేశీయులకు అన్ని పౌర, రాజకీయ హక్కులు వుండవు. వారికి కొన్ని పౌర హక్కులు మాత్రమే వుంటాయి.

విదేశీయులను రెండు రకాలుగా విభజించవచ్చును.

1. మిత్రదేశాలకు చెందిన విదేశీయులు
2. శత్రు దేశాలకు చెందిన విదేశీయులు.

➤ మిత్ర దేశాలకు చెందిన విదేశీయుల కంటే, శత్రు దేశాలకు చెందిన విదేశీయుల కు తక్కువ హక్కులు వుంటాయి. ఉదాహరణ:- శత్రు దేశాలకు చెందిన విదేశీయులకు అరెస్టు మరియు నిర్బంధం నుండి రక్షణ వుండదు. (22 వ ప్రకరణ)

భారత రాజ్యాంగం ఈ క్రింది హక్కులను మరియు విశేషాధికారాలను పౌరులకు మాత్రమే ప్రసాదించింది. (ఇవి విదేశీయులకు ఇవ్వబడలేదు)

- మత, జాతి, కుల, లింగ, లేదా జన్మస్థల కారణాలను బట్టి చూపించే వివక్షతకు వ్యతిరేకమైన హక్కు (15 వ ప్రకరణ)
- ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో సమాన అవకాశాలను పొందే హక్కు (16వ ప్రకరణ)
- వాక్ స్వాతంత్ర్యము, భావ ప్రకటనా స్వాతంత్ర్యము, సమావేశం కావటానికి, సంస్థలు ఏర్పర్చుకోటానికి, నివాసం ఏర్పర్చుకోటానికి మరియు వృత్తిని అవలంబించటానికి హక్కు (19 వ ప్రకరణ)
- సాంస్కృతిక మరియు విద్యా హక్కులు (29, 30 ప్రకరణలు)
- లోక్ సభ మరియు రాష్ట్ర విధానసభ లకు జరిగే ఎన్నికలలో ఓటు వేసే హక్కు.
- పార్లమెంటు, రాష్ట్ర శాసనసభ సభ్యులుగా పోటీ చేసే హక్కు.
- కొన్ని నిర్దిష్టమైన ప్రజా సంబంధమైన పదవులకు అర్హత కలిగి వుండటం అనగా రాష్ట్రపతి, ఉపరాష్ట్రపతి, సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు, రాష్ట్ర గవర్నర్లు, అటార్నీ జనరల్, మరియు అడ్వకేట్ జనరల్.

పై హక్కులతో పాటు కొన్ని విధులను కూడా నిర్వర్తించాలి. పన్నులు చెల్లించటం, జాతీయ జెండాను, జాతీయ గీతాన్ని గౌరవించటం, దేశాన్ని రక్షించటం మొదలగునవి.

- జన్మతః పౌరుడు మరియు సహజీకృత పౌరుడు ఎవరైనా భారత దేశంలో రాష్ట్రపతి పదవికి అర్హుడే. కానీ అమెరికా అధ్యక్ష పదవికి జన్మతః పౌరుడే అర్హుడు, సహజీకృత పౌరునకు అర్హత లేదు.

భారత రాజ్యాంగం విదేశీయులకు పౌరులతో సమానంగా కల్పించిన హక్కులు.

- చట్టం ముందు అందరూ సమానులే 14 వ ప్రకరణ
- అక్రమ శిక్షలకు వ్యతిరేకంగా రక్షణ 20 వ ప్రకరణ
- జీవించే హక్కు 21 వ ప్రకరణ
- విద్యా హక్కు 21 A ప్రకరణ
- అక్రమ అరెస్టులకు రక్షణ 22 వ ప్రకరణ
- పీడనాన్ని నిరోధించే హక్కు 23 వ ప్రకరణ

- బాలకార్మిక వ్యవస్థ రద్దు 24 వ ప్రకరణ
- మత స్వేచ్ఛ 25 వ ప్రకరణ
- మత ప్రాతిపదికపైన పన్ను విధింపు ఆంక్షలు 27 వ ప్రకరణ
- ప్రభుత్వ విద్యా సంస్థల్లో మత భేదన చేయరాదు 28 వ ప్రకరణ

రాజ్యాంగ అంశాలు.

- పౌరసత్వం గురించి రాజ్యాంగంలో 5 నుండి 11 ప్రకరణలు గల 11 వ భాగము వివరిస్తున్నది.
- ఈ భాగము రాజ్యాంగము అమలులోకి వచ్చిన నాడు (1950 జనవరి 26) భారత దేశ పౌరులైన వారిని మాత్రమే పేర్కొన్నది.
- రాజ్యాంగం అమలులోకి వచ్చిన తర్వాత పౌరసత్వాన్ని పొందటం లేదా పోగొట్టుకోవటం గురించి ఈ భాగం వివరించలేదు.
- దేశవిభజన నేపథ్యంలో పౌరసత్వానికి సంబంధించిన సమగ్ర అంశాలను రాజ్యాంగంలో పొందుపర్చటానికి ఆనాటి పరిస్థితులు అనుకూలంగా లేనందున, పౌరసత్వానికి సంబంధించిన అన్ని అంశాలను రూపొందించే అధికారాన్ని రాజ్యాంగం పార్లమెంటుకు కల్పించింది.

ఈ భాగము 1950 జనవరి 26 నాటికి ఈ క్రింది 4 వర్గాలవారిని మాత్రమే భారత దేశ పౌరులు అని పేర్కొన్నది.

1. 5 వ ప్రకరణ. (భారత భుభాగములో శాశ్వత నివాసం ఏర్పర్చుకున్నవారు)

భారత భుభాగములో శాశ్వత నివాసం కలిగి వుండి, ఈ క్రింది 3 అంశాలలో ఏదైనా ఒక నిబంధనను సఫలం చెయ్యాలి.

- ❖ అతను భారత భూభాగంలో జన్మించి వుండాలి.
- ❖ అతని యొక్క తల్లిదండ్రులలో ఎవరైనా భారత భూభాగంలో జన్మించి వుండాలి.
- ❖ భారత రాజ్యాంగం అమలులోకి వచ్చేనాటికి కనీసం 5 సంవత్సరములు పూర్వం నుండి అతను భారత భూభాగంలో నివసిస్తూ ఉండవలెను.

2. 6 వ ప్రకరణ. (పాకిస్తాన్ నుండి భారత దేశానికి వలస వచ్చినవారు)

అతనుగాని, అతని తల్లిదండ్రులు గాని లేక వారి తల్లిదండ్రులలో ఎవరైనా కానీ అవిభక్త భారత దేశంలో జన్మించి వుండాలి. మరియు ఈ క్రింది పేర్కొన్న రెండు నిబంధనలలో కనీసం ఒక నిబంధననైనా సఫలం చెయ్యాలి.

- I. 1948 జూలై 19 కంటే ముందు అతను భారత దేశానికి వలస వచ్చి భారత భూభాగంలో నివసించి వుండాలి.
- II. 1948 జూలై 19 నాడు కాని లేదా తర్వాత కాని వలస వచ్చి అతను భారత పౌరుడుగా రిజిస్టర్ అయి వుండాలి. అతను రిజిస్టర్ చేయించుకోవటానికి దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన తేదికి ముందు కనీసం 6 నెలల పాటు భారత భూభాగంలో నివసించి ఉంటేనే అతను ఆ రిజిస్ట్రేషన్ కు అర్హుడు అవుతాడు.

3. 7 వ ప్రకరణ. (పాకిస్తాన్ కు వలస వెళ్ళి తిరిగి వచ్చిన వారు)

- ❖ 1947 మార్చి 1 తర్వాత భారత దేశం నుండి పాకిస్తాన్ కు వలసపోయిన వ్యక్తి పునరావాసం కోసం భారత దేశానికి తిరిగి వస్తే అతను భారత దేశ పౌరుడు అవుతాడు.
- ❖ దీని కోసం అతను దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన తేదికి ముందు కనీసం 6 నెలల పాటు భారత భూభాగంలో నివసించి వుండాలి.

4. 8 వ ప్రకరణ. (భారత దేశం వెలుపల నివసిస్తున్న భారత సంతతి వారు)

- ❖ ఒక వ్యక్తి గాని లేదా అతని తల్లిదండ్రులలో ఎవరైనా గాని లేదా వారి తల్లిదండ్రులలో ఎవరైనా గానీ అవిభక్త భారత దేశంలో పుట్టి, అతను భారతదేశం వెలుపల ఇంకొక దేశంలో నివసిస్తూ ఉన్నప్పుడు, అట్టి వ్యక్తి కూడా భారత దేశ పౌరుడు కావచ్చును.
- ❖ అయితే రాజ్యాంగం అమలు (1950 జనవరి 26) లోకి రాకముందు లేదా వచ్చిన తర్వాత, అతడు ఆ సమయంలో నివసిస్తున్న దేశంలోని భారత దౌత్యవేత్తకు లేదా రాయబారికి, దరఖాస్తు చేసుకుని భారత దేశ పౌరుడుగా గుర్తింపు పొందవచ్చును.
- ❖ ఈ విధంగా ఈ అంశం భారత దేశ పౌరసత్వం కోరుకునే ఓవర్ సీస్ ఇండియన్స్ కి వర్తిస్తుంది.

పౌరసత్వం గురించి మిగిలిన ఆర్టికల్స్.

9 వ ప్రకరణ.

- ❖ ఏ వ్యక్తి అయిన స్వచ్ఛందంగా విదేశీ పౌరసత్వాన్ని స్వీకరిస్తే, అతను భారత దేశ పౌరసత్వాన్ని కోల్పోతాడు.

10 వ ప్రకరణ.

- ❖ ప్రతి భారతీయుడు పార్లమెంటు చేసే శాసన నిబంధనలకు లోబడి పౌరుడిగా కొనసాగాలి.

11 వ ప్రకరణ.

- ❖ పౌరులకు పౌరసత్వాన్ని కల్పించటం, పౌరసత్వాన్ని రద్దు చేయటం మరియు పౌరసత్వానికి సంబంధించిన ఇతర అంశాలపై చట్టాలు రూపొందించే అధికారం పార్లమెంటుకు వున్నది.

భారత పౌరసత్వ చట్టం - 1955.

రాజ్యాంగం అమలులోకి వచ్చిన తర్వాత పౌరసత్వ ఆర్జన మరియు రద్దు గురించి భారత పార్లమెంటు ఈ చట్టాన్ని రూపొందించినది. ఈ చట్టం ఇప్పటివరకు ఎప్పటికప్పుడు సవరించబడుతూ వున్నది. భారత పౌరసత్వ చట్టం - 1955 నకు 1986, 1992, 2003, 2005, 2015 మరియు 2019 లో సవరణలు జరిగినాయి.

పౌరసత్వ ఆర్జన పద్ధతులు.

భారత పౌరసత్వ చట్టం - 1955, పౌరసత్వాన్ని పొందే పద్ధతులను తెలుపుతుంది. ఇవి 5 రకాలు.

1. పుట్టుక ద్వారా (By birth)

- ❖ తల్లిదండ్రుల జాతీయతతో సంబంధం లేకుండా 1950 జనవరి 26 నుండి 1987 జూలై 1 ముందు భారత దేశంలో పుట్టిన ప్రతి వ్యక్తి భారతీయ పౌరుడవుతాడు. దీనినే లాటిన్ భాషలో జస్ సోలి (Right of the Soil) అంటారు.

- ❖ 1987 జూలై 1 నుండి భారత దేశంలో పుట్టిన వ్యక్తి, భారత దేశ పౌరసత్వం పొందాలంటే అతని తల్లిదండ్రులలో ఎవరైనా అతను పుట్టినాటికి భారతీయ పౌరులై వుండాలి.
- ❖ 2004 డిసెంబర్ 3 నుండి భారతదేశంలో పుట్టిన వారిని భారతీయ పౌరులుగా పరిగణించాలంటే, వారి తల్లిదండ్రులిద్దరూ భారతీయ పౌరులై వుండాలి.
- ❖ భారతదేశంలో పనిచేస్తున్న విదేశీ రాయబారుల పిల్లలు, మరియు శత్రు రాజ్య విదేశీయులు ఈ జన్మతః పౌరసత్వాన్ని పొందలేరు.

2. వారసత్వం ద్వారా. (By descent)

- ❖ 1950 జనవరి 26 నుండి 1992 డిసెంబర్ 10 కి ముందు భారతదేశం బయట జన్మించిన వ్యక్తి భారతీయ పౌరసత్వం పొందాలంటే, అతను పుట్టే నాటికి అతని తండ్రి భారతీయ పౌరుడై వుండాలి. తద్వారా ఆ వ్యక్తి తన తండ్రి వారసత్వం ద్వారా భారతీయ పౌరుడవుతాడు. దీనినే లాటిన్ బాషలో జస్ సాంగ్విన్స్ అంటారు.
- ❖ 1992 డిసెంబర్ 10 నుండి భారతదేశం బయట జన్మించిన వ్యక్తి భారతీయ పౌరసత్వం పొందాలంటే, అతను పుట్టే నాటికి, అతని తల్లిదండ్రులలో ఎవరైనా భారతీయ పౌరులై వుండాలి .
- ❖ 2004 డిసెంబర్ 3 నుండి భారతదేశం బయట పుట్టిన వ్యక్తి భారతీయ పౌరుడుగా గుర్తింపు పొందాలంటే, అతను పుట్టిన తేది నుండి ఒక సంవత్సరం లోపల అతని పుట్టుకను ఇండియన్ కాన్స్ లేట్ వద్ద రిజిస్టర్ చేయించి వుండాలి.

3. రిజిస్ట్రేషన్ ద్వారా.(By Registration)

కేంద్రప్రభుత్వం ఈ క్రింది వర్గాలలో ఎవరినైనా దరఖాస్తు ఆధారంగా భారత పౌరునిగా రిజిస్టర్ చేయవచ్చును.

- ❖ దరఖాస్తుని రిజిస్టర్ చేసే ముందు, దరఖాస్తుదారుడు భారతదేశంలో 7 సంవత్సరములు సాదారణ నివాసిగా వున్న, భారతీయ సంతతికి చెందిన వ్యక్తి అయివుండాలి.
- ❖ దరఖాస్తుదారుడు అవిభక్త భారతదేశం వెలుపల సాదారణ నివాసిగా వున్న భారతీయ సంతతికి చెందిన వ్యక్తి అయివుండాలి.
- ❖ దరఖాస్తుదారుడు దరఖాస్తును రిజిస్టర్ చేసేముందు భారతీయ పౌరుని వివాహమాడి, 7 సంవత్సరములు భారతదేశంలో సాదారణ నివాసిగా ఉన్న వ్యక్తి అయివుండాలి.
- ❖ భారతదేశ పౌరుల మైనర్ పిల్లలు.
- ❖ పైన పేర్కొన్న వ్యక్తులు భారత పౌరసత్వం కోసం నమోదు చేసుకునే ముందు విధేయత ప్రమాణ స్వీకారం చేయాలి.

4. సహజీకృత పద్ధతి ద్వారా (By Naturalisation)

దరఖాస్తు ఆధారంగా కేంద్రప్రభుత్వం దరఖాస్తుదారునికి సహజీకృత పౌరసత్వాన్ని ఇస్తుంది. అయితే అతనికి ఈ క్రింది అర్హతలు కూడా వుండి తీరాలి.

- a) దరఖాస్తుదారుడు భారతదేశ పౌరులకు సహజీకృత పౌరసత్వం కల్పించని దేశాలకు చెందిన పౌరుడై ఉండరాదు.
- b) దరఖాస్తుదారుడు తను ఇంతకముందు కలిగివున్న దేశ పౌరసత్వాన్ని స్వచ్ఛందంగా వదులుకుంటున్నట్లు అండర్ టేకింగ్ ఇవ్వాలి వుంటుంది.
- c) దరఖాస్తుదారుడు దరఖాస్తు సమర్పించే తేదీకి ముందు 12 నెలల నుండి భారతదేశంలో నివసిస్తూ వుండాలి లేదా భారత ప్రభుత్వ సర్వీసులోనైనా వుండి వుండాలి లేదా రెండూ కలిపి (నివసించటం + సర్వీస్) 12 నెలలైనా అయివుండాలి.
- d) దరఖాస్తుదారుడు పైన పేర్కొన్న 12 నెలలకు ముందు, గడచిన 14 సంవత్సరాలలో కనీసం 11 సంవత్సరాల పాటు భారత దేశంలో నివసించినా వుండాలి లేదా భారత ప్రభుత్వ సర్వీసులోనైనా వుండి వుండాలి లేదా రెండూ కలిపి (నివసించటం + సర్వీస్) 11 సంవత్సరాలైన అయివుండాలి.

e) మంచి వ్యక్తిత్వం కలిగిన వ్యక్తి అయివుండాలి.

f) రాజ్యాంగంలో VIII వ షెడ్యూల్ లో పేర్కొన్న భాషలలో (22 భాషలు) ఏదైనా ఒక భాషలో సరిపడినంత ప్రావీణ్యం వుండాలి.

❖ అయితే భారత ప్రభుత్వం ఈ నిబంధనలను ప్రక్కనపెట్టి విజ్ఞానశాస్త్రం, తత్వశాస్త్రం, కళలు, సాహిత్యము, ప్రపంచ శాంతి వంటి రంగాలలో కృషి చేసిన కొంతమంది మేధావులకు భారతదేశ పౌరసత్వాన్ని ప్రధానం చేయవచ్చు. అయితే సహజీకృత పౌరసత్వం పొందిన ప్రతి పౌరుడు భారత రాజ్యాంగం యెడల విధేయత ప్రమాణాన్ని చేయాల్సి వుంటుంది.

5. భూభాగ విలీనం ద్వారా. (By incorporation of territory)

❖ ఏదైనా విదేశీ భూభాగం భారత దేశంలో విలీనమైనప్పుడు ఆ ప్రాంత ప్రజలకు భారత పౌరసత్వం లభిస్తుంది.

ఉదాహరణ:- పాండిచ్చేరి భారతదేశంలో విలీనమైనప్పుడు భారత పౌరసత్వ చట్టం - 1955 క్రింద వారికి పౌరసత్వం లభించింది.

పౌరసత్వం రద్దు (Loss of Citizenship)

భారత పౌరసత్వ చట్టం -1955 ప్రకారం పౌరసత్వం మూడు విధాలుగా రద్దు అవుతుంది. ఈ రద్దు ఈ చట్టం ద్వారా గాని, చట్టం ఏర్పడక ముందు రాజ్యాంగం ద్వారా గానీ ఆర్జించిన పౌరసత్వానికి వర్తిస్తుంది.

1. పరిత్యాగం ద్వారా (By renunciation)

➤ భారత పౌరసత్వాన్ని తాను స్వచ్ఛందంగా వదులుకుంటున్నానని ఏ పౌరుడైన ప్రకటించవచ్చును. ఒక పౌరుడు తన పౌరసత్వాన్ని పరిత్యాగం చేసినప్పుడు అతను మైనర్ అయినాకూడా పౌరసత్వం పోతుంది. అతను అవసరమనుకుంటే 18 సంవత్సరములు వచ్చిన తర్వాత తిరిగి పొందవచ్చును.

2. సమాపనం / అంతమొందించుట ద్వారా (By termination)

- ఒక వ్యక్తి తనంతటతానుగా ఏ రకమైన ఒత్తిడి, నిర్బంధం లేకుండా ఏదైనా దేశపు పౌరసత్వం పొందితే అతని భారతదేశపు పౌరసత్వం వెంటనే అంతమవుతుంది. అయితే భారత దేశం యుద్ధంలో వున్నప్పుడు ఇది వర్తించదు.

3. విహీనత / బలవంతంగా రద్దుపరుచుట ద్వారా (By Deprivation)

కేంద్ర ప్రభుత్వం భారత పౌరసత్వం విహీనత (అనివార్యపు రద్దు)ను ఈ క్రింది వ్యక్తులకు వర్తింపజేస్తుంది.

- 1) పౌరసత్వాన్ని తప్పుడు పద్ధతి ద్వారా పొందిన వ్యక్తి.
- 2) భారత రాజ్యాంగానికి విధేయత చూపని పౌరుడు.
- 3) యుద్ధ సమయంలో చట్ట విరుద్ధంగా శత్రు దేశాలకు సమాచారం అందించిన పౌరుడు.
- 4) రిజిస్ట్రేషన్ మరియు సహజీకృత పద్ధతి ద్వారా పౌరసత్వాన్ని పొంది ఏదైనా దేశంలో 2 సంవత్సరములు శిక్షను అనుభవించిన పౌరుడు.
- 5) వరుసగా 7 సంవత్సరములు విదేశాలలో నివసించిన పౌరుడు (విదేశాలలో వున్నా విద్యార్థులకు, భారత ప్రభుత్వ సర్వీసుల్లో వున్న వ్యక్తులకు ఇది వర్తించదు.

ఏక పౌరసత్వం. (Single Citizenship)

- భారత రాజ్యాంగం సమాఖ్య వ్యవస్థను ఎర్పరిచినప్పటికీ, ఏక పౌరసత్వాన్ని పొందుపరచింది. అందువలన భారత పౌరులు యునియన్ కి మాత్రమే విధేయత చూపించాలి. అయితే అమెరికా, స్విట్జర్లాండ్ వంటి సమాఖ్య రాజ్యాలలో ద్వంద్వ పౌరసత్వం వున్నది.
- అమెరికాలో ప్రతి వ్యక్తి కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు విధేయత చూపిస్తూ రెండు ప్రభుత్వాలు కల్పించిన హక్కులను కూడా పొందుతాడు. అయితే ఈ

పద్దతిలో ఏదైనా రాష్ట్రం ఓటు హక్కు, ఎన్నికలలో పోటీ చేసే హక్కు, వృత్తిని స్వీకరించే హక్కు మొదలగు వాటిలో పౌరుల మధ్య విచక్షణ చూపవచ్చును.

- అయితే ఏక పౌరసత్వాన్ని పాటించే భారతదేశంలో ఈ సమస్య వుండదు. భారత దేశంలో పౌరులందరికీ (ఏ రాష్ట్రంలో పుట్టినా, ఏ రాష్ట్రంలో నివసిస్తున్నా) సమానమైన రాజకీయ మరియు పౌర హక్కులు వుంటాయి. వాటి మధ్య ఎటువంటి వివక్షత వుండదు.

అయితే ఈ సాధారణ వివక్షతారాహిత్యంనకు కొన్ని మినహాయింపులు వున్నాయి.

1) 15 వ ప్రకరణ ప్రకారం రాజ్యాంగం కుల, మత, జాతి, లింగభేద, జన్మస్థాన కారణాలను బట్టి రాజ్యం వివక్షత చూపటాన్ని నిషేదిస్తుంది.

- అయితే నివాసం అనే అంశం ఇందులో లేదు. ఈ కారణంగా రాజ్యం నివాస యోగ్యతను బట్టి కొన్ని ప్రత్యేక సదుపాయాలను, హక్కులకు భంగం వాటిల్లకుండా స్థానికులకు కల్పించవచ్చును. **ఉదాహరణ :-** రాజ్యం స్థానికులకు విద్యా విషయంలో ఫీజులలో రాయితీలు ఇవ్వవచ్చును.

కెనడా రాజ్యాంగం వలే భారత రాజ్యాంగం ఏక పౌరసత్వాన్ని ప్రసాదించింది. కొన్ని విషయాలలో తప్ప భారత ప్రజలందరికీ సమాన హక్కులను అది ప్రసాదిస్తుంది. తద్వారా ప్రజల మధ్య సౌభ్రాతృత్వ భావాన్ని, ఐక్యత, సమగ్రతలను పెంపొందిస్తుంది.

ద్వంద్వ పౌరసత్వం (Dual Citizenship)

- ఒక వ్యక్తి ఒకే సమయంలో రెండు దేశాల పౌరసత్వాన్ని కలిగి ఉండటాన్ని ద్వంద్వ పౌరసత్వం అంటారు.

ప్రవాస భారతీయులు (Non Resident Indians)—NRI

- సాధారణంగా సంవత్సరంలో 182 రోజులు భారతదేశం బయట నివసిస్తూ వుండే వారిని యన్.ఆర్.ఐ లు అంటారు. వీరికి భారత పాస్ పోర్ట్ వుంటుంది.

భారత సంతతికి చెందినవారు (Persons of Indian Origin)--PIO

- విదేశాలకు వెళ్లి అక్కడే స్థిరపడి ఆ దేశ పౌరసత్వాన్ని పొందిన తల్లిదండ్రులకు జన్మించిన సంతానంను PIO లు అంటారు. వీరు విదేశీ పాస్ పోర్ట్ వుంటుంది.

ఓవర్ సీస్ సిటిజన్స్ అఫ్ ఇండియా (Overseas Citizens of India)— OCI

- ఈ చట్టం, 2005 డిసెంబర్ 2 నుండి అమలులోకి వచ్చింది. వీరు పౌరసత్వ చట్టం - 1955 క్రింద భారత ఓవర్ సీస్ పౌరుడిగా నమోదై వుండాలి.

సరోగసీ పౌరసత్వం(Surrogacy Citizenship)

- వైద్య శాస్త్ర పరంగా పిల్లలు లేని తల్లిదండ్రులు సంతానం కోసం మరొక తల్లి మీద ఆధారపడి సంతానాన్ని పొందటం. సరోగసీ మదర్ కేవలం పిండం పెరుగుదల కోసం తన గర్భ సంచిని ఆధారంగా అందిస్తుంది. తన గర్భంలో పెరిగే బిడ్డకు తనకు ఏమాత్రం సంబంధం వుండదు. అలా జన్మించిన పిల్లలను సరోగసీ బేబీ అంటారు.
- అలాంటి వారికి భారత రాజ్యాంగం పౌరసత్వం కల్పించలేదు.

ఎమిగ్రీ (Emigre)

- రాజకీయ కారణాల వల్ల స్వదేశాన్ని వదిలి వెళ్ళిన పౌరులను ఎమిగ్రీ అంటారు.

ఎక్స్ పాట్రియేట్ (Expatriate)

- స్వదేశాన్ని స్వచ్ఛందంగా వదిలి వెళ్ళిన పౌరులను ఎక్స్ పాట్రియేట్ అంటారు.

రెఫ్యూజి (Refugee)

- రాజకీయ కారణాల వలన తమ దేశాన్ని వదిలి మరో దేశానికి వలస వచ్చిన ప్రజలను రెఫ్యూజి అంటారు. వీరు తమ స్వదేశానికి తిరిగి వెళ్ళటానికి ఇష్టపడరు.

గ్రీన్ కార్డ్ (Green card)

- అమెరికాలో అధికారికంగా శాశ్వత నివాసాన్ని ఎర్పరుచుకోవటానికి అమెరికా ప్రభుత్వం జారీ చేసే అనుమతి పత్రం.

ప్రవాస భారతీయ దివస్

- భారత దేశ అభివృద్ధిలో విదేశీ భారతీయ సమాజం చేసిన కృషికి గుర్తుగా ప్రవాస భారతీయ దివస్ ను ప్రతి సంవత్సరం జనవరి 9 న జరుపుకుంటాము.
- మహాత్మా గాంధీ దక్షిణ ఆఫ్రికా నుండి 1915 జనవరి 9 న భారత దేశానికి తిరిగి వచ్చిన సందర్భానికి గుర్తుగా జనవరి 9 వ తేదీని ఎంచుకున్నారు.
- 2003 నుండి ప్రవాస భారతీయ దివస్ ను జరుపుకుంటున్నాము.

అస్సాం ఒప్పందం

- అస్సాం ఒప్పందం భారత ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు మరియు అస్సాం ఉద్యమ నాయకుల మధ్య సంతకం చేయబడిన మొమోరాండం ఆఫ్ సెటిల్మెంట్ (MoS). ఇది అప్పటి ప్రధాని రాజీవ్ గాంధీ సమక్షంలో 1985, ఆగస్టు 15న డిల్లీలో సంతకం చేయబడింది.
- తరువాత సంవత్సరంలో పౌరసత్వ చట్టం మొదటిసారి 1986 లో సవరించబడింది.
- ఇది 1979 లో ఆల్ అస్సాం స్టూడెంట్స్ యూనియన్ (AASU) చేత ప్రారంభమై ఆరు సంవత్సరాల ఆందోళన పర్యవసానంగా జరిగింది. ఈ ఆందోళనలో నిరసనకారులు అక్రమ విదేశీయులందరినీ గుర్తించి బహిష్కరించాలని, ముఖ్యంగా బంగ్లాదేశ్ వలసదారులను బహిష్కరించాలని డిమాండ్ చేశారు.
- అస్సాం ఒప్పందం, అస్సాం సాంస్కృతిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ హక్కులను పరిరక్షించడానికి అంగీకరించింది. అలాగే అస్సాం ఉద్యమ నాయకులు జనవరి 1, 1966 కు ముందు అస్సాంలోకి ప్రవేశించిన వలసదారులందరినీ పౌరులుగా అంగీకరించడానికి ఒప్పుకోవటం జరిగింది.
- అస్సాం ఒప్పందం మేరకు భారత ప్రభుత్వం ఎన్నికల డేటాను సవరించడానికి, అంతేకాకుండా మార్చి 25, 1971 తరువాత వచ్చిన శరణార్థులను మరియు వలసదారులను గుర్తించి బహిష్కరించడానికి అంగీకరించింది.

- 1971 లో తూర్పు పాకిస్తాన్ అని పిలువబడే బంగ్లాదేశ్ లో అంతర్యుద్ధం ఫలితంగా మరియు తూర్పు పాకిస్తాన్ - పశ్చిమ పాకిస్తాన్ మధ్య జరిగిన మారణహోమం ఫలితంగా మిలియన్ల మంది బంగ్లాదేశీయులు అస్సాం, పశ్చిమ బెంగాల్, భారతదేశంలోని అనేక ఇతర సమీప రాష్ట్రాలకు మరియు మయన్మార్లలోకి భారీ అక్రమ వలసదారులుగా ప్రవేశించారు.
- చివరికి అస్సాం ఉద్యమకారులు అస్సాం ఒప్పందాన్ని అమలు చేయటంలో ప్రభుత్వం విఫలమైందని పేర్కొన్నారు.

పౌరసత్వం (సవరణ) చట్టం, 2019

- పౌరసత్వం (సవరణ) చట్టం, 2019 భారత పార్లమెంటు చేత డిసెంబర్ 11, 2019 న ఆమోదం పొందింది.
- ఈ సవరణ చట్టం ఆఫ్ఘనిస్తాన్ బంగ్లాదేశ్ మరియు పాకిస్తాన్ ల నుండి భారతదేశంనకు డిసెంబర్, 2014 నకు ముందు అక్రమంగా వలస వచ్చిన హిందువులు, సిక్కులు, బౌద్ధులు, జైనులు, పార్సీలు, క్రైస్తవులు , భారతీయ పౌరసత్వం పొందటానికి మార్గం ఏర్పాటు చేసింది.
- ఈ సవరణ చట్టం ముస్లిం మతస్థుల మెజారిటీ గల ఈ మూడు దేశాలకు చెందిన ముస్లింలకు మాత్రం అర్హత కల్పించలేదు.
- ఈ సవరణ చట్టం మొదటిసారి మతాన్ని పౌరసత్వానికి ప్రమాణంగా బహిరంగంగా ఉపయోగించడం జరిగింది.
- ఈ సవరణ చట్టం 2014 డిసెంబర్ 31 నాటికి భారతదేశంలోకి ప్రవేశించిన వలసదారులలో, మాతృ దేశంలో "మతపరమైన హింస లేదా మతపరమైన హింసకు భయపడే వారిని" భారతీయ పౌరసత్వానికి అర్హులుగా పేర్కొన్నది.
- ఈ సవరణ చట్టం వలసదారులు సహజీకృత పౌరసత్వం పొందటానికి ఉన్న 12 సంవత్సరాల నివాస అర్హతను 6 సంవత్సరాలకు సడలించింది.

నేషనల్ రిజిస్టర్ ఆఫ్ సిటిజెన్స్ (ఎన్ఆర్సి)

- నేషనల్ రిజిస్టర్ ఆఫ్ సిటిజెన్స్ (ఎన్ఆర్సి) అనేది భారతీయ పౌరులందరి రిజిస్టర్, దీనిని పౌరసత్వ చట్టం-1955 కు 2003 లో జరిగిన సవరణ ద్వారా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.
- దీని ఉద్దేశ్యం భారతదేశంలోని చట్టబద్ధమైన పౌరులందరినీ తెలుసుకొని తద్వారా అక్రమ వలసదారులను గుర్తించి, వారిని బహిష్కరించటం.
- ఇది 2013-2014 నుండి అస్సాం రాష్ట్రానికి అమలు చేయబడింది. దీనిని 2021 లో దేశంలోని మిగిలిన ప్రాంతాలకు అమలు చేయాలని భారత ప్రభుత్వం భావిస్తుంది.

బిట్ బ్యాంక్

విభాగము I

ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలు గుర్తించుము

1. భారత రాజ్యాంగం లోని ఏ భాగం పౌరసత్వం గురించి తెలియజేస్తుంది?
 - a) II
 - b) IV
 - c) VI
 - d) III
2. భారత రాజ్యాంగం లోని ఏ ప్రకరణలు పౌరసత్వం గురించి తెలియజేస్తాయి?
 - a) 1-4
 - b) 12-35
 - c) 5-11
 - d) 36-51
3. భారతదేశం పౌరసత్వంను ఏ దేశ రాజ్యాంగం నుండి స్వీకరించబడింది?
 - a) అమెరికా
 - b) ఫ్రెంచ్
 - c) ఇంగ్లాండ్
 - d) దక్షిణ ఆఫ్రికా
4. భారతదేశంలో పౌరసత్వం ఎప్పటి నుండి అమలులోకి వచ్చింది ?
 - a) 1950, జనవరి 26
 - b) 1950, నవంబర్ 26
 - c) 1949, జనవరి 26
 - d) 1949, నవంబర్ 26

5. భారతదేశ పౌరసత్వం మీద నియమించిన అడ్-హాక్ కమిటీ చైర్మన్ ఎవరు?
- a) అల్లాడి కృష్ణ స్వామి అయ్యంగార్ b) యస్ వరదాచారి
c) డా. కె.యమ్. మున్ని d) జె. బి. కృపలానీ
6. భారతదేశ పౌరసత్వంనకు సంబంధించిన నిబంధనలను తయారు చేసే అధికారం ఎవరికి వుంటుంది?
- a) రాష్ట్రపతి b) ప్రధాన మంత్రి
c) పార్లమెంట్ d) సుప్రీం కోర్ట్
7. భారతదేశ పౌరసత్వ చట్టం -1955 ప్రకారం పౌరసత్వం కోల్పోవటానికి ఎన్ని మార్గాలు సూచించబడ్డాయి?
- a) 5 b) 3
c) 4 d) 2
8. భారతదేశ పౌరసత్వ చట్టం -1955 ప్రకారం పౌరసత్వం పొందటానికి ఎన్ని మార్గాలు సూచించబడ్డాయి?
- a) 5 b) 3
c) 4 d) 2
9. భారత దేశ పౌరసత్వం పొందటానికి ఈ క్రింది వాటిలో సరికానిది ఏది?
- a) పుట్టుక b) వారసత్వం
c) రిజిస్ట్రేషన్ d) ఆస్తి
10. భారత దేశ పౌరసత్వం కోల్పోవటానికి ఈ క్రింది వాటిలో సరి అయినది ఏది?
- a) పరిత్యాగం b) సమాపనం
c) విహీనత d) పై వన్నీ
11. ఈ క్రింది పేర్కొన్న హక్కులలో విదేశీయులకు వర్తించని హక్కులు ఏవి?
- a) చట్టం ముందు అందరూ సమానత్వం b) జీవించే హక్కు
c) మత స్వాతంత్ర్యపు హక్కు d) రాజకీయ హక్కులు

5. అస్సాం అగ్రిమెంట్ ఎవరి మధ్య కుదిరింది?
6. నేషనల్ రిజిస్టర్ ఆఫ్ సిటిజెన్స్ ఉద్దేశ్యం ఏమిటి ?

విభాగము -3

ఈ క్రింది ఖాళీలను తగిన పదాలతో పూరించండి.

1. రక్త సంబంధం ఆధారంగా పౌరసత్వం పొందటాన్ని ----- అంటారు.
2. జన్మ స్థలం ఆధారంగా పౌరసత్వం పొందటాన్ని -----అంటారు.
3. రాజకీయ కారణాల వలన స్వదేశాన్ని వదిలి వెళ్ళే పౌరులను-----అంటారు.
4. స్వచ్ఛందంగా స్వదేశాన్ని వదిలి వెళ్ళే పౌరులను----- అంటారు.
5. రాజకీయ కారణాల వలన తమ దేశాన్ని వదిలి మరో దేశానికి వలస వచ్చి, స్వదేశానికి తిరిగి వెళ్ళటానికి ఇష్టపడని ప్రజలను-----అంటారు.

విభాగము -4

ఈ క్రింది వాక్యాలను చదివి అర్థం చేసుకుని తప్పు/బప్పులను నిర్ణయించుము

1. మిత్ర దేశాలకు చెందిన విదేశీయుల కంటే, శత్రు దేశాలకు చెందిన విదేశీయులకు తక్కువ హక్కులు వుంటాయి.
2. భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం విదేశీయులకు, రాష్ట్రపతి, ఉప రాష్ట్రపతి వంటి ప్రభుత్వ పదవులను పొందే అధికారం లేదు.
3. అమెరికా రాజ్యాంగం ప్రకారం, జన్మతః పౌరుడు మాత్రమే అమెరికా అధ్యక్ష పదవికి అర్హుడు.
4. పౌరసత్వ సవరణ చట్టం -2019 వలసదారులు సహజీకృత పౌరసత్వం పొందటానికి ఉన్న 12 సంవత్సరాల నివాస అర్హతను 10 సంవత్సరాలకు సడలించింది.

విభాగము -5

ఈ క్రింది వాటిని సరిగా జత చేయుము.

1. భారతదేశంలో శాశ్వత నివాసం ఏర్పర్చుకున్నవారు a) 6 వ ప్రకరణ
2. పాకిస్తాన్ నుండి వలస వచ్చిన వారు b) 5 వ ప్రకరణ
3. పాకిస్తాన్ కు వలస వెళ్ళి తిరిగి వచ్చిన వారు c) 8 వ ప్రకరణ
4. భారతదేశం వెలుపల నివశిస్తున్న భారతీయ సంతతి వారు d) 7 వ ప్రకరణ

బిట్ బ్యాంక్- సమాధానములు

విభాగము -1

- 1-a 2-c 3-c 4-d 5-b 6-c 7-b 8-b 9-d 10-d
11-d 12-d 13-a 14-d 15-d

విభాగము -2

1. జనవరి-9
2. 2019
3. హిందువులు, బౌద్ధులు, జైనులు, సిక్కులు, క్రైస్తవులు, పార్శీలు
4. ఏక పౌరసత్వం
5. భారత ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు - అస్సాం ఉద్యమ నాయకులు
6. అక్రమ వలసదారులను గుర్తించి, వారిని బహిష్కరించటం.

విభాగము -3

1. జస్ సాంగ్విన్స్ 2. జస్ సోలి 3. ఏమిగ్రి 4. ఎక్స్ పాట్రియేట్ 5. రెప్యూజి

విభాగము -4

1. బప్పు 2. బప్పు 3. బప్పు 4) తప్పు

విభాగము -5

1. 1-b, 2-a, 3-d, 4-c

వ్రాసినవారు

కె. నరసింహారావు

పౌరశాస్త్ర అధ్యాపకులు

యస్.ఆర్.ఆర్ & సి.వి.ఆర్. ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాల

విజయవాడ

9440824435

ఇంటర్మీడియట్ విద్యామండలి, ఆంధ్రప్రదేశ్
పౌరశాస్త్రం - మొదటి సంవత్సరం
అధ్యాయం - 9 :: ప్రజాస్వామ్యం

సెక్షన్ - 1

- I** ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో సరైన సమాధానము వ్రాయము.
1. ప్రజాస్వామ్యం అంటే ప్రజల యొక్క ప్రజలచేత, ప్రజల కొరకు నిర్వహించబడే ప్రభుత్వం” అని ఎవరు చెప్పారు ?
 2. “డెమోస్” అనగా అర్థం ఏమిటి ?
 3. “ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం” ప్రాచీన కాలంలో ఎక్కడ గుర్తించబడినది ?
 4. ప్రాచీన కాలంలో “ప్రజాస్వామ్యం” అనే పదాన్ని మొదటి ఉపయోగించింది ఎవరు ?
 5. “ప్రజాస్వామ్యాన్ని” అజ్ఞానుల పాలన అని ఎవరన్నారు ?
 6. ప్రభుత్వంలో ప్రతి ఒక్కరికి భాగస్వామ్యం ఉన్న ప్రభుత్వమే ప్రజాస్వామ్యం ?
 7. ఆధునిక కాలంలో “ప్లెబిసైట్”ను మొదట ఉపయోగించినది ?
 8. ప్రస్తుతం ఏ దేశం ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యాన్ని అమలు చేస్తుంది ?
 9. ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్య సాధనాలు ఎన్ని ?
 10. ఏ బిల్లు రాజుల యొక్క సంపూర్ణ అధికారాన్ని తగ్గించినది ?

సెక్షన్ - 2

1. క్రిందివాటిలో ఏ దేశం ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యాన్ని పాటిస్తున్నది.
 ఎ) ఇండియా బి) కెనడా సి) ఆస్ట్రేలియా డి) స్విట్జర్లాండు
2. సాధారణంగా ప్రజాస్వామ్యం అంటే అర్థం ?
 ఎ) అధికారం ప్రజలకు టవఱుస్తండడం బి) అధికారం రాజులకు వుండటం
 సి) అధికారం రాష్ట్రపతికి ఇవ్వడం డి) మతాధికారులచేతిలో అధికారం
3. ప్రజాస్వామ్యాన్ని వికృతరూపంగా వర్ణించినది ఎవరు ?
 ఎ) రూసో బి) జాన్ లాక్ సి) జె.ఎస్. మిల్ డి) అరిస్టాటిల్
4. క్రిందివాటిలో ప్రజాస్వామ్యం లక్షణం కానిది ?
 ఎ) ప్రజానియంత్రణ బి) ఎన్నికలు సి) స్వతంత్రనాయస్థానం డి) పత్రికా ఆంక్షలు
5. ప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రధానంగా ఎన్ని పద్ధతులు ?
 ఎ) రెండు పద్ధతులు బి) మూడుపద్ధతులు సి) నాలుగు పద్ధతులు డి) ఐదు పద్ధతులు
6. ప్రత్యక్ష లేదా స్వచ్ఛమైన ప్రజాస్వామ్యం ప్రాచీన కాలంలో ఎక్కడ వుండేది.
 ఎ) గ్రీకు బి) జర్మనీ సి) స్వీడన్ డి) డెన్మార్క్
7. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ప్రయోజనం కానిదేదీ ?
 ఎ) సమానత్వానికి హోమా బి) స్థిరత్వానికి హోమా
 సి) ధనికులకు అనుకూలం డి) ప్రజలను బాధ్యతాయుతులుగా చేయడం
8. క్రింది వాటిలో ప్రజాస్వామ్యం లోపం కానిది ?
 ఎ) అజ్ఞానుల పాలన బి) నైతిక విలువలు లేకపోవడం సి) అధికవ్యయం డి) హేతుబద్ధమైన ప్రభుత్వం

First Year - WORK BOOK

9. “ప్లెబిసైట్” అనే పదము ఏ భాష నుండి వుట్టినది.?

ఎ) గ్రీకు	బి) ఫ్రెంచి	సి) లాటిన్	డి) జర్మని
-----------	-------------	------------	------------
10. నెపోలియన్ ఏ సంవత్సరంపై బిసెట్ ను ఉపయోగించారు ?

ఎ) 1805	బి) 1804	సి) 1811	డి) 1904
---------	----------	----------	----------
11. ప్రజాస్వామ్యాన్ని “మెజారిటీనియంతృత్వము” అని పిలిచినది ?

ఎ) జాన్ లార్	బి) మాడిసన్	సి) రూఫో	డి) జాన్ డన్నింగ్
--------------	-------------	----------	-------------------
12. ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం యొక్క సాధనం కానిదేది ?

ఎ) ప్రజాభిప్రాయనివేదన	బి) వునరాయనం	సి) ప్లెబిసైట్	డి) జెర్రి మాండరింగ్
-----------------------	--------------	----------------	----------------------
13. “ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు” ఏ శతాబ్దంలో ప్రారంభమైనవి ?

ఎ) 17వ శతాబ్దం	బి) 18వ శతాబ్దం	సి) 16వ శతాబ్దం	డి) 19వ శతాబ్దం
----------------	-----------------	-----------------	-----------------
14. ప్రజాభిప్రాయసేకరణ ప్రయోజనం కానిదేది ?

ఎ) ప్రజలసార్వ భౌమాధికారాన్ని బలపరుస్తుంది	బి) ప్రజావ్యతిరేక చట్టాలు రాకుండా హీమీస్తుంది	సి) మెజార్టీపార్టీ నియంతృత్వం నుంచి రాజకీయవ్యవస్థను పరిరక్షిస్తుంది	డి) శాసనసభల బాధ్యతను మరింత తగ్గిస్తుంది
---	---	---	---
15. క్రింది వాటిలో ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఏ దేశం పాటిస్తుంది.

ఎ) కెనడా	బి) స్విట్జర్లాండు	సి) ఇండియా	డి) ఇటలీ
----------	--------------------	------------	----------
16. ప్రజాస్వామ్యాన్ని సమర్థవంతమైన, ప్రభావంతమైన ప్రభుత్వం అన్నది ఎవరు

ఎ) గార్నర్	బి) లాస్కీ	సి) గెటిల్	డి) జాన్ లాక్
------------	------------	------------	---------------
17. ప్రజాస్వామ్యం విజయవంతం అవడానికి అవసరమైన సరిస్థితులు ?

ఎ) సరైనవిద్య	బి) స్వతంత్ర పత్రికలు	సి) ధృఢమైన ప్రతిపక్షం	డి) పైవన్నీ
--------------	-----------------------	-----------------------	-------------
18. ప్రజాస్వామ్యం విజయవంతమవడానికి అవసరమైన హక్కు ?

ఎ) విద్యా హక్కు	బి) ఎన్నికలలో నిలబడే హక్కు	సి) సమానత్వపు హక్కు	డి) విమరి & ంచే మరియు అభిప్రాయం చెప్పే హక్కు
-----------------	----------------------------	---------------------	--
19. ఏ ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో సాధరణ ప్రజలు కూడా చట్టాలు రూపొందించడంలో పాల్గొంటారు.

ఎ) సామ్యవాద ప్రజాస్వామ్యం	బి) పరోక్షప్రజాస్వామ్యం	సి) ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం	డి) పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యం
---------------------------	-------------------------	-----------------------------	-------------------------------
20. ప్రాతినిధ్య ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రధానంగా ఇవి అవసరం ?

ఎ) ఒత్తిడి వర్గాలు	బి) పొదుపు గ్రూపులు	సి) రాజకీయ పార్టీలు	డి) విద్యార్థి సంఘాలు
--------------------	---------------------	---------------------	-----------------------

సెక్షన్ - 3

1. “ప్రజాస్వామ్యం” ఒక ప్రభుత్వ విధానమే కాదు, ఒక జీవనవిధానం ? ()
2. ప్రజాస్వామ్యం స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సౌభ్రతృత్వానికి హామీ ఇస్తుంది. ()
3. ప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రధానంగా రెండు రకాలుగా వర్గీకరించారు ? ()
4. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం మాత్రమే వ్యక్తి స్వేచ్ఛను కాపాడుతుంది ? ()
5. ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్య సాధనాలు ప్రాచీన కాలంలో గ్రీకు నగరరాజ్యాలలో అమలులో ఉండేవి ()

6. “ప్లెబిసైట్” అను పదము ఫ్రెంచి భాష నుండి వుట్టినది ? ()
7. ప్రజాస్వామ్యం, ఎన్నికలు సన్నిహిత సంబంధాన్ని కలిగి ఉంటాయి ? ()
8. ప్రజాస్వామ్యం, ఎన్నికలు సన్నిహిత సంబంధాన్ని కలిగి ఉంటాయి ? ()
9. ప్లేటో అభిప్రాయంలో ప్రజాస్వామ్యం అజ్ఞానుల పాలన ? ()
10. ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థకు “స్వతంత్ర న్యాయస్థానం” అవసరం కాదు ? ()
11. ప్రజాస్వామ్యం ఆర్థిక, రాజకీయ, పౌర, సాంస్కృతిక స్వేచ్ఛలు ఇస్తుంది? ()
12. ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం చిన్న రాజ్యాలకు సరిపోతుంది ? ()
13. “రెఫరెండమ్” అనగా ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ ? ()
14. వునరాయనం అనగా ప్రజలు సార్వభౌమాధికారాని కలిగి వుంటారు ? ()
15. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ప్రధాన సూత్రం “అధికారం” మొత్తం ప్రజల చేతుల్లో వుంటుంది? ()

సెక్షన్ - 4

- ... ఈ క్రింది ఖాళీలను పూరించండి ?
1. ఆధునిక ప్రభుత్వాలు ప్రధానంగా రకాలు
 2. “డెమోక్రసీ.....” అనే పదము రెండు భాషా పదాల నుండి వుట్టినది.
 3. ఆధునిక ప్రభుత్వాలు విస్తీర్ణం మరియు లో పెద్దవి.
 4. అరిస్టాటిల్ అభిప్రాయంలో ప్రజాస్వామ్యం రూపం గల ప్రభుత్వం
 5. “ప్రజాస్వామ్యం” ప్రధానంగా ఏ సూత్రంపై ఆధారపడి వున్నది.....
 6. వునరాయనము అనగా
 7. “ఎవరు ఏవిధంగా పరిపాలన చేయాలనే విధానాన్ని నిర్ణయించడమే ప్రజాస్వామ్యం” అని అన్నది ఎవరు.....
 8. ప్రస్తుత వున్న ప్రజాస్వామ్యం ఏర్పడటానికి వునరుజ్జీవనం మరియు ఆద్యమం కారణం.
 9. “అల్పజన ఇనుపచట్టం” గురించి ఎవరు చెప్పారు.....
 10. భారతదేశం..... పద్ధతిలో ఉన్న ప్రజాస్వామ్యాన్ని అనుసరిస్తున్నది ?

సెక్షన్ - 5

- ... జతపరుచుము
1.

1) వునరాయనం	ఎ) ప్రజల అభిప్రాయ సేకరణ
2) ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ	బి) వెనుకకు పిలవడం
3) ప్రజాభిప్రాయ నివేదన	సి) ప్రజల యొక్క అభిప్రాయ
4) ప్రజాభిప్రాయ నిర్ణయం	డి) ప్రజలే చట్టం చేయమని కోరడం
 2.

రాజకీయ తత్వవేత్త	నిర్వచనం
1) ఎ.వి. డైసీ	ఎ) ఎవరు ఏవిధంగా పరిపాలన చేయాలనే విధానాన్ని నిర్ణయించడమే ప్రజాస్వామ్యం
2) జె.ఆర్.సీలే	బి) ప్రభుత్వంలో ప్రతి ఒక్కరికి భాగస్వామ్యం ఉన్న ప్రభుత్వమే ప్రజాస్వామ్యం
3) అబ్రహం లింకన్	సి) జాతి మొత్తంలో అత్యధిక సంఖ్యాక ప్రజాసమాదాయము పాలనలో భాగస్వామ్యం కలిగి వుండే ప్రభుత్వ విధానమే ప్రజాస్వామ్యం
4) మెక్లైవర్	డి) ప్రజాస్వామ్యం అంటే ప్రజల యొక్క ప్రజలచేత, ప్రజల కొరకు నిర్వహించబడే ప్రభుత్వం

First Year - WORK BOOK

3. రాజకీయ - పరిభాష
1) డెమోస్	-	అర్థం
2) క్రోటోస్	-	అధికంగా
3) సెటమ్	-	ప్రజలు
4) ప్లెబిస్	-	ప్రజలు
	-	నిర్ణయం
4. రాజనీతి తత్వవేత
1) జి.డి. హెచ్. కోల్	-	పద్ధతి
2) థామస్ హేర్	-	ప్రాథమిక ప్రాతినిధ్యం
3) జె. బెంథామ్	-	నైపుణిక ప్రాతినిధ్యం
4) జె.ఎస్. మిల్	-	బహుళ ఓటింగ్ హక్కు
	-	ఒక వ్యక్తి ఒకే ఓటు
- సెక్షన్ - 6

.. సరిగ్గా జతపరచబడినది గుర్తించండి ?

1. 1) బహుతవాద ప్రజాస్వామ్యం	ఎ) కార్లమాన్ హీన్
2) స్వేచ్ఛా పాలన ప్రజాస్వామ్యం	బి) హెన్రీలెబ్ర
3) కేంద్రీకరణ ప్రజాస్వామ్యం	సి) లెనిన్
4) భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం	డి) ఘంపీటర్

2. క్రింది జతలలో సరిగ్గా జతపరచబడినది గుర్తించండి ?

1) ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం	-	ఎ) స్విడ్జర్లాండ్
2) పరోక్షప్రజాస్వామ్యం పుట్టుక	-	బి) 18వ శతాబ్దం
3) ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం పుటుక	-	సి) అమెరికా
4) పరోక్ష ప్రజాస్వామ్యం పుటుక	-	డి) ఇండియా

3. సరిగ్గా జతకాని దానిని గుర్తించండి ?

1) ఎ.వి. డైనీ	-	ఎ) శాసనానికి ఆధారం ప్రజాభిప్రాయం
2) అరిస్టాటిల్	-	బి) ప్రజాస్వామ్యం చాలా మంది పాలన
3) లార్డ్ బ్రెన్	-	సి) ఓట్లు ద్వారా ప్రజలు సార్వభౌమాధికారాన్ని వ్యక్తీకరిస్తారు
4) రూసో	-	డి) సమాజం కన్నా వ్యక్తిక ప్రాధాన్యత

1. ఈ క్రింది పదాలను సంబంధించిన బాక్స్ లో పూరించండి ?

1) ప్రజల నియంత్రణ

8) అజ్ఞానుల పాలన

2) ప్రజాప్రభుత్వం

9) ధనికుడు అనుకూలపాలన

3) సమర్థవంతమైన ప్రభుత్వం

10) సమానత్వ సూత్రం దుర్వినియోగం

4) వ్యక్తి స్వేచ్ఛల సమర్థన

11) స్వతంత్ర న్యాయస్థానం

5) స్థిరత్వానికి హామీ

12) ప్రాథమిక స్వేచ్ఛ

6) ప్రజలకు జవాబుదారీ తనం

13) వ్యక్తి హ్రందాతనం

7) ఎన్నికలు

14) అధిక సంఖ్యాకుల పాలన అనేది ఒక భ్రమ

15) ప్రజలను విద్యా వంతులను చేయడం

ప్రజాస్వామ్య లక్షణాలు

ప్రజాస్వామ్య ప్రయోజనాలు

ప్రజాస్వామ్య లోపాలు

సమాధానాలు

సెక్షన్ - 1

1. అబ్రహంలింకన్	2. ప్రజలు	3. గ్రీకు	4. హెరోడోటస్	5. ప్లేటో
6. జె.ఆర్. సీలే	7. నెపోలియన్	8. స్విడ్జర్లాండ్	9. నాలుగు	10. బిర్ ఆఫ్ రైట్స్

సెక్షన్ - 2

1. ఎ	2. బి	3. డి	4. డి	5. ఎ	6. ఎ
7. సి	8. డి	9. బి	10. బి	11. బి	12. డి
13. ఎ	14. డి	15. బి	16. ఎ	17. డి	18. డి
19. సి	20. సి				

సెక్షన్ - 3

1. తప్పు	2. ఒప్పు	3. ఒప్పు	4. ఒప్పు	5. ఒప్పు	6. ఒప్పు
7. ఒప్పు	8. ఒప్పు	9. ఒప్పు	10. తప్పు	11. ఒప్పు	12. ఒప్పు
13. ఒప్పు	14. ఒప్పు	15. ఒప్పు			

సెక్షన్ - 4

1) రెండు రకాలు	2) గ్రీకు	3) ప్రజలు	4) అజ్ఞానుల	5) ప్రాదేశిక ప్రాతినిధ్యం
6) వెనుకకు పిలవడం	7) మెకెవర్డ్	8) సంస్కరణవాదం	9) మిచెల్	10) పరోక్ష ప్రజాస్వామ్యం

సెక్షన్ - 5

1) 1- ఎ, 2-సి, 3-డి, 4-ఎ	2) 1-సి, 2-బి, 3-డి, 4-ఎ
3) 1-బి, 2-ఎ, 3-డి, 4-సి	4) 1-బి, 2-ఎ, 3-డి, 4-సి

సెక్షన్ - 6

1) బి	2) ఎ	3) డి

Prepared by
P. Mohan Rao
JL in CIVICS
KAC Govt. Jr. College, Nellore,
SPSR Nellore District

బోర్డ్ ఆఫ్ ఇంటర్మీడియట్ ఎడ్యుకేషన్ - ఆంధ్రప్రదేశ్

రెండవ సంవత్సరం - పాఠశాస్త్రం

అధ్యాయం - 10

సెక్షన్ - 1

I. ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో సరియైన సమాధానాలు వ్రాయండి.

1. స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థల ప్రస్తావన కలిగిన వేదం ?
2. దక్షిణ భారతదేశంలో స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలకు ప్రసిద్ధి చెందినవారు ?
3. స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థల పితామహుడని ఎవరిని పిలుస్తారు ?
4. భారత రాజ్యాంగంలో పంచాయితీ రాజ్ సంస్థలను ఏర్పాటు చేయాలని నిర్దేశించిన ఆర్టికల్ ఏది ?
5. మన దేశంలో పంచాయితీ రాజ్ సంస్థలను ఏర్పాటు చేయాలని మొదటిగా సూచించిన వ్యక్తి ఎవరు ?
6. పంచాయితీ రాజ్ విధానాన్ని అమలుపరిచిన తొలి రాష్ట్రం ?
7. మూడంచెల పంచాయితీరాజ్ విధానాన్ని సిఫార్సు చేసిన కమిటీ ఏది ?
8. రెండంచెల పంచాయితీరాజ్ విధానాన్ని సిఫార్సు చేసిన కమిటీ ఏది ?
9. పంచాయితీ రాజ్ సంస్థలకు రాజ్యాంగ హోదా కల్పించాలని అమోదించిన కమిటీ ఏది ?
10. భారత దేశంలో తొలి నగర పాలన సంస్థ ఏది ?
11. ప్రస్తుతం మన రాష్ట్రంలో ఉన్న జిల్లా పరిషత్ల సంఖ్య ఎంత ?
12. పంచాయితీలకు రాజ్యాంగ ప్రతిపత్తి కల్పించిన రాజ్యాంగ సవరణ ఏది ?
13. పట్టణ నగరపాలక సంస్థలకు రాజ్యాంగ ప్రతిపత్తి కల్పించిన రాజ్యాంగ సవరణ ఏది ?
14. మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ ప్రధమ వీరుడు ఎవరు ?
15. 73వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టం ద్వారా పంచాయితీరాజ్ సంస్థలకు ఎన్ని అంశాలపై అధికారాలు కల్పించడం జరిగింది ?
16. 74వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టం ద్వారా పంచాయితీరాజ్ సంస్థలకు ఎన్ని అంశాలపై అధికారాలు కల్పించడం జరిగింది ?
17. సర్పంచ్ గా పోటీ చేయడానికి కావలసిన కనీస వయస్సు ఎంత ?
18. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పంచాయితీలకు మొట్టమొదటిగా ఎన్నికలు జరిగిన సంవత్సరం ఏది ?

సెక్షన్ - 2

×× ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలు గుర్తించండి.

1. భారతదేశంలో మొదటి మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ మద్రాసులో ఎప్పుడు ఏర్పాటయింది ?
ఎ) 1587 బి) 1687 సి) 1787 డి) 1887
2. పంచాయితీలకు మరియు మున్సిపాలిటీల యొక్క విధులు రాజ్యాంగంలో ఏ షెడ్యూల్ లో పొందుపరచబడినవి ?
ఎ) 8వ మరియు 9వ బి) 9వ మరియు 10వ సి) 10వ మరియు 11వ డి) 11వ మరియు 12వ
3. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో గ్రామాలలో ఒక పంచాయితీ ఏర్పాటు చేయడానికి కనీసం ఎంత జనాభా ఉండాలి ?
ఎ) 700 బి) 500 సి) 300 డి) 400
4. మేయర్ యొక్క పదవీకాలం ఎన్ని సంవత్సరాలు ?
ఎ) 5 సం॥ బి) 6 సం॥ సి) 4 సం॥ డి) 3 సం॥
5. మున్సిపల్ కౌన్సిల్ సమావేశాలకు అధ్యక్షత వహించునది ఎవరు ?
ఎ) మేయర్ బి) మున్సిపల్ కమీషనర్ సి) మున్సిపల్ చైర్మన్ డి) జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్
6. భారత రాజ్యాంగంలోని ఏ ప్రకరణ క్రింద జిల్లా ప్రణాళిక కమిటీ ఉనికిలోనికి వచ్చింది ?
ఎ) 243×× బి) 243×× సి) 244×× డి) 242××

7. భారత రాజ్యాంగానికి చేసిన 73వ మరియు 74వ సవరణల ప్రకారం స్థానిక సంస్థలకు ఎన్ని సంగ్రాహక ఒకసారి ఎన్నికలు నిర్వహించబడును ?

- ఎ) ప్రతి సంవత్సరం బి) 3సంగ్రాహక ఒకసారి సి) 5సంగ్రాహక ఒకసారి డి) 2సంగ్రాహక ఒకసారి

సెక్షన్ - 3

111. ఈ క్రింది వాటిని జతపరుచుము.

1. ఎ) సర్పంచ్ 1) మున్సిపల్ కార్పొరేషన్
 బి) చైర్మన్ 2) గ్రామ పంచాయితీ
 సి) మేయర్ 3) మున్సిపాలిటీ
 డి) కౌన్సిల్ 4) వార్డు

కోడ్లు

- 1) ఎ-3 బి-4 సి-1 డి-2 2) ఎ-4 బి-3 సి-2 డి - 1
 3) ఎ-2 బి-3 సి-1 డి-4 4) ఎ-2 బి-1 సి-4 డి - 3

2. ఎ) ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకరణ 1) 73వ సవరణ
 బి) నగర పంచాయితీలు 2) 74వ సవరణ
 సి) పంచాయితీ రాజ్ ఎన్నికలు 3) బి.ఆర్. మెహతా కమిటీ
 డి) రెండంచెల వ్యవస్థ 4) అశోక్ మెహతా కమిటీ

కోడ్లు

- 1) ఎ-3 బి-1 సి-2 డి-4 2) ఎ-4 బి-1 సి-2 డి-4
 3) ఎ-4 బి-2 సి-1 డి-3 4) ఎ-3 బి-2 సి-1 డి-4

3. ఎ) టౌన్ ఏరియా కమిటీ 1) ఎన్నికైన సభ్యులు ఉండరు
 బి) పోర్టుట్రస్టు 2) అర్థ పురపాలక ప్రాధికార సంస్థ
 సి) టౌన్షిప్ 3) పార్లమెంటు చట్టం ద్వారా ఏర్పడుతుంది
 డి) పట్టణ అభివృద్ధి ట్రస్టు 4) ప్రత్యేక ప్రయోజన ఏజెన్సీ
 5) రక్షణ మంత్రిత్వశాఖ క్రింద పని చేస్తుంది.

కోడ్లు

- 1) ఎ-1 బి-5 సి-2 డి-4 2) ఎ-2 బి-3 సి-1 డి-4
 3) ఎ-1 బి-5 సి-4 డి-3 4) ఎ-2 బి-1 సి-5 డి-3

సెక్షన్ - 4

..... ఈ క్రింది ఖాళీలను పూరింపుము

1. పంచాయితీ సభ్యత్వ సంఖ్య తగ్గకుండా మందికి మించకుండా ఉంటుంది. (వార్డు సభ్యుల)
 2. రాజ్యాంగం 74వ సవరణ చట్టం, 1992, 1992లో డిశెంబర్లో ఆమోదించబడి.....సంగ్రాహకలో అమలులోకి వచ్చింది.
 3. పురపాలక సంస్థల ఏర్పడాలంటే జనాభా సాధారణంగా మించి ఉండాలి, ఆదాయం..... మించి ఉండాలి.
 4. భారత దేశంలో కంటోన్మెంట్ బోర్డులనేవి భారత కంటోన్మెంట్ చట్టం,లో ఏర్పాటయ్యాయి.
 5. జిల్లాలోని పంచాయితీరాజ్, పట్టణ స్థానిక సంస్థల సమావేశాలలో శాశ్వత ఆహ్వానితుడు.....

- ... ఈ క్రింది వాటిలో తప్పు / ఒప్పులను గుర్తించండి ?
1. మండల పరిషత్తు రాజకీయ అధిపతి మండల పరిషత్తు అభివృద్ధి
 2. జిల్లా పరిషత్తు రాజకీయ అధిపతి చైర్మన్.
 3. అకర్షణీయ గ్రామం భారతదేశ గౌరవ ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమోది పిలుపు మేరకు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఈ పథకాన్ని రూపకల్పన చేసింది.
 4. నగరపాలన సంస్థ ప్రథమ పౌరుడు కమీషనర్.
 5. జిల్లా ముఖ్య ఎన్నికల అధికారి కలెక్టరన

2మార్కుల ప్రశ్నలు మరియు సమాధానాలు

1. గ్రామీణ స్థానిక ప్రభుత్వాలు
- జ. భారత దేశంలో గ్రామీణ ప్రాంతాల ప్రజలను పరిపాలనలో భాగస్వామ్యం కల్పించే సంస్థలే గ్రామీణ స్థానిక ప్రభుత్వాలు ఇవి. 3రకాలు :- 1) గ్రామ పంచాయతీలు 2) మండల పరిషత్ 3) జిల్లా పరిషత్లు
2. రాజ్యాంగ చట్ట (73వ సవరణ) 1992.
- జ. పి.వి. నరసింహారావు ప్రభుత్వం ఈ చట్టాన్ని 1992వ సం॥లో రూపొందించింది. ఈ చట్టం 1993 ఏప్రిల్ 24 నుండి అమలులోకి వచ్చింది. ఈ చట్టం ప్రకారం.
 - 1) పంచాయతీరాజ్ సంస్థలకు రాజ్యాంగ ప్రతిపత్తి కల్పించబడింది.
 - 2) రాజ్యాంగంలో 11వ షెడ్యూల్ను చేర్చడం జరిగింది.
 - 3) గ్రామ సభ : 243ఎ అధికరణ ప్రకారం ప్రతీ గ్రామ పంచాయతీలో ఒక గ్రామ సభను ఏర్పాటు చేస్తారు. గ్రామసభలో మొత్తం గ్రామంలోని రిజిస్టర్డ్ ఓటర్లు సభ్యులుగా ఉంటారు. గ్రామసభ సంవత్సరానికి 3 సార్లు సమావేశమౌతుంది. గ్రామ సభ సమావేశాలను సర్పంచ్ అధ్యక్షత వహిస్తాడు.
3. గ్రామ సభ
- జ. 243ఎ అధికరణ ప్రకారం ప్రతీ గ్రామ పంచాయతీలో ఒక గ్రామ సభను ఏర్పాటు చేస్తారు. గ్రామసభలో మొత్తం గ్రామంలోని రిజిస్టర్డ్ ఓటర్లు సభ్యులుగా ఉంటారు. గ్రామసభ సంవత్సరానికి 3 సార్లు సమావేశమౌతుంది. గ్రామ సభ సమావేశాలను సర్పంచ్ అధ్యక్షత వహిస్తాడు.
4. జిల్లా పరిషత్తు ?
- జ. రాష్ట్రంలోని ప్రతి జిల్లాను ఒక జిల్లా పరిషత్తు ఉంటుంది. జిల్లా స్థాయిలో అత్యున్నత స్థాయి స్వపరిపాలన సంస్థయే జిల్లా పరిషత్తు జిల్లా పరిషత్తులో ఆ ప్రధాన అంగాలు ఉంటాయి. అవి.
 - 1) జిల్లా పరిషత్ 2) చైర్మన్ 3) జిల్లా మహాసభ 4) ముఖ్య కార్యనిర్వాహణాధికారి
 - 5) స్థాయి సంఘాలు 6) జిల్లా కలెక్టర్
5. ఎమ్. పి. డి. ఒ.
- జ. మండల పరిషత్ పరిపాలన అధిపతిగా వ్యవహరించే వ్యక్తియే మండల పరిషత్ అభివృద్ధి అధికారి. మండల పరిషత్ వ్యవహారంలో అతడు కీలకపాత్ర పోషిస్తాడు. మండల పరిషత్ వార్షిక బడ్జెట్ను రూపొందిస్తాడు. మండల పరిషత్తు సమర్థవంతంగా పనిచేయడానికి అవసరమైన చర్యలను తీసుకొంటాడు. ఇతడిని రాష్ట్రప్రభుత్వం నియమిస్తోంది.
6. మండల పరిషత్తు
- జ. జిల్లా మాధ్యమిక స్థాయిలో గల స్థానిక సంస్థయే మండల పరిషత్తు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చట్టం ద్వారా మండల పరిషత్తు ఏర్పాటువుతుంది. దీనిలో 4 అంశాలు ఉంటాయి. అవి.
 - 1) మండల పరిషత్తు 2) మండల పరిషత్తు అధ్యక్షుడు 3) మండల పరిషత్తు అభివృద్ధి అధికారి 4) మండల మహాసభ
7. పురపాలక మండలి.

- జ. పురపాలక సంస్థ యొక్క శాసన సంబంధమైన చట్టవేదికయే పురపాలక మండలి. దీనిలో 3 రకాల సభ్యులు ఉంటారు.
1) ఎన్నికయ్యే సభ్యులు 2) అనుబంధ సభ్యులు 3) గౌరవ సభ్యులు
పురపాలక మండలి సమావేశాల ఎజెండాను మున్సిపల్ కమీషనర్ మున్సిపల్ చైర్మన్ తో సంప్రదించి రూపొందిస్తాడు.
8. కంటోన్మెంట్ బోర్డులు ?
జ. భారతదేశంలో కంటోన్మెంట్ బోర్డులనేవి భారత కంటోన్మెంట్ చట్ట 1904 ద్వారా ఏర్పాటయ్యాయి. ప్రస్తుతం భారతదేశంలో 62 కంటోన్మెంట్ బోర్డులు పని చేస్తున్నాయి. కంటోన్మెంట్ ప్రాంతాలలో నివసించే పౌరుల సైనిక సిబ్బంది తాలూకా వ్యక్తుల ప్రయోజనాలతోను పెంపొందించడానికి ఇవి కృషిచేస్తున్నారు.
9. టౌన్షిప్లు
జ. టౌన్షిప్లనేవి ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో ఏర్పాటవుతాయి. ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో పనిచేసే సిబ్బందికి మౌళిక సదుపాయాలను కల్పించడానికి ఇవి కృషి చేస్తాయి. ప్రతి టౌన్షిప్ను ఒకటొక పరిపాలనా అధికారి ఉంటాడు. అతడిని కేంద్ర ప్రభుత్వంలోని సంబంధిత మంత్రిత్వశాఖ నియమిస్తుంది.
10. స్మార్ట్విలేజ్ (ఆకర్షణీయ గ్రామం)
జ. ఆంధ్రప్రదేశ్ సుస్థిర అభివృద్ధి సాధించాలనే లక్ష్యానికి కట్టుబడి స్వర్ణాంధ్ర లక్ష్యం విజన్ 2029 నాటికి దేశంలో మొదటి మూడు రాష్ట్రాలలో ఒకటిగా చేయాలనే లక్ష్యంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 2015లో ఈ పథకాన్ని రూపకల్పన చేసింది. పాలనా వికేంద్రీకరణ, అధికార దత్తత, ప్రభుత్వ సేవలు, అభివృద్ధి పథకాలలో ప్రజలను భాగస్వాములను చేసి వారి జీవన విధానంలో నాణ్యత పెంచడం అనేది. స్వర్ణాంధ్ర ప్రదేశ్ లక్ష్యం.
11. స్మార్ట్ సిటీ (ఆకర్షణీయ నగరం)
జ. ఆకర్షణీయ నగరం అనేది మౌళిక సదుపాయాల పరంగా ఎంతగానో అభివృద్ధి & ధ చెందిన పట్టణ ప్రాంతం. ఆకర్షణీయ నగరానికి 1) సంస్థ గల సదుపాయాలు (ఈ-పాలనతో సహా) 2) భౌతిక వ్యవస్థాపన సదుపాయాలు 3) సామాజిక వ్యవస్థాపక సదుపాయాలు అనేవి. ప్రాతపదికగా ఉంటాయి.
ఆకర్షణీయ నగర సాధనాలు : 1) స్వచ్ఛమైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాల వినియోగం 2) సమాచార కమ్యూనికేషనల పరిజ్ఞానాల వినియోగం మొదలైనవి.

బోర్డు ఆఫ్ ఇంటర్మీడియట్ ఎడ్యుకేషన్ - ఆంధ్రప్రదేశ్

పుధమ సంవత్సరం - పౌరశాస్త్రం

వర్క్ బుక్

అధ్యాయం - 11 రాజ్యాంగం

సెక్షన్ - I

ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో సరైన సమాధానాలు వ్రాయుము.

1. రాజ్యాంగం అనే పదం ఏ భాషాపదం నుండి ఉద్భవించింది?
2. “రాజ్యంలో అత్యున్నతమైన పదవులతో సహా అన్నింటిని క్రమబద్ధంగా ఏర్పాటు చేసేదే రాజ్యాంగం” అని అన్నదెవరు?
3. రాజ్యాంగం యొక్క లక్ష్యాలను, ఆకాంక్షలను వ్యక్తీకరించునటువంటిది ఏది?
4. ప్రపంచంలో మొదటి రాజ్యాంగ పరిషత్తు ఏది?
5. ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు ఆధారంగా ఏర్పడిన రాజ్యాంగం ఏది?
6. అమెరికాతోపాటు ఏ రాజ్యాలలో దృఢరాజ్యాలు అమలులో ఉన్నవి?
7. లిఖిత రాజ్యాంగం ఏ రాజ్యాలకు తగినది?
8. భారత రాజ్యాంగ పరిషత్ చిహ్నం ఏది?
9. ఫ్రాన్స్ లో లిఖిత రాజ్యాంగం ఏ సంవత్సరంలో అమలులోకి వచ్చింది?
10. ఏ రకమైన రాజ్యాంగం కాలానుగుణంగా సంభవించిన పరిణామాలకు ప్రతీకగా మార్పు చెందుతుంది?

సెక్షన్ - II

1. ఈ క్రింది వాటిని సరిగా జతచేయుము.

	A		B
1.	జపాన్	()	A) 1787
2.	ఇండియా	()	B) 1791
3.	అమెరికా	()	C) 1947
4.	ఫ్రాన్స్	()	D) 1949

2. ఈ క్రింది వాటిని సరిగా జతచేయుము.

	A		B
1.	జాన్ మాడిసన్	()	A) ఇండియా
2.	ఎ.వి.డైసీ	()	B) అమెరికా
3.	డా॥ బి.ఆర్.అంబేద్కర్	()	C) చైనా
4.	సన్-ఎట్-సేన్	()	D) బ్రిటన్

3. ఈ క్రింది వాటిని సరిగా జతచేయుము.

A		B
1. అదృఢ రాజ్యాంగం	()	A) కఠిన పద్ధతి
2. శాసనాత్మక రాజ్యాంగం	()	B) ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు
3. దృఢ రాజ్యాంగం	()	C) సంప్రదింపులు
4. అలిఖిత రాజ్యాంగం	()	D) సరళ పద్ధతి

సెక్షన్ - III

ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలు గుర్తించుము.

- రాజ్యాంగబద్ధ ప్రభుత్వం అంటే ఏమిటి?

A) ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వం	B) పరిమిత ప్రభుత్వం
C) రాజ్యాంగం ప్రకారం నడిచే ప్రభుత్వం	D) ప్రజా సంప్రదింపుల ప్రభుత్వం
- ప్రపంచంలో మొదటి లిఖిత రాజ్యాంగం ఏది?

A) ఫ్రాన్స్	B) రష్యా	C) ఇండియా	D) యు.ఎస్.ఎ.
-------------	----------	-----------	--------------
- భారత రాజ్యాంగానికి 'అద్దం' వంటిది ఏది?

A) ప్రాథమిక హక్కులు	B) ఆదేశిక నియమాలు	C) రాజ్యాంగ పీఠిక	D) రాజ్యాంగ సవరణలు
---------------------	-------------------	-------------------	--------------------
- ప్రపంచంలో అతిపెద్ద లిఖిత రాజ్యాంగం?

A) ఇండియా	B) అమెరికా	C) బ్రిటన్	D) ఫ్రాన్స్
-----------	------------	------------	-------------
- ప్రవేశికను భారత రాజ్యాంగానికి ఆత్మ, హృదయం, ఒక ఆభరణంగా వర్ణించినది ఎవరు?

A) మహాత్మాగాంధీ	B) అంబేద్కర్	C) వల్లభాయ్ పటేల్	D) ఠాకూర్‌దాస్ భార్గవ
-----------------	--------------	-------------------	-----------------------
- అదృఢ రాజ్యాంగమనగా?

A) సులభంగా మార్చుటకు వీలున్నది	B) సులభంగా మార్చుటకు వీలు లేనిది
C) సంప్రదాయాలు ప్రముఖ పాత్ర వహించునది.	D) ప్రత్యేక మెజారిటీతో మార్చబడును.
- అమెరికాలో రాజ్యాంగ సవరణ పద్ధతి ఏది?

A) సరళ పద్ధతి	B) కఠిన పద్ధతి	C) సరళ, కఠిన పద్ధతులు	D) పైవేవీ కావు
---------------	----------------	-----------------------	----------------
- ప్రవేశికలో లేని పదం?

A) సమగ్రత	B) సార్వభౌమత్వం	C) న్యాయం	D) సమాఖ్య
-----------	-----------------	-----------	-----------

సెక్షన్ - IV

ఈ క్రింది వాక్యాలను చదివి అర్థం చేసుకొని తప్పు/ఒప్పు లను నిర్ణయించుము.

- భారత రాజ్యాంగం సరళ - పరుష సమ్మేళనము. (తప్పు / ఒప్పు)
- రాజ్యాంగమును సవరించు అధికారం శాసనసభలకు కలదు. (తప్పు / ఒప్పు)
- అమెరికా రాజ్యాంగం దృఢమైనది కాదు. (తప్పు / ఒప్పు)
- భారత రాజ్యాంగం 1949 (నవంబర్) 26న అమల్లోకి వచ్చింది. (తప్పు / ఒప్పు)

5. ప్రవేశిక రాజ్యాంగ మూలతత్వాన్ని వివరిస్తుంది. (తప్పు / ఒప్పు)
6. బ్రిటిష్ రాజ్యాంగం దృఢ రాజ్యాంగం. (తప్పు / ఒప్పు)
7. లిఖిత రాజ్యాంగం సమాఖ్య రాజ్యాలకు తగినది. (తప్పు / ఒప్పు)
8. నవభారత రాజ్యాంగ రచనకోసం రాజ్యాంగ పరిషత్ ఏర్పడినది. (తప్పు / ఒప్పు)

సెక్షన్ - V

ఈ క్రింది ఖాళీలు పూరింపుము

1. భారత రాజ్యాంగం ఎప్పుడు అమలులోకి వచ్చింది
2. అదృఢ రాజ్యాంగానికి చక్కని ఉదాహరణ
3. అమెరికా రాజ్యాంగ రూపకల్పనలో కీలకపాత్ర వహించినది
4. శాసనాత్మక రాజ్యాంగాన్ని రాజ్యాంగమని కూడా పిలుస్తారు.
5. రాజ్యాంగ స్వభావం ఆధారంగా రాజ్యాంగాలను రకాలుగా విభజించారు.
6. భారత రాజ్యాంగ పరిషత్లో ఆశయాలు - లక్ష్యాల తీర్మానాన్ని ప్రవేశ పెట్టించెవరు?
7. రాజ్యాంగ అంశాలను..... రకాలుగా సవరించవచ్చు.
8. Latin భాషలో 'Constitutio' అనగా..... అని అర్థం.

* * *

సెక్షన్ - I సమాధానాలు

1. లాటిన్
2. అరిస్టాటిల్
3. పీఠిక
4. ఫిలడెల్ఫియా కన్వెన్షన్
5. బ్రిటన్
6. ఆస్ట్రేలియా, స్విట్జర్లాండ్
7. సమాఖ్య వ్యవస్థకు
8. ఐరావతం
9. 1791
10. అలిఖిత రాజ్యాంగం

సెక్షన్ - II సమాధానాలు

1. 1-C, 2-D, 3-A, 4-B
2. 1-B, 2-D, 3-A, 4-C
3. 1-D, 2-C, 3-A, 4-B

సెక్షన్ - III సమాధానాలు

1. B
2. D
3. C
4. A
5. D
6. A
7. B
8. D

సెక్షన్ - IV సమాధానాలు

1. ఒప్పు
2. ఒప్పు
3. తప్పు
4. తప్పు
5. ఒప్పు
6. తప్పు
7. ఒప్పు
8. ఒప్పు

సెక్షన్ - V సమాధానాలు

1. 1950 జనవరి 26
2. బ్రిటన్
3. థామస్ జెఫర్సన్
4. సాంప్రదాయక
5. రెండు
6. జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ
7. మూడు
8. "స్థాపించు"

P. PADMAVATHI, Cell : 9441914757
J.L. in Civics
Govt. Junior College
KINTHALI, Srikakulam Dist.

WORK BOOK FOR INTERMEDIAT FIRST YEAR IN GOVERNMENT

BY

K. SRILATHA

JL in Civics

GOVT. JUNIOR COLLEGE, NARPALA, ANANTAPUR.

విషయ సూచిక

- క్రింది ఖాళీలను పూరించండి
- బహుళ ఎంపిక ప్రశ్నలు
- తప్పులు - ఒప్పులు
- క్రింది వాడిని సరిపోల్పండి
- సరికాని దానిని తీసివేయుము
- క్రింది గడులను ఇచ్చిన ఆధారాలతో పూరించండి
- క్రింది గడులను సరైన పదములతో పూరించండి
- క్రాస్ వర్డ్
- పేరాను చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి
- క్రింది ఇవ్వబడిన చిత్రాలను గుర్తించి ఖాళీలను పూరించండి

క్రింది ఖాళీలను పూరించుము

1. రాజ్యం యొక్క లక్షణాలను ఆశయాలను వ్యక్త పరిచే సంస్థ
2. ప్రభుత్వం అంగాలను కలిగి ఉంది. అవి
3. ప్రభుత్వాలను మరియు అని రెండు రకములుగా వర్గీకరించారు.
4. ప్రభుత్వాలను సాంప్రదాయక పద్ధతిలో వర్గీకరించిన ప్రముఖ గ్రీకు రాజనీతి తత్వవేత్త
5. మెరియట్ ప్రభుత్వాలను రకాలుగా వర్గీకరించాడు.
6. రాజ్యాంగ స్వభావం ఆధారంగా మెరియట్ రాజ్యాలను మరియు రాజ్యాంగాలుగా వర్గీకరించారు.
7. అధికారాల కేంద్రీకరణ, వికేంద్రీకరణ ఆధారంగా మెరియట్ ప్రభుత్వాలను మరియు ప్రభుత్వాలగా వర్గీకరించారు.
8. అధికార స్వభావం దాని నిర్వహణ ఆధారంగా స్టీఫెన్ లీకాక్ ప్రభుత్వాలను మరియు ప్రభుత్వాలగా వర్గీకరించారు.
9. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలను లీకాక్ మరియు వర్గీకరించారు.
10. రాజ్యాంగ బద్ధ రాజరిక వ్యవస్థకు ఉదాహరణ
11. ప్రతి ఒక్కరి భాగస్వామ్యం ఉండే పద్ధతి గల ప్రభుత్వం ప్రజాస్వామ్యం అని నిర్వచించిన వారు
12. కూలీన పాలన అను భావం జనించిన ప్రాంతం
13. కూలీన పాలన అనగా
14. ప్రజాస్వామ్యంను ఆంగ్లంలో డెమోక్రసీ అంటారు. డెమోస్ అనగా మరియు క్రాటోస్ అనగా
15. డెమోక్రసీ అను పదంను మొదట ఉపయోగించిన గ్రీకు తత్వవేత్త
16. అత్యున్నత శాసనాధికారంను ఒకే ఒక కేంద్ర ప్రభుత్వం సంపూర్ణంగా నిర్వహించేదే ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం అని నిర్వచించిన వారు.

17. ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం సాధారణంగా రాజ్యాంగాన్ని కలిగి ఉంటుంది.
18. ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క రెండు లక్షణాలు.
19. ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం పౌరులందరికీ పౌరసత్వం ప్రసాదిస్తుంది.
20. ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం దేశాలకు ప్రయోజనకారి.
21. ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వంను ఆంగ్లంలో గవర్నమెంట్ అంటారు. యుని అనగా
టరి అనగా
22. ఫెడరేషన్ అను పదం కు సంబంధించినది.
23. ప్రపంచంలో మొదట సమాఖ్య విధానం 1789 సం॥లో ఆవిర్భవించినది.
24. లో స్విట్జర్లాండ్ సమాఖ్య ప్రభుత్వం ఆవిర్భవించినది.
25. విభిన్న స్వతంత్ర రాజ్యాల కలయిక ఫలితంగా ఏర్పడిన నూతన రాజ్య స్వరూపమే సమాఖ్య ప్రభుత్వం అని నిర్వచించినది.
26. సమాఖ్య ప్రభుత్వం ఆంగ్లంలో Federal Gont అంటారు. Federation అను ఆంగ్ల పదం
అను లాటిన్ పదం నుంచి ఉద్భవించినది. అనగా అని అర్థం.
27. సమాఖ్య ప్రభుత్వం యొక్క రెండు ముఖ్య లక్షణాలు మరియు
28. సమాఖ్య రాజ్యం పౌరులకు పౌరసత్వం కల్పిస్తుంది.
29. సమాఖ్య విధానం యొక్క మరొక లక్షణం ద్విసభావిధానం అనగా శాసనశాఖ రెండు సభలను కలిగి ఉంటుంది.
ఎగువ సభ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తే దిగువ సభ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుంది.
30. సమాఖ్య ప్రభుత్వం విధానం రాజ్యాంగాన్ని కలిగి ఉంటుంది.
31. సమాఖ్య వ్యవస్థలో కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్యగల విభేదాలను తీర్చగలదు.
32. సమాఖ్య ప్రభుత్వ విధానం దేశాలకు అనువైనది.
33. సమాఖ్య ప్రభుత్వ విధానానికి మంచి ఉదాహరణ.

34. సమాఖ్య విధానంలో అధికారాలు మరియు ప్రభుత్వాల మధ్య విభజింపబడుతాయి.
35. ఫెడరల్ గవర్నమెంట్ అను పుస్తకం రచించినది.
36. సమాఖ్య విధానంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కలిగి ఉంటాయి.
37. 20వ సం॥లో చీలిపోయిన సమాఖ్యలు.
38. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం మరియు కార్యనిర్వాహక అధిపతులను కలిగి ఉంటుంది.
39. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం విధానంలో మంత్రులందరు సమిష్టి గా బాధ్యత వహిస్తారు.
40. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వ విధానంలో వాస్తవ కార్యనిర్వాహణ అధికారి.
41. క్యాబినెట్ సమావేశాలకు అధ్యక్షత వహిస్తారు.
42. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వ విధానంలో మంత్రులందరు సభ్యులై ఉండాలి.
43. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వ విధానంలో మంత్రి మండలి బాధ్యత మరియు బాధ్యత అను రెండు సూత్రాల ఆధారంగా పనిచేస్తుంది.
44. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వ విధానానికి దేశం మాతృక వంటిది.
45. అధ్యక్ష తరహా విధానంలో అధ్యక్షుడు మరియు కార్యనిర్వాహక అధికారాలను కలిగి ఉంటాడు.
46. అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం సిద్ధాంతం ఆధారంగా పనిచేస్తుంది.
47. అనగా ప్రతి ప్రభుత్వం అంగం స్వతంత్రను కలిగి ఉండి స్వయం నిర్ణయాధికారం కలిగి ఉంటుంది. అలాగే మరో అంగం అధికంగా నిర్వహించే అధికారాలను నిరోధించే అధికారం కలిగి ఉంటుంది.
48. అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వంలో అధ్యక్షుడు ప్రక్రియ ద్వారా తొలగించబడతాడు.
49. అధ్యక్ష ప్రభుత్వం మరియు మరియు అని కూడా వ్యవహరిస్తారు.
50. విధానంలో శాసనశాఖ ద్వితీయ ప్రాధాన్యతను కలిగి ఉంటుంది.

51. అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం అను పదంను మొదటగా ఉపయోగించినది.
52. అమెరికా అధ్యక్షుడి పదవీ కాలం.
53. శాసనశాఖ శాసనసభ లేదా శాసనసభను కలిగి ఉండవచ్చు.
54. ద్విశాసనసభలో రెండు సభలు ఉంటాయి. ఇవి సభ మరియు సభ.
55. శాసనశాఖ యొక్క ముఖ్య విధి.
56. శాసనశాఖ మంత్రి మండలిపై తీర్మానం ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా ప్రభుత్వంను నియంత్రణలో ఉంచుతుంది.
57. భారతదేశంలో పార్లమెంటులోకి దిగువసభ అయిన లోక్ సభ ఆమోదం విషయంలో ఎగువసభ అయిన రాజ్యసభ కన్నా ఎక్కువ అధికారాలను కలిగి ఉంది.
58. భారతదేశంలో రాజ్యసభకు బిల్లులను తిరస్కరించే అధికారం లేదు.
59. అమెరికాలో ఆమోదం లేనిదే బిల్లు చట్టం కాదు.
60. నిరోధనమతల్య సిద్ధాంతంపై ఆధారపడి పనిచేస్తుంది.
61. కార్యనిర్వాహక అధికారాలన్ని ఒకే వ్యక్తి చేతిలో ఉంటే దానిని కార్యనిర్వాహక వర్గం అంటారు.
62. కార్యనిర్వాహక అధికారాలు కొద్ది మంది వ్యక్తుల చేతిలో ఉంటే దానిని కార్యనిర్వాహక వర్గం అంటారు.
63. ఏక శాసన సభ విధానం అనగా.
64. ద్విశాసన సభా విధానం అనగా.
65. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వంను క్యాబినెట్ ప్రభుత్వం అని వర్ణించిన వారు.
66. ఫైనర్ అభిప్రాయంలో శాశ్వత కార్యనిర్వాహన వర్గం.
67. పరిమిత రాజరిక వ్యవస్థ గల దేశాలలో రాజ్యాధినేత సూత్రం ఆధారంగా అధికారంలోనికి వస్తారు.

68. దేశంలో చట్టాలను అమలు పరచడం, శాంతి భద్రతలు కాపాడటం శాఖ ముఖ్యవిధి.
69. ప్రభుత్వం ఆదాయ వ్యయాలకు సంబంధించే బడ్జెట్‌ను తయారు చేయడం శాఖ యొక్క ఆర్థికపరమైన విధి.
70. శాసన సభలు సమావేశాలు లేని కాలంలో కార్యనిర్వాహక శాఖ చట్టాలను రూపొందించి అమలు చేస్తాయి.
71. కార్యనిర్వాహక శాఖ యొక్క న్యాయపరమైన విధులు ఏవేని రెండు.
72. నియోజిత శాసనం అనగా.
73. భారతదేశంలో నామమాత్రపు కార్యనిర్వాహణ అధికారి అయిన రాష్ట్రపతి పద్ధతిలో ఎన్నుకుంటారు.
74. భారతదేశ న్యాయ వ్యవస్థలో అత్యున్నతిగా వ్యవహరించేది.
75. భారత రాజ్యాంగంలోని మరియు అధికరణల ప్రకారం సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టులు పౌరుల ప్రాథమిక హక్కులకు సంరక్షకులుగా వ్యవహరిస్తారు.
76. భారతదేశంలో న్యాయమూర్తులు చే తొలగించబడతారు.
77. శాసనసభలు చేసే చట్టాలు రాజ్యాంగానికి విరుద్ధంగా ఉంటే వాటిని చెల్లవని న్యాయశాఖ నిరోధించే అధికారాన్ని అంటారు.
78. న్యాయ సమీక్షకు మాతృక వంటిది.

బహుళ ఎంపిక ప్రశ్నలు

1. ప్రభుత్వాలను మంచి ప్రభుత్వాలు చెడు ప్రభుత్వాలు అని వర్గీకరించినవారు. ()
 A) ఫ్లాటో
 B) అరిస్టాటిల్
 C) లీకాక్
 D) J.W. గార్నర్
2. క్రింది వాటిలో సరైన దానిని గుర్తించుము. ()
 A) శాసన శాఖ - శాసనాల తయారీ
 B) కార్యనిర్వాహక శాఖ - శాసనాల అమలు
 C) న్యాయశాఖ - న్యాయ పరిరక్షణ
 D) పైవన్నీ
3. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వంకు మరొక పేరు. ()
 A) బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వం
 B) క్యాబినెట్ ప్రభుత్వం
 C) ప్రధానమంత్రి ప్రభుత్వం
 D) పైవన్నీ
4. క్రింది వానిలో అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వ లక్షణం. ()
 A) విరోధ సమతౌల్యం
 B) సమిష్టి బాధ్యత
 C) ప్రధానమంత్రి నాయకత్వం
 D) పైవన్నీ
5. స్పిరిట్ ఆఫ్ లాస్ అను పుస్తకం ప్రచురించిన సంవత్సరం. ()
 A) 1745
 B) 1746
 C) 1747
 D) 1748
6. అరిస్టాటిల్ అభిప్రాయంలో మంచి ప్రభుత్వం. ()
 A) రాజరికం
 B) అల్పజన పాలన
 C) పాలిటి
 D) ప్రజాస్వామ్యం
7. అధికారాల పంపిణీ ఆధారంగా ప్రభుత్వాలను విభజించినది. ()
 A) పార్లమెంటరీ మరియు అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం
 B) ఏకకేంద్ర మరియు సమాఖ్య ప్రభుత్వం
 C) A మరియు B
 D) ఏదికాదు
8. శాసనశాఖకు మరియు కార్యనిర్వాహక శాఖకు మధ్యగల సంబంధం ఆధారంగా ప్రభుత్వాలను విభజించినది. ()
 A) పార్లమెంటరీ మరియు అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం
 B) ఏకకేంద్ర మరియు సమాఖ్య ప్రభుత్వం
 C) కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం
 D) ఏదికాదు
9. ప్రజాస్వామ్యం అనునది. ()
 A) ఎన్నికల ద్వారా ఏర్పడే ప్రభుత్వం
 B) వారసత్వ ప్రభుత్వం
 C) నామినేటెడ్ ప్రభుత్వం
 D) ఏదికాదు
10. కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య తలెత్తే వివాదాలను పరిష్కరించునది. ()
 A) రాష్ట్రపతి
 B) రాజ్యాంగం
 C) న్యాయశాఖ
 D) ప్రధానమంత్రి

11. న్యాయశాఖ విధులు. ()
- A) చట్టాలను వాఖ్యానించడం
B) రాజ్యాంగ సంరక్షణ
C) పౌర హక్కుల రక్షణ
D) పైవన్నీ
12. భారతదేశంలో నానమాత్రపు కార్యనిర్వాహణ అధికారి. ()
- A) ప్రధానమంత్రి
B) రాష్ట్రపతి
C) మంత్రి వర్గం
D) ఉపరాష్ట్రపతి
13. బ్రిటన్ దేశంలో వాస్తవ కార్యనిర్వాహణ అధికారి. ()
- A) రాణి
B) ప్రధానమంత్రి
C) పార్లమెంట్
D) ఏదికాదు
14. క్రిందివానిలో పార్లమెంటు తరహా ప్రభుత్వ లక్షణం కానిది. ()
- A) శాసనశాఖ, కార్యనిర్వాహకశాఖ మధ్య సమన్వయం
B) నామమాత్ర కార్యనిర్వాహణ అధికారి
C) సమిష్టి బాధ్యత
D) నిర్ణీత కాలపరిమితి
15. పార్లమెంటు ప్రభుత్వ లక్షణమైన రాజకీయ సజాతీయత అనగా. ()
- A) మంత్రులందరు ఒకే పార్టీకి చెందినవారై ఉంటారు
B) మంత్రులందరు అన్ని రాజకీయ పార్టీలకు చెందినవారై ఉంటారు
C) A మరియు B
D) ఏదికాదు
16. సమాఖ్య ప్రభుత్వం అనగా. ()
- A) అధికారాల కలయిక
B) అధికారాల పంపిణీ
C) అధికారాల విభజన
D) ఏదికాదు
17. భారత సమాఖ్య విధానం దేనిని పోలి ఉంటుంది. ()
- A) అమెరికా
B) కెనడా
C) ఆస్ట్రేలియా
D) నైజీరియా
18. చట్టం ముందు అందరూ సమానమే ఆవిర్భవించిన దేశం. ()
- A) జపాన్
B) ఫ్రాన్స్
C) స్పెయిన్
D) బ్రిటన్
19. అతి పురాతన ప్రభుత్వ విధానం. ()
- A) రాజరికం
B) కులీన పాలన
C) పారిటీ
D) ప్రజాస్వామ్యం
20. ఏ తరహా ప్రభుత్వ విధానంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు స్వతంత్రమై కలిగి ఉండవు. ()
- A) సమాఖ్య విధానం
B) ఏకకేంద్ర విధానం
C) పార్లమెంటు విధానం
D) అధ్యక్ష తరహా విధానం
21. క్రింది వానిలో రాజ్యాంగ సంరక్షకునిగా వ్యవహరించునది. ()
- A) శాసనశాఖ
B) కార్యనిర్వాహక శాఖ
C) న్యాయశాఖ
D) ఏదికాదు

22. న్యాయ సమీక్ష అధికారం లేని దేశాలు. ()
 A) భారతదేశం B) అమెరికా
 C) బ్రిటన్ D) అన్నిసరైనవే
23. భారతదేశంలో చట్ట సంబంధ విషయంలో సుప్రీంకోర్టు సలహా కోరువారు. ()
 A) ప్రధానమంత్రి B) రాష్ట్రపతి
 C) మంత్రివర్గం D) స్పీకర్
24. క్రింది వానిలో భారత సుప్రీంకోర్టు సంబంధించి సరికాని దానిని గుర్తించుము. ()
 A) సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలు రాష్ట్రపతిచే నియమించబడతారు
 B) సుప్రీంకోర్టు కోర్ట్ ఆఫ్ రికార్డ్స్ గా వ్యవహరిస్తుంది
 C) జడ్జీల పదవీ విరమణ వయస్సు 60 సం॥లు
 D) భారత సుప్రీంకోర్టు స్వతంత్ర కలిగి ఉంది
25. న్యాయ సమీక్ష ప్రవచించినది. ()
 A) జాక్ ఆడమ్స్ B) థామస్ జెవర్సన్
 C) జాన్ మార్షల్ D) ఎవరూ కాదు
26. న్యాయసమీక్ష ముఖ్య ఉద్దేశం. ()
 A) ప్రాథమిక హక్కుల రక్షణ B) రాజ్యాంగ సంరక్షణ
 C) సమాఖ్య విధాన పరిరక్షణ D) పైవన్నీ
27. ప్రస్తుత భారత సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి. ()
 A) చంద్రచూడ్ B) బాబ్జె
 C) రంజన్ గోగోయ్ D) T.S. తాకూర్
28. స్వతంత్ర న్యాయశాఖ దేని ముఖ్య లక్షణం. ()
 A) ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం B) సమాఖ్య ప్రభుత్వం
 C) A మరియు B D) ఏదికాదు
29. క్రింద పేర్కొన్న ఏ దేశాలలో న్యాయశాఖ ప్రభుత్వంలో ఒక భాగం. ()
 A) అమెరికా B) భారతదేశం
 C) స్విట్జర్లాండ్ D) పైవన్నీ
30. భారతదేశంలో న్యాయ సమీక్ష అధికారం కలిగి ఉన్నది. ()
 A) సుప్రీంకోర్టు B) హైకోర్టు
 C) డిస్ట్రిక్ట్ కోర్టు D) A మరియు B
31. ఆధునిక ప్రభుత్వాల వర్గీకరణ చేసినవారు. ()
 A) మెరియట్ B) లీకాక్
 C) అరిస్టాటిల్ D) A మరియు B
32. నియత్యత్వానికి ఉదాహరణ. ()
 A) జర్మనీలో హిట్లర్ B) ఇటలీలో ముస్సోలిని
 C) A మరియు B D) ఎవరూకాదు

33. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం అనగా ప్రజల యొక్క, ప్రజల వలన, ప్రజల కొరకు ఏర్పడిన ప్రభుత్వం అని వివరించిన వారు. ()
- A) A.V. డేసి
B) J.S. మిల్
C) అబ్రహం లింకన్
D) J.R. సీలి
34. ఆధునిక కాలంలో ప్రముఖమైన ప్రభుత్వ స్వరూపం. ()
- A) పరిమిత రాజరికం
B) నియంతృత్వం
C) ప్రజాస్వామ్యం
D) ఏదికాదు
35. గణతంత్ర ప్రభుత్వంలో కార్యనిర్వాహక శాఖను ()
- A) ఎన్నుకుంటారు
B) నియమించబడతారు
C) నామినేటెడ్
D) ఏదికాదు
36. క్రింది వానిలో ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వంలోని లోపం. ()
- A) కేంద్ర ప్రభుత్వంపై అధిక భారం
B) నియంతృత్వానికి అవకాశం
C) పెద్ద దేశాలకు అనువైనది కాదు
D) పైవన్నీ
37. క్రింది వానిలో ఏకకేంద్ర ప్రభుత్వ లక్షణం కానిది. ()
- A) ఒకే ప్రభుత్వం
B) అదృఢ రాజ్యాంగం
C) అధికార విభజన
D) ఏక శాసనసభ
38. ప్రాచీన కాలంలో ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం అమలులో ఉన్న దేశం. ()
- A) స్విట్జర్లాండ్
B) అమెరికా
C) ప్రాచీన గ్రీకు నగర రాజ్యాలు
D) ఏదికాదు
39. ప్రస్తుతం ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం అమలులో ఉన్న దేశం. ()
- A) బ్రిటన్
B) ఇండియా
C) స్విట్జర్లాండ్
D) ఫ్రాన్స్
40. ప్రజాస్వామ్యం మూల సూత్రాలు. ()
- A) స్వేచ్ఛ
B) సమానత్వం
C) సౌభ్రాతృత్వం
D) పైవన్నీ
41. పార్లమెంటరీ తరహా ప్రభుత్వంలో దేశాధినేత క్రింది అధికారాలు కలిగి ఉంటాడు. ()
- A) సంపూర్ణ అధికారాలు
B) నామమాత్రపు అధికారాలు
C) మెజారిటీ అధికారాలు
D) ఏదికాదు
42. పార్లమెంటరీ తరహా ప్రభుత్వంలో నిజమైన కార్యనిర్వాహణ అధికారి. ()
- A) దేశాధినేత
B) క్యాబినెట్
C) సుప్రీంకోర్టు
D) పార్లమెంట్
43. ప్రధానమంత్రి యొక్క ముఖ్య అధికారం. ()
- A) క్యాబినెట్ నాయకుడు
B) పార్లమెంట్ నాయకుడు
C) కేంద్ర ప్రభుత్వ నాయకుడు
D) పైవన్నీ
44. పార్లమెంట్ ప్రభుత్వ విధానంలో మంత్రివర్గం బాధ్యత వహించునది. ()
- A) దేశాధినేత
B) పార్లమెంట్లోని ఎగువసభ
C) పార్లమెంట్లోని దిగువసభ
D) ఏదికాదు

45. భారతదేశంలో కేంద్ర శాసనసభను రద్దు పరచమని కోరువారు. ()
 A) స్పీకర్ B) రాష్ట్రపతి
 C) ప్రధానమంత్రి D) ఉపరాష్ట్రపతి
46. భారతదేశంలో లోక్సభ ప్రతినిధులు. ()
 A) ప్రజలచే ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకోబడతారు B) పరోక్ష పద్ధతిలో ఎన్నుకోబడతారు
 C) కార్యనిర్వాహక చేత నియమించబడతారు D) A మరియు C
47. భారతదేశంలో రాజ్యసభ సభ్యులు. ()
 A) ప్రజలచే ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకోబడతారు B) పరోక్ష పద్ధతిలో ఎన్నుకోబడతారు
 C) కార్యనిర్వాహక చేత నియమించబడతారు D) B మరియు C
48. భారతదేశంలో పార్లమెంట్ అనగా. ()
 A) లోక్సభ B) రాజ్యసభ
 C) లోక్సభ మరియు రాజ్యసభ D) లోక్సభ, రాజ్యసభ మరియు రాష్ట్రపతి
49. శాసనశాఖ విధి. ()
 A) ఆదాయ వ్యయాల నియంత్రణ B) చట్టాలను రూపొందించడం
 C) A మరియు B D) ఏదికాదు
50. భారతదేశంలో పార్లమెంట్ సమావేశాలకు అధ్యక్షత వహించునది. ()
 A) ఛైర్మన్ B) స్పీకర్
 C) A మరియు B D) ఎవరూకాదు
51. భారత పార్లమెంట్కు సంబంధించి క్రింది వానిలో సరైనది. ()
 A) లోక్సభ సాధారణ కాలపరిమితి 5 సం॥లు B) రాజ్యసభ శాశ్వత సభ
 C) ఆర్థిక బిల్లులన లోక్సభలో ప్రవేశ పెట్టాలి D) పైవన్నీ
52. రాజ్యసభలో ఎంతమంది సభ్యులు రాష్ట్రపతిచే నియమించబడతారు. ()
 A) ఇద్దరు B) పన్నెండు మంది
 C) ఆరుగురు D) పదహారు మంది
53. కార్యనిర్వాహక శాఖ ముఖ్య అధికారాలు. ()
 A) పరిపాలన అధికారాలు B) దౌద్య అధికారాలు
 C) సైనిక అధికారాలు D) పైవన్నీ
54. ఏక సభ్య కార్యనిర్వాహణ అధికారికి ఉదాహరణ. ()
 A) భారత రాష్ట్రపతి B) అమెరికా అధ్యక్షుడు
 C) బ్రిటీష్ రాణి D) పై వారందరు
55. బహుసభ్య కార్యనిర్వాహణ అధికారికి ఉదాహరణ. ()
 A) అమెరికా B) స్విట్జర్లాండ్
 C) A మరియు B D) ఎవరూ కాదు
56. క్రింది వానిలో రాష్ట్రపతికి సంబంధించి సరికానిది. ()
 A) రాష్ట్రపతి పదవీకాలం 5 సం॥లు
 B) రాష్ట్రపతి మహాభియోగ తీర్మానం ద్వారా తొలగించబడతాడు
 C) రాష్ట్రపతి పార్లమెంట్లో భాగం
 D) రాష్ట్రపతి నిజమైన కార్యనిర్వాహణాధికారి

57. పార్లమెంటుకు క్రింది వానిలో ఏది లేకుండా పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం పనిచేయలేదు. ()
- A) లిఖిత రాజ్యాంగం B) స్వతంత్ర న్యాయశాఖ
C) రాజకీయ పార్టీలు D) ఏదికాదు
58. అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వంలో దేశాధినేత. ()
- A) శాసనశాఖచే ఎన్నుకోబడతాడు B) శాసనసభ సమావేశాలలో పాల్గొనడు
C) శాసనసభ సమావేశాలకు హాజరు అవుతాడు D) ఏదికాదు
59. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వ విజయం దేనిపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ()
- A) ఏక పార్టీ వ్యవస్థ B) రెండు పార్టీల వ్యవస్థ
C) బహుళ పార్టీ వ్యవస్థ D) ఏదికాదు
60. పార్లమెంటరీ అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వాల కలయిక అమలులో ఉన్న దేశం. ()
- A) కెనడా B) ఫ్రాన్స్
C) జర్మనీ D) అమెరికా
61. పార్లమెంట్ ఆధిక్యత కలిగి ఉన్న దేశం. ()
- A) బ్రిటిష్ B) అమెరికా
C) ఆస్ట్రేలియా D) ఏదికాదు
62. బ్రిటన్ పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం దేనిపై ఆధారపడి ఉన్నది. ()
- A) రాజ్యాంగం B) ఆచారాలు
C) రాణి D) ఏదికాదు
63. ఫ్రాన్స్ దేశంలో ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాల పేర్లు. ()
- A) రాష్ట్రాలు B) డిపార్ట్మెంటులు
C) ప్రావిన్స్ D) ఏదికాదు
64. స్వీస్ రాజ్యాంగం క్రింది లక్షణాలను కలిగి ఉంది. ()
- A) సమాఖ్య B) ఏకకేంద్ర
C) A మరియు B D) ఏదికాదు
65. క్రింది వానిలో అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వ లక్షణం. ()
- A) అస్థిరత B) బాధ్యత
C) స్థిరత్వం D) ఏదికాదు
66. ద్వీసభా విధానాన్ని విమర్శించినవారు. ()
- A) లాస్కీ B) బెంథామ్
C) ఆడమ్స్ D) ఎవరుకారు
67. బ్రిటన్లో పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం ఆవిర్భవించినది. ()
- A) 16వ శతాబ్దం B) 17వ శతాబ్దం
C) 18వ శతాబ్దం D) 19వ శతాబ్దం

తప్పులు - ఒప్పులు

1. ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ఒకే ఒక ప్రభుత్వం ఉంటుంది. ()
2. అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం అధికార నేర్పాటు సిద్ధాంతం అధారంగా పనిచేస్తుంది. ()
3. సమాఖ్య ప్రభుత్వం అదృఢ రాజ్యాంగం కలిగి ఉంటుంది. ()
4. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం అధికార నేర్పాటు వాద సిద్ధాంతానికి వ్యతిరేకమైనది. ()
5. మాంటెస్క్యూ ప్రముఖ ఇంగ్లీషు రాజనీతివేత్త. ()
6. శాసనశాఖను అమెరికాలో పార్లమెంట్ అంటారు. ()
7. సమాఖ్య విధానంలో న్యాయశాఖ రాజ్యాంగ సంరక్షకురాలిగా వ్యవహరిస్తుంది. ()
8. ఏక సభ్య కార్యనిర్వాహణ అధికారికి మంచి ఉదాహరణ అమెరికా అధ్యక్షుడు. ()
9. అమెరికా అధ్యక్షుడు ప్రజలచే ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకోబడతాడు. ()
10. బహుళ సభ్య కార్యనిర్వాహణ అధికారికి మంచి ఉదాహరణ స్విట్జర్లాండ్. ()
11. న్యాయ సమీక్ష విధానం అమెరికాలో ఆవిర్భవించినది. ()
12. క్యాబినెట్ విధానం అధికారనేర్పాటు విధానానికి వ్యతిరేకమైనది. ()
13. బ్రిటీషు న్యాయ వ్యవస్థ న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని కలిగి ఉండదు. ()
14. భారతదేశంలో సుప్రీంకోర్టు, హైకోర్టు న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని కలిగి ఉంది. ()
15. నిరోధ సమతౌల్యం అమెరికాలో అమలులో ఉంది. ()
16. బ్రిటన్లో రాణి, ఇండియాలో రాష్ట్రపతి నిజమైన కార్యనిర్వాహ అధికారాలు. ()
17. అరిస్టాటిల్ దృష్టిలో ప్రజాస్వామ్యం మంచి ప్రభుత్వం. ()
18. భారత రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 50 అధికార విభజన గురించి తెలియచేస్తుంది. ()
19. భారత రాజ్యాంగంలో న్యాయ సమీక్ష అనుపదం లేదు. ()
20. రాజ్యాంగంలోని 13వ అధికరణ న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని గురించి తెలియచేస్తుంది. ()

క్రింది వాటిని సరిపోల్పండి

1. క్రింది వాటిని జతపరచండి.

1. నియంతృత్వ ప్రభుత్వం	A. ఎన్నికైన ప్రభుత్వం ()
2. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం	B. బాధ్యతా రహిత ప్రభుత్వం ()
3. పరిమిత రాజరికం	C. రెండు ప్రభుత్వాలు ()
4. గణతంత్ర ప్రభుత్వం	D. నిజమైన మరియు నామమాత్ర
కార్యనిర్వాహణ అధికారి ()
5. పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం	E. ఒకే ప్రభుత్వం ()
6. అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం	F. రాజ్యాంగ బద్ధ రాజరికం ()
7. ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం	G. ఎన్నికైన కార్యనిర్వాహణ అధికారి ()
8. సమాఖ్య ప్రభుత్వం	H. కేంద్రీకరించిన సార్యభౌమాధికారం ()

2. క్రింది వాటిని జతపరచండి.

1. అరిస్టాటిల్	A. లా ఆఫ్ కాన్సిటిట్యూషన్ ()
2. రూసో	B. పాలిటిక్స్ ()
3. కౌటిల్యుడు	C. సోషల్ కాంట్రాక్ట్ ()
4. K.C. వేర్	D. అర్థశాస్త్ర ()
5. మాంటెస్క్యూ	E. ఇండియాన్ డెమోక్రసీ ()
6. J.S. మిల్	F. టు ట్రియట్టెన్ ఆఫ్ సివిల్
గవర్నమెంట్ ()
7. జాన్ లాక్	G. డి స్పిరిట్ ఆఫ్ లాస్ ()
8. A.V. డెసి	H. ఫెడరల్ గవర్నమెంట్ ()
9. అతుల్ కోష్లా	I. రెప్రెసెంటేటివ్ గవర్నమెంట్ ()

సరికాని దానిని తీసివేయుము

క్రింది వానిలో సరికాని దానిని గుర్తించుము

1. అమెరికా - సెనేట్, హౌస్ ఆఫ్ రెప్రజెన్టేటివ్, ప్రెసిడెంట్, పార్లమెంట్
2. భారతదేశం - సుప్రీంకోర్టు, ప్రధానమంత్రి, రాష్ట్రపతి, రాణి
3. బ్రిటన్ - హౌస్ ఆఫ్ లార్డ్స్, హౌస్ ఆఫ్ కామన్స్, క్యాబినెట్, ప్రెసిడెంట్
4. స్విట్జర్లాండ్ - నేషనల్ కౌన్సిల్, కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్, ఫెడరల్ కౌన్సిల్, లోక్ సభ
5. పార్లమెంటరీ గవర్నమెంట్ - నిజమైన మరియు వాస్తవ కార్యనిర్వాహణ అధికారి, అమెరికా ప్రధానమంత్రి, భారతదేశం
6. అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం - అధికారనేర్పాటు వాద సిద్ధాంతం, నిరోధ సమతౌల్య అధ్యక్షుడు, క్యాబినెట్ ప్రభుత్వం
7. సమాఖ్య ప్రభుత్వం - అధికారాల విభజన, ఒకే ప్రభుత్వం, ద్వీ శాసన సభావిధానం, దృఢ రాజ్యాంగం
8. ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం - రెండు ప్రభుత్వాలు, ఏక పౌరసత్వం, అదృఢ రాజ్యాంగం, ఒకే శాసనసభ
9. ప్రజాస్వామ్యం - భారతదేశం, ఎన్నికలు, ప్రకల సమ్మతి, వారసత్వ సూత్రం
10. గణతంత్ర ప్రభుత్వం - ఫ్రాన్స్, భారతదేశం, బ్రిటన్, అమెరికా

క్రింది గడులను ఇచ్చిన ఆధారాలతో పూరించండి

1. ఏక కేంద్ర మరియు సమాఖ్య ప్రభుత్వాల మధ్యగల తేడాలు

1. రాజ్యాంగ సవరణ కఠినం	2. ఒకే ప్రభుత్వం
3. దృఢ రాజ్యాంగం	4. ఏక పౌరసత్వం
5. అదృఢ రాజ్యాంగం	6. న్యాయశాఖ సర్వోన్నతమైనది
7. రెండు స్థాయిలలో ప్రభుత్వం	8. రాజ్యాంగ సవరణ సులభం
9. నియంతృత్వానికి అవకాశం	10. కేంద్ర ప్రభుత్వంపై తక్కువ భారం
11. రెండు పౌరసత్వాలు	12. రెండు రాజ్యాంగాలు
13. కేంద్ర ప్రభుత్వంపై అధిక భారం	14. పెద్ద దేశాలకు అనుకూలం
15. ఒకే రాజ్యాంగం	16. ఒకే శాసనసభ
17. చిన్న దేశాలకు అనుకూలం	18. వేరు వేరు శాసన సభలు
19. న్యాయశాఖ పాత్ర పరిమితం	20. నియంతృత్వానికి అవకాశం లేదు

ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం	సమాఖ్య ప్రభుత్వం

2. పార్లమెంటరీ మరియు అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వాల మధ్య గల తేడాలు

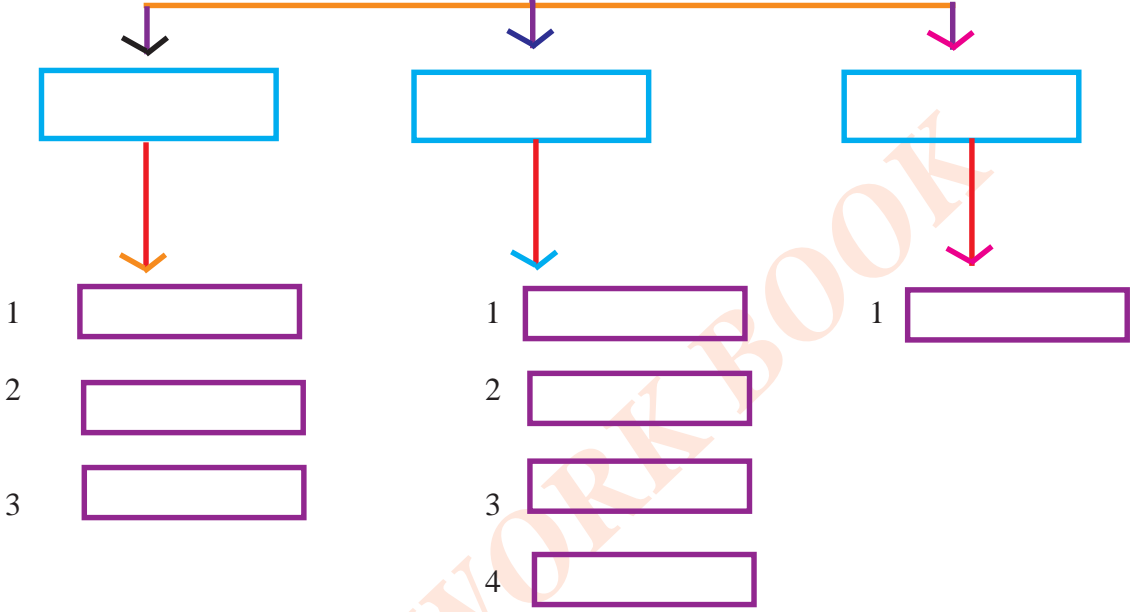
1. రెండు రకాల కార్యనిర్వాహక అధికారాలు
2. స్థిర ప్రభుత్వం
3. నిర్దిష్టమైన పదవీకాలం
4. కార్యనిర్వాహకశాఖ శాసన శాఖలో అంతర్భాగం
5. రాజకీయ సజాతీయత
6. ఏకసభ్య కార్యనిర్వాహణ అధికారి
7. నిర్దిష్ట కాలపరిమితి లేదు
8. అత్యవసర సమయాలకు తగినది
9. ఆస్థిర ప్రభుత్వం
10. అధికర వేర్పాటు సిద్ధాంతానికి వ్యతిరేకమైనది
11. రాజకీయ సజాతీయత కలిగి ఉండదు
12. అత్యవసర సమయాలకు తగినది కాదు
13. కార్యనిర్వాహక శాఖ శాసనశాఖలో భాగం కాదు
14. రాజ్యాధినేత, దేశాధినేత ఒక్కరే
15. అధికార వేర్పాటు వాద సిద్ధాంతంపై ఆధారపడి ఉంటుంది
16. శాసనశాఖ, కార్యనిర్వాహక శాఖల మధ్య వైరుధ్యం
17. రాజ్యాధినేత దేశాధినేత వేరు వేరు
19. శాసనశాఖ కార్యనిర్వాహక శాఖల సమన్వయం

పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం	అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం

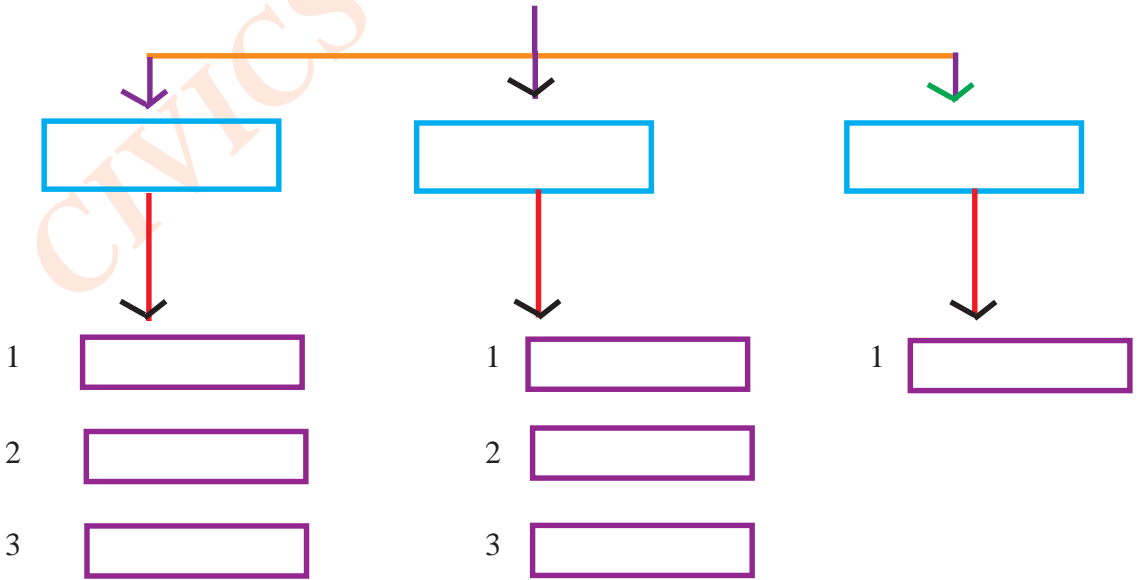
క్రింది గడులను సరైన పదములతో పూరించండి

భారతదేశం - ప్రభుత్వ అంగాలు

కేంద్ర ప్రభుత్వం

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

ఆధారాలు

1. శాసనశాఖ	2. గవర్నర్	3. హైకోర్టు	4. లోక్ సభ
5. మంత్రివర్గం	6. ప్రధానమంత్రి	7. సుప్రీంకోర్టు	8. రాష్ట్రపతి
9. విధానసభ	10. ఉపముఖ్యమంత్రి	11. ముఖ్యమంత్రి	12. న్యాయశాఖ
13. విధానసభ	14. కార్యనిర్వాహక శాఖ	15. రాజ్యసభ	

క్రాస్ వర్డ్

క్రింది క్రాస్ వర్డ్ను ఇవ్వబడిన ఆధారాల సహాయంతో పూరించండి.

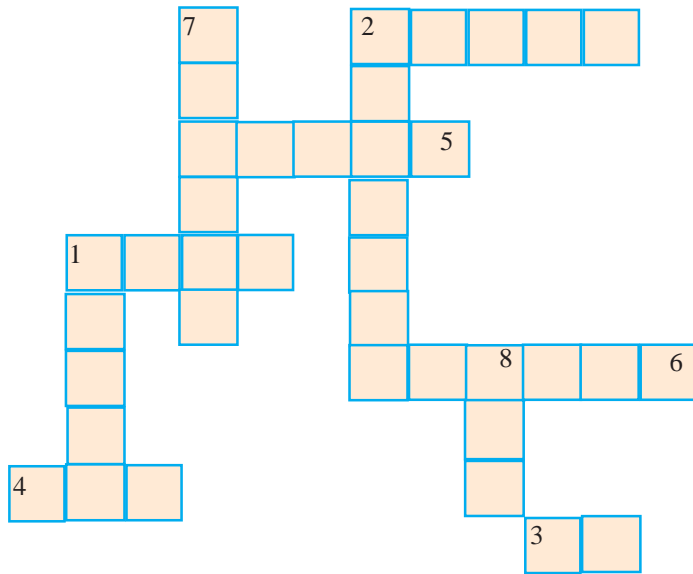
అరిస్టాటిల్ ప్రభుత్వాల వర్గీకరణ

అడ్డం

1. రాజ్యాధికారంలో ఉన్న వ్యక్తుల సంఖ్య రాజ్యం యొక్క అంతిమ లక్ష్యంను బట్టి అరిస్టాటిల్ దేనిని వర్గీకరించాడు.
2. ప్రభుత్వాలను మంచి ప్రభుత్వాలు, చెడు ప్రభుత్వాలుగా వర్గీకరించినవారు.
3. నియంతృత్వం, అల్పజన పాలన, ప్రజాస్వామ్యం అనేవి ఏ ప్రభుత్వాలు
4. రాజరికం, కూలీన పాలన, పాలిటి అనునవి ఏ ప్రభుత్వాలు.

నిలువు

1. ఏ ప్రభుత్వంను అరిస్టాటిల్ ముకపాలనగా వర్గీకరించారు.
2. కూలీన పాలన ప్రజాహితాన్ని విస్మరించినప్పుడు ఏ ప్రభుత్వంగా మారుతుంది.
5. ఒకరి పాలన గల ప్రభుత్వం అటునుంచి.
6. కొద్ది మంది పాలన గల ప్రభుత్వం అటునుంచి.
7. ఒక వ్యక్తి చేతిలో అధికారం ఉండి తన స్వప్రయోజనాన్ని ఆశించినప్పుడు ఏర్పడే ప్రభుత్వం.
8. అరిస్టాటిల్ అభిప్రాయంలో ఉత్తమమైన ప్రభుత్వం

క్రింది పేరాను చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి.

అధికార నేర్పాటు వాద సిద్ధాంతానికి ఫ్రెంచి రాజనీతివేత్త మాంటెస్క్యూ మూల పురుషుడు. తన గ్రంథమైన ది స్పిరిట్ ఆఫ్ లాస్ 1748లో ఈ సిద్ధాంత సూత్రాలను వివరించాడు. అతను వ్యక్తుల స్వేచ్ఛలను సంరక్షించే విధంగా అధికారనేర్పాటు వాద సిద్ధాంతాన్ని బహుళ ప్రచారంలోనికి తీసుకువచ్చారు. ప్రభుత్వానికి గల సర్వ అధికారాలను ప్రభుత్వ అంగాలైన శాసన కార్యనిర్వాహక, న్యాయశాఖల మధ్య విభజించాలని వివరించాడు. ప్రతి ప్రభుత్వ అంగం ప్రత్యేక విధులను కలిగి ఉండాలన్నాడు. ప్రతి అంగం తన పరిధిలోని అధికారాలపై తిరుగులేని అధికారాన్ని కలిగి ఉంటూ మరొక అంగానికి చెందిన అధికారాలు విషయంలో జోక్యం చేసుకోరాదన్నాడు. మాంటెస్క్యూ ఈ సిద్ధాంతాన్ని అధికారాల దుర్వినియోగం నిరోధించటానికి, వ్యక్తుల స్వేచ్ఛలను కాపాడటానికి ప్రతిపాదించాడు.

1. అధికారనేర్పాటు వాద సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించినవారు.
2. మాంటెస్క్యూ ఏ దేశానికి చెందిన రాజనీతివేత్త.
3. మాంటెస్క్యూ ఏ గ్రంథంలో ఈ సిద్ధాంతాన్ని వివరించాడు.
4. ది స్పిరిట్ ఆఫ్ లాస్ అను గ్రంథం ప్రవరింపబడిన సంవత్సరం.
5. మాంటెస్క్యూ ఈ సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించుటకు ముఖ్య కారణం.
6. ప్రభుత్వ అంగాలు ఎన్ని రకములు.

చిత్రాలను గుర్తించండి

ఈ క్రింది చిత్రాలను గుర్తించి వాటి పేర్లను వ్రాయండి.

1. _____

2. _____

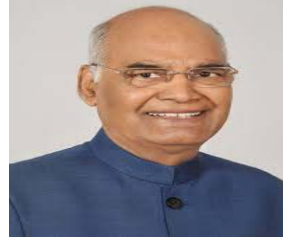
3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

సమాధానాలు

భాళీలను పూరింపుము.

1. ప్రభుత్వం 3. సాంప్రదాయక మరియు ఆధునిక 5. మూడు (3) 7. ఏక కేంద్ర మరియు సమాఖ్య 9. పరిమిత రాజరికం, గణతంత్రం 11. సీలీ 13. ఉత్తమ పాలన 15. హెరిడోటస్ 17. అదృశ్య రాజ్యాంగం 19. ఒకే పౌరసత్వం 21. యూనిటరీ - ఒకటి - పాలన 23. అమెరికా 25. హమెల్టన్ 27. లిఖిత రాజ్యాంగం, అధికారాల విభజన 29. రాష్ట్రాలకు ప్రజలకు 31. స్వతంత్ర న్యాయశాఖ 33. అమెరికా 35. K.C. వేర్ 37. U.S.S.R, యుగోస్లోవేకియ 39. దిగువసభ 41. ప్రధానమంత్రి 43. వ్యక్తిగత బాధ్యత, సమిష్టి బాధ్యత 45. నామమాత్ర, నిజమైన 47. నిరోధసమతౌల్యం 49. ఏకసభ్య కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వం, నిర్ణీత కాలపరిమితి గల ప్రభుత్వం, బాధ్యతారహిత ప్రభుత్వం 50. అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం 52. 4 సంవత్సరాలు 54. ఎగువ, దిగువ 56. అవిశ్వాసం 58. ఆర్థిక బిల్లు 60. అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం 62. బహు సభ్య 64. రెండు సభలు ఉండటం	2. మూడు - శాసనశాఖ, కార్యనిర్వాహకశాఖ, న్యాయశాఖ 4. అరిస్టాటిల్ 6. దృఢ, అదృఢ 8. నిరంకుశం, ప్రజాస్వామ్యం 10. బ్రిటన్ 12. ప్రాచీన గ్రీకు నగరరాజ్యాలు 14. ప్రజలు, శక్తి 16. A.V. డెసి 18. ఏకపౌరసత్వం, ఏక శాసనసభ 20. చిన్న 22. రాష్ట్రాల కూటమి 24. 1848 26. పోడన్, ఒప్పందం లేదా అంగీకారం 28. ద్వంద్వ పౌరసత్వం 30. దృఢ 32. పెద్ద 34. కేంద్ర, రాష్ట్ర 36. స్వతంత్రత 38. నామమాత్ర, నిజమైన 40. ప్రధానమంత్రి 42. పార్లమెంట్ 44. బ్రిటన్ 46. అధికారావేర్పాటువాద సిద్ధాంతం 48. మహాభియోగ తీర్మానం 51. వార్లర్ బెగ్ హాట్ 53. ఏక శాసనసభ, ద్వీశాసనసభ 55. శాసనాల తయారీ 57. ఆర్థిక బిల్లులు 59. సెనెట్ 61. ఏకసభ్య కార్యనిర్వాహక వర్గం 63. ఒకే శాసనసభ ఉండటం 65. ఐవర్జన్నింగ్స్

66. బ్యూరోక్రాట్స్

67. వంశపారంపర్య

68. కార్యనిర్వాహక శాఖ

69. కార్యానిర్వాహక శాఖ

70. అత్యవసర

71. జడ్జీల నియామకం, బదిలీ

72. శాసన నిర్మాణ శాఖ తరువున చట్టాలను రూపొందించుటకు కార్యనిర్వాహక శాఖ వీలు కల్పించడం

73. నైపుత్తిక ప్రాతినిధ్య పద్ధతి

74. సుప్రీంకోర్టు

75. 32, 226

76. పార్లమెంట్

77. న్యాయ సమీక్ష

78. అమెరికా

బహుళ ఎంపిక ప్రశ్నలు

1. B	17. B	33. C	49. C	65. C
2. D	18. D	34. C	50. C	66. B
3. D	19. A	35. A	51. D	67. C
4. A	20. B	36. D	52. B	
5. D	21. C	37. C	53. D	
6. C	22. C	38. C	54. B	
7. B	23. B	39. C	55. B	
8. A	24. C	40. D	56. D	
9. A	25. C	41. B	57. C	
10. C	26. D	42. B	58. B	
11. D	27. B	43. D	59. B	
12. B	28. B	44. C	60. B	
13. B	29. C	45. C	61. A	
14. D	30. D	46. A	62. B	
15. A	31. D	47. D	63. B	
16. C	32. C	48. D	64. C	

తప్పులు - ఒప్పులు

1. TRUE	7. TRUE	13. TRUE	19. TRUE
2. TRUE	8. TRUE	14. TRUE	20. TRUE
3. FALSE	9. TRUE	15. TRUE	
4. TRUE	10. TRUE	16. FALSE	
5. FALSE	11. TRUE	17. FALSE	
6. FALSE	12. TRUE	18. TRUE	

క్రింది వాటిని సరిపోల్పండి

1. A) 2 B) 6 C) 8 D) 5 E) 7 F) 3 G) 4 H) 1
 2. A) 8 B) 1 C) 2 D) 3 E) 9 F) 7 G) 5 H) 4 I) 6

సరికాని దానిని తీసివేయుము

1. పార్లమెంట్	2. రాణి	3. ప్రెసిడెంట్
4. లోక్ సభ	5. అమెరికా	6. క్యాబినెట్ ప్రభుత్వం
7. ఒకే ప్రభుత్వం	8. రెండు ప్రభుత్వాలు	9. వారసత్వ సూత్రం
10. బ్రిటన్		

క్రింది గడులను సరైన అంశాలలో పూరించండి

1. ఏకకేంద్ర మరియు సమాఖ్య ప్రభుత్వాల మధ్య గల తేడాలు

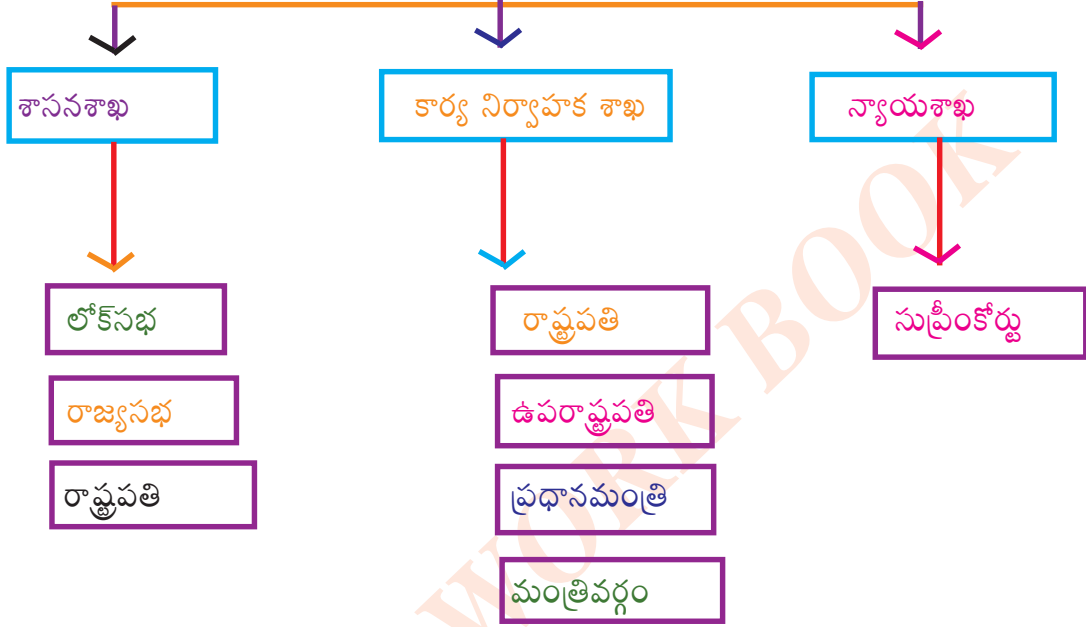
ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వం	సమాఖ్య ప్రభుత్వం
1. అదృఢ రాజ్యాంగం	1. దృఢ రాజ్యాంగం
2. ఒకే రాజ్యాంగం	2. రెండు రాజ్యాంగాలు
3. ఒకే ప్రభుత్వం	3. రెండు స్థాయిలలో ప్రభుత్వం
4. ఏక పౌరసత్వం	4. రెండు పౌరసత్వాలు
5. రాజ్యాంగ సవరణ సులభం	5. రాజ్యాంగ సవరణ కఠినం
6. ఒకే శాసనసభ	6. వేరు వేరు శాసన సభలు
7. కేంద్ర ప్రభుత్వంపై అధిక భారం	7. కేంద్ర ప్రభుత్వంపై తక్కువ భారం
8. న్యాయశాఖ పాత్ర పరిమితం	8. న్యాయశాఖ సర్వోన్నతమైనది
9. చిన్న దేశాలకు అనుకూలం	9. పెద్ద దేశాలకు అనుకూలం
10. నియంతృత్వానికి అవకాశం	10. నియంతృత్వానికి అవకాశం లేదు

2. పార్లమెంటరీ మరియు అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వాల మధ్య గల తేడాలు

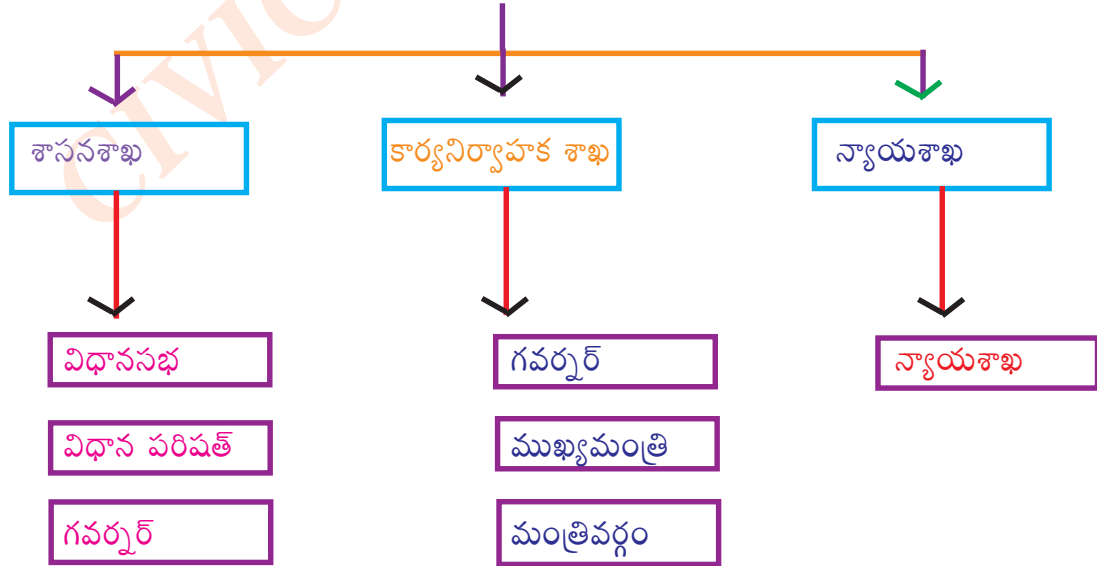
పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం	అధ్యక్ష తరహా ప్రభుత్వం
1. రెండు రకాల కార్యనిర్వాహక అధికారాలు	1. ఏకసభ్య కార్యనిర్వాహణ అధికారి
2. కార్యనిర్వాహ శాఖ శాసనశాఖలో అంతర్భాగం	2. కార్యనిర్వాహక శాఖ శాసనశాఖలో భాగం కాదు
3. రాజకీయ సజాతీయత	3. రాజకీయ సజాతీయత కలిగి ఉండదు
4. నిర్దిష్ట కాలపరిమితి లేదు	4. నిర్దిష్టమైన కాలపరిమితి
5. ఆస్థిర ప్రభుత్వం	5. స్థిర ప్రభుత్వం
6. అత్యవసర సమయాలకు తగినది కాదు	6. అత్యవసర సమయాలకు తగినది
7. రాజ్యాధినేత దేశాధినేత వేరు వేరు	7. రాజ్యాధినేత, దేశాధినేత ఒక్కరే
8. శాసనశాఖ కార్యనిర్వాహక శాఖల సమన్వయం	8. శాసనశాఖ, కార్యనిర్వాహన శాఖల మధ్య వైరుధ్యం
9. అధికర వేర్పాటు సిద్ధాంతానికి వ్యతిరేకమైనది	9. అధికారవేర్పాటు వాద సిద్ధాంతంపై ఆధారపడి ఉంటుంది

క్రింది గడులను సరైన పదములతో పూరించండి
భారతదేశం - ప్రభుత్వ అంగాలు

కేంద్ర ప్రభుత్వం

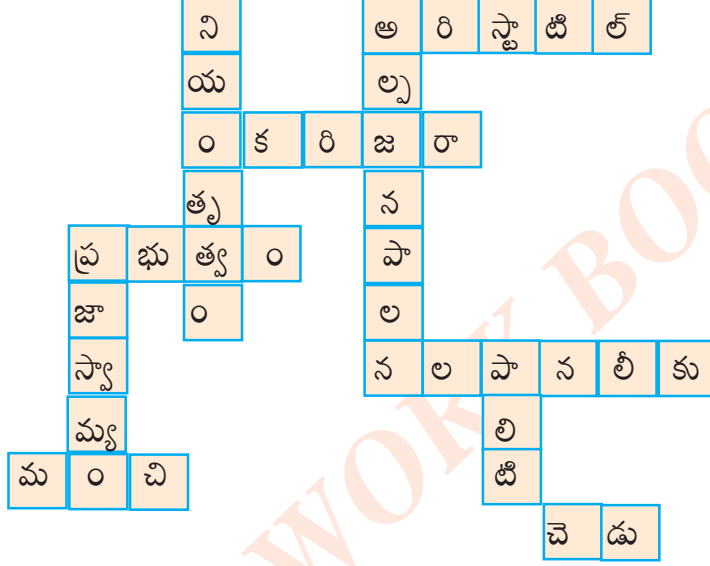

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

క్రాస్ వర్డ్

అరిస్టాటిల్ ప్రభుత్వాల వర్గీకరణ

పేరాను చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి.

1. మాంటెస్కోయి
2. ఫ్రాన్స్
3. స్పిరిట్ ఆఫ్ లాస్
4. 1748
5. వ్యక్తుల స్వేచ్ఛా సంరక్షణ
6. 3 రకాలు అవి శాసనశాఖ, కార్యనిర్వాహక శాఖ, న్యాయశాఖ

చిత్రాలను గుర్తించండి

ఈ క్రింది చిత్రాలను గుర్తించి వాటి పేర్లను వ్రాయండి.

1. అరిస్టాటిల్

2. సుప్రీంకోర్టు

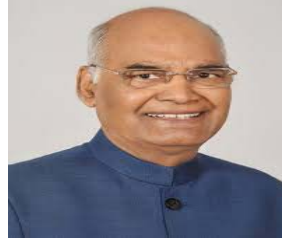
3. వెట్ హౌస్

4. నరేంద్ర మోది

5. పార్లమెంట్

6. రామ్ నాథ్ కోవింద్

7. వ్లూటో

8. వెంకయ్యనాయుడు

9. రాష్ట్రపతి భవన్

10. S.A. బాబ్జె